

1	גמ' נדה סג
3	גמ' נדה יא
4	מאירי
5	רשב"א + רמב"ן דף יא
7	ריטב"א יא
8	ר"ן י"א
10	רשב"ץ
11	רשב"א ס"ג
13	ר"ן ס"ג
14	רא"ש פ"ט
16	תורת הבית ב"ז ש"ג
21	בדק הבית סוף ש"ג
22	רמב"ם פ"ח
24	בעלי הנפש ס"ג
28	בעלי הנפש ס"א
31	בית יוסף ריש סי' קפ"ט
32	טור י"ז – כ"ו
39	ערוך השולחן
40	שולחן ערוך
46	כתבי קהילות יעקב סימן ט"ז
	פתחי מגדים

בענין וסת הגוף והקפיצות

יש ללמוד ממתני' כל אשה דף ס"ג ע"א עד ס"ג ע"ב מתני' היתה למודה, תוד"ה אכלה, וסוגית וסת לקפיצות - דף י"א א' אמר רב הונא וכו', תוד"ה אלא.

הקדמה - עיין מאירי שיש ג' סוגי וסת עיקרים א. וסת הזמן. ב. וסת המקרה. ג. וסת הסיבה.

דף יא. אלא לקפיצות - נחלקו הראשונים בביאור דברי הגמרא האם מדובר בוסת מורכב לקפיצות וימים או בוסת לקפיצות לחוד, עי' תוס' (ד"ה אלא) רמב"ן רשב"א וריטב"א.

בביאור שיטת רש"י - מדברי הראשונים מבואר דנקטו דלרש"י אשה קובעת וסת אפי' לקפיצות לחודיהו וכ"כ הרשב"ץ להדיא, אכן הר"ן בחי' ביאר דרש"י מודה למסקנא לרוב הראשונים שאשה אינה קובעת וסת לקפיצות לחודיהו.

קפצה בשבת וראתה למחר - נחלקו הראשונים בקפצה ב"פ באחד בשבת ובפעם הג' קפצה בשבת ולא חזאי וראתה למחר האם נחלקו בזה ב' הלישנות בגמ', דעת הרשב"א, והרמב"ן שקבעה לה וסת לקפיצות ולימים ולא נחלקו הלישנות, אכן הרמב"ם פ"ח ה"ה כתב דאם קפצה בשבת וראתה באחד בשבת קבעה לה וסת רק לימים, ועי' במגדל עוז דלרמב"ם היתה גירסא אחרת, אבל דעת הגר"א סקכ"ו דגם הרמב"ם גרס כגירסא דידן וכן מבואר דנקט הרמב"ן בחי' בדעת הרמב"ם, ופליגי האחרונים בביאור הרמב"ם הט"ז (ס"ק ל"ב) ביאר דשאני קפיצה שהיא מקרה בעלמא, אכן מדברי הדרישה (ס"ק י"ב) מבואר טעם אחר דשאני קפיצה שהיא גורמת לוסת שיבוא.

חילוק בין וסת הגוף לוסת האונס - עי' רשב"א (דף סג. ד"ה מתניתין) ורא"ש דבראתה ג"פ ע"י פיהוק שלא בימים מסוימים קבעה וסת הגוף לחוד, ועי' ברשב"א החילוק בין וסת הגוף שקובעת אף בלא ימים לוסת הקפיצות שקובעת רק בימים, דקובעת וסת הגוף אף שבא שלא בימים ידועים ולא דמי לוסת הקפיצות, אמנם שיטת הרמב"ם (פ"ח מאיסר"ב הל' א-ב) דאף וסת הגוף אינו נקבע אלא במורכב לימים, ועי' מגיד משנה וב"י ריש סי' קפ"ט.

וסת הגוף המורכב - הרשב"א (סג.) והרא"ש (פ"ט ס"א) והר"ן בסוגיין כתבו דאם באו מקרי הגוף לימים ידועים ה"ה דקובעת וסת לימים ולפיהוק דומיא דוסת הקפיצות, וכתבו עוד דחלוק דין וסת הגוף המורכב מדין וסת הגוף הפשוט בכמה מילי:

א. דוסת הגוף הפשוט נעקר ע"י שפיהקה ג"פ ולא ראתה ווסת הגוף המורכב אינו נעקר אלא ע"י שפיהקה ג"פ באותם הימים ולא ראתה.

ב. דבוסת הגוף הפשוט א"צ לפרוש אלא בשעת הפיהוק ובוסת הגוף המורכב היא חוששת לכל העונה, אולם עי' הראב"ד (סימן א' ה"ו) דבכל ענין אינה חוששת אלא לאותו שעה לחוד, וע"ע הגהות הרז"ה דס"ל כהרשב"א ובד' הראב"ד הקשו האחרונים דסתר משנתו ממש"כ הרא"ש משמו דבקבעה לזמן ידוע אסורה בכל העונה, עי' ט"ז סקל"ט, עי' נקוה"כ ע"ד ה"ט"ז, ועי' חור"ד סקל"ד.

וסת הפשוט שנמשכה ראיתה אף לאחר הוסת – כתב הרשב"א דאם נמשך ראיתה אחר הוסת חוששת עד סוף העונה אולם בהשגות הרז"ה (ס"א השגה ו') נקט דאינה חוששת אלא לתוך הוסת.

וסת שע"י אכילה - אלא אמר אביי לאתויי אכלה שום וכו'.

נחלקו הראשונים אי קובעת וסת ע"י אכילת שום לחוד, או דוקא במורכב לימים וכדין וסת הקפיצות, עי' תוס' (ד"ה אכלה) דדינו כדין וסת הגוף דקובעת אף באכילה לחוד, וכ"כ הרא"ש, והשגות הרז"ה (סקי"ט) ועיי"ש דפי' הטעם באופ"א, אולם הרשב"א בחי' ובתוה"ב כתב דהוי כדין וסת הקפיצות כיון שאכילה גורמת דוסת לאכילת דברים חריפים וכ"כ הראב"ד פ"ג הכ"ד.

מ"מ ע"ס הטוש"ע קפ"ט סעיף יז - כ"ו.

סעיף י"ז - וסת הקפיצות

וסת הקפיצות לחודיהו - דעת הטור סי' קפ"ט סי"ז דאשה קובעת וסת לקפיצות לחודיהו, ותמה הב"י מדוע פסק כהרז"ה נגד רוב הראשונים, וביישוב דברי הטור יש לומר עפ"י מש"כ הרשב"ץ בחי' דדעת הרא"ש כהרז"ה, ולפי"ז י"ל דהטור סמך על אביו הרא"ש הרמב"ן בהל' הרז"ה ורש"י וכ"כ הב"ח ביישוב דברי הטור.

חשש וסת שאינו קבוע בקפיצות לחוד - ע"ע הגהות מיימוני פ"ח מאיסור"ב הובא בב"י ופסקו הרמ"א להלכה דאע"ג דאינה קובעת וסת הקפיצות לחוד מ"מ בראתה ג"פ חוששת לוסת שאינו קבוע, ועי' בערוך השולחן קפ"ט דין מ"ז דהקשה בטעם הדבר דהא עיקר החשש דושא"ק בעלמא הוא משום שמא תקבע וסת אבל בקפיצות דלעולם לא יהא וסת קבוע מאי שייך לחוש לושא"ק.

סעיף י"ח - וסת המורכב לקפיצות

ע' ש"ך סק"נ בקבעה וסת המורכב חוששת לכל העונה, ובחות דעת סקכ"ה ופרי דעה שם פ' כונתו דחוששת לכל העונה משעה שקפצה אבל קודם לכן אינה חוששת, ולא דמי לפיהוק דחוששת מתחילת העונה כיון דחיישינן שתפק ותראה.

סעיף י"ט - וסת הגוף המורכב

ע' רשב"א ורא"ש בשמעתין דבקבעה וסת הגוף לעיתים ידועים הרי זה וסת המורכב ואינה חוששת אלא לשניהם יחד, ונחלקו הפוסקים אי מ"מ חוששת אף לאחד מהם כדין וסת שאינו קבוע או לא, ע' ב"י (ד"ה ומ"ש בפיהוק) והובא בט"ז סקל"ו דחוששת, אולם בט"ז שם ובש"ך סקנ"ו כתבו בד' הרמ"א סעי' י"ט דאינה חוששת כלל, ובחור"ד סקכ"ו נקט דלכו"ע חוששת בבא העת ולא בא המיחוש והרמ"א לא פליג אלא בבא המיחוש ולא בא העת, ועיי"ש דהכריח כן מדברי השו"ע סעי' כ"ה דכתב דאסורה כל העונה כדין וסת הימים.

סעיף כ' - פיהוק דאתמול גרם

פיהוק וראתה בר"ח ניסן ובר"ח אייר ובכ"ט לחודש אייר פיהוק וראתה בר"ח סיון - דעת הטור והרשב"א שבין בוסת הקפיצות המורכב ובין בוסת הגוף המורכב אמרינן דהקפיצה או הפיהוק של אתמול גרם לראיה של היום, אבל דעת הרא"ה בבדה"ב סוף שעה"ו שבוסת הגוף המורכב לא אמרינן שהפיהוק של אתמול גרם לראיה של היום כיון שהפיהוק אינו אלא סימן להתעוררות הדם.

בגדר וסת הגוף – ע' כתבי קהילות יעקב סי' ט"ז.

בדין מרגישה וסת הגוף יום או יומים קודם לראיתה – עיין פתחי מגדים סי' י"א.

סג.

לֹא אֶבְגְּד הוּא זִי
פֶּטֶם מֵהֶלִי אִסּוּר
בִּזְאֵה הֵלִי לָהּ:
לֹא חֲבִי מִי שֶׁסֶּה הִלְכָה לוֹ
וּלְחֻמֶּרָא:
לֹא בִּמְיָם הֵלִי וְדֹפֵד
מֵהֶלִי מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב
הֵלִי:
לֹא הָיוּ מִי שֶׁסֶּה פֶּטֶם
הֵלִי וּפֶגֶם מֵהֶלִי
מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב הֵלִי סָמָה
לְאֹחַי קִיָּא טוֹשֵׁעַ יוֹדֵעַ סִי
קִפֵּט סִעִי יֵט:

[illegible]

(ח) ריש"י ד"ה אמר
אבי וכו' שנים שהעביר
שניה שהיה: (3) תוס'
ד"ה (בדף סג ע"ב)
הא יכול וכו' לרש"א
מטומאה דאורייתא וכו';
(2) בא"ז דליון דבאינו
יכול לנאח וכו' נמי דיכול
לנאח ע"י הדמק:

רנשבורג
א] תוד"ה (נדף סג
ע"צ) הא יכול וכי'
ואם לאו דיכול
פצאת אפי' ע"י
הדחק מומחה מומחה
דאורייתא וכי'. כלל
לענ"ד ועי' מהרש"א
והיא היא:

[ל] גי עיבץ **והתניח**
(לגוף): גי עיבץ
[מ] יתכבש שני כספר
 יתכסן. ויכה כספר:
[נ] יהואד אסר פופטש
 אביו. כי"כ הראש[...]
(לגוף): [ד] אסר במורמת
 שפוטני יתאח חסא אל
 גי מילתא דבן מן
 עיש. שפוטני (לגוף). ועי
 כרח. לנר. פ"ס: חמוצן
 עתק. [א] ו
 דוקן י"ל הדק. ידול
 דוקן או אפי דוקן (כתי)
(פדריא): [א] דקון
האמרינן
שנימא
מנינו במקום קדוש
ומסבכו ופרדן (עיש)
 בוכמח (שני הדא):
[א] כתי שפוטני. והא
 בעי אפודי פ"ס מנין:
[ב] מפקת. (כתי)
שפדריא: [א] מילור (כתי)
 (פדריא):

תִּיר. עַר כְּדַמְתִּימִין
(בִּדְשָׁתָהּ) חָמָּה וְיִקֵּן
(חֲשֵׁנִית יֵב:) דְּבַר
אֶהְיֶה דְּבַר. כְּבִרָא. דְּבַר
הַכָּה מְנִיתָ הֵלֵךְ [מְנִילָה]
(יֵב:) מְנִילָהּ אֶלְכָּה
כְּבִרָא כְּשֶׁנֶּחֱלִין וְשִׁלְוִין
סִין הִנֵּחַ חֵלֵךְ וְ[שִׁבְסִין]
פִּסְחִים קִי: אִי חֵלֵךְ
מִמֶּנּוּ דְּבַר שְׁנִיר הָרֹס
אִינוּ יוֹדַע לִמְנֵר עֲנֹד
שִׁמְמָתָם. וְכִי מְדַבְּרִי
יָדָה מְדַבְּר. חֲשֵׁנִית
מִזְכֵּר [חֲשֵׁנִית יֵב:] וְכִי
מִזְכֵּר וְכִי הִנֵּחַ מִנְקוּס
פְּלוּט מִזְכֵּר וְכִי אֲמֹר וְכִי
לְאוּ [שִׁבְסִין פִּסְחִים שִׁם].
עֲבָר. קוֹסֵם נִמּוּ וְעֵגֶר
אֶל הַכּוֹס. יִמְרֹבֵר אֶל

אם הקפיד עליו אין אי לא לא: איזהו רוק
תפל: תנא *כל שלא טעם כלום מבערב
סבר רב פפא קמיה דרבא למימר כמאן
דאמר לא טעם מידי באורתא אמר ליה רבא
מי קתני בערב *מבערב קתני לאפוקי היכא
דקדים ואכיל אמר רבה בר בר חנה אמר
רבי יוחנן *איזהו רוק תפל כל שעבר עליו
חצות לילה ובשינה למימרא דבשינה תליא
מילתא והתנן^א ישן כל היום אין זה רוק תפל
ניעור כל הלילה הרי זה רוק תפל התם
במתנמנם^ב היכי דמי מתנמנם אמר רב אשי
נים ולא נים תיר ולא תיר דקרו ליה ועני ולא
ידע לאהדורי סברא וכי מדכרו ליה מדכר
תנא *השכים ושנה פרקו אין זה רוק תפל
ועד כמה אמר רב יהודה בר שילא אמר רב
אשי^א אמר רבי אלעזר *כל שיצא רוב דבורו
של שלש שעות: מי גריסין לעיסת גריסין של
פול וכו': לימא מסייע ליה לריש לקיש דאמר
ר' ל רוק תפל צריך שיהא עם כל אחד ואחד
דלמא *הבלא דפומא מעלי מתניתין דלא
כרבי יהודה דתניא ר' יהודה אומר מי גריסין
ותתח ועובר שיתן לתוכו מלח^ב מאי משמע
דהאי עובר לישנא דאקדומי הוא אמר ר"ג
בר יצחק דאמר קרא^א וירץ אחימעץ דרך
הככר ויעבור את הכוזב אביי אמר מהכא
^ב והוא עבר לפניהם ואיבעית אימא מהכא
^ג ויעבור מלכם לפניהם וה' בראשם: מי גרגלים
שהחמיצו: תנא *כמה חימוצן שלשה ימים
א"ר יוחנן כל שיעורי חכמים בכתמים צריך
שיעור לשיעורין דילד או דוקן דאיש או
דאשה מכוסים או מגולים בימות החמה או
בימות הגשמים: *וצריך לכסכם שלש
פעמים: *בעי רבי ירמיה אמטויי ואתויי חד
או דלמא אמטויי ואתויי תרתי מאי *תיקו:
העבירן שלא כסדרן: ת"ר הקדים שניים
לראשונים תני חדא שניים עלו לו ראשונים
לא עלו לו ותניא אידך ראשונים עלו
לו שניים לא עלו לו אמר אביי *אידי
ואידי שניים עלו לו ולא ראשונים ומאי
ראשונים ראשונים לכסדרן ושניים להעברתן:
מתני' *כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה
*ואלו הן הוסתות מפחקת ומעטשת
וחוששת בפי כריסה ובשפולי מעיה
ושופעת וכמין צמרמורות אוחזין אותה
וכן כיוצא בהן *וכל שמבעה לה שלשה

אמיתלם דח"ק דלמער כדי לכבס צו בגד קטן והם לא
 מים ולא שייך כולוהו מיילי דהתם הכא ומשום הכי לא מייס
 צנע"ו ואין נראה אלא כמו שפירש בשב"ח (דף ק"ה.) א
 ופסוק ומים ידו תחת סנטרו: **בועטות** אשטות
 ק שפלה רוט"ו צערוך פירש קול הוצא מן הגרון ו
 שחפסות או מעצמם שעה קו שמים צעת שרגילה ו
 פלג"צ בין מחלה וסא לסוף וסא וצמד פיהוק וחד עיטוש

א. אמטוויי ואתוויי חד. מי חשינא הולכה והוצאה מד להו ג' הולכות כי היכי דהשתא אישתכח דס צניח החיטון אי הוה בדקה גמי מקמי הכי וחסיו פותח להוציא רוח הפה מלא כאלם שרוצה לישון או שעמד משינה ויש תהדה. וליכא למימר דמעיקרא הוה החס דודאי אורח צומנו צא (לעיל שם).

הדפסה ברזולוציית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה
תלמוד בבלי <עוז והדר> - מ נדה תלמוד בבלי עמוד מס: 136 הודפס ע"י אוצר החכמה

ב ו **א** מִי פֶתַח
 חֲסוּרֵי צִלָּה הָלֵךְ
 וַעֲשֵׂה אִמִּי וְיָדָיו
 מַשְׁכָּח וּמוֹשֵׁב הָלֵךְ
 לְאוּרֵן קִי טוֹשֵׁעַ יוֹדֵד כִּי
 קָצַט טַעֲמִיךָ
ב ו **א** בִּי טַעֲמִי כִּי
 בְּהִגָּלֶהָ:
ב ו **א** מִי פֶתַח
 חֲסוּרֵי צִלָּה הָלֵךְ
 מַשְׁכָּח וּמוֹשֵׁב הָלֵךְ
 כַּמֶּנּוּ שֶׁטוֹשֵׁעַ שֶׁסָּפַף
 דָּד:
ב ו **א** מִי פֶתַח
 חֲסוּרֵי צִלָּה הָלֵךְ
 וַעֲשֵׂה כַּמֶּנּוּ שֶׁטוֹשֵׁעַ שֶׁ
 סָפַף קָצַט טַעֲמִיךָ
ב ו **א** מִי שֶׁהָלֵךְ שֶׁמֶנּוּ
 שֶׁטוֹשֵׁעַ שֶׁסָּפַף
 קָצַט טַעֲמִיךָ ד:
ב ו **א** מִי שֶׁטוֹשֵׁעַ שֶׁ
 סָפַף:

תוספי הרג"ש

לְיָמִים שְׁנַיִם. כִּי־
דַמְיוֹ) בְּתוֹךְ יָמֵינוּ הָיָה
זָקָה אֲבָל וְשִׁמְתוֹת נִדְפְּאוּ
קִים לִיָּה לְשִׁמּוֹאֵל דִּלְר־
מִגִּיא לִיָּה בְּהָרָא זִמְנָא.
לִמָּה שֶׁלֹּא חָזַר חֲכָמִים
כְּגוֹן עֲזִיָּא ⁽¹⁾ מַעֲשֵׂה בָּאִים
מִדּוּרָא רִי דְאִינָן אֲרִינָן
לְקַבְּלֵה בְּפִתּוֹת מַג־
לֵאחֲיוֹתִי אֲכָלָה שׁוֹם
וּבְצֵל וּמִסְכָּה פִּלְפִּלִין.
וְלֹא הָיוּ כָּל הַנָּהָר דִּפִּי
רַבָּה בְּרַ עוֹלָא דִּהְנָהוּ אַתּוּ

מן המנחה ולמעלה. פירש"י סוף
שש שמאלו נטוי' לללי ערב ופי'
רש"י דף ע"ג ג' דלמר בזהמיד
נשטט (פסחים נח). דומן המנחה לכל
המוקדם היו מששה שעות ומחצה
ואילך היינו משום דלא קים לן שפיר
בשעור שעות היום אבל מן הדין
הוא ממחילת ו' ומיור לגבי וסמ'
נמי אסורה על חצי שעה שצעימ'
דהיינו מן המנחה ולמעלה:

איתמר

בשופעת דם ממא מתוך דם טהור: וכמו:
צמרמורות וכו': וכן כיוצא בהן לאתויי מאי
אמר רבה בר עולא * לאתויי אשה שראשה
כבד עליה ואבריה כבדים עליה ורותתת
וגוסה אמר רב הונא בר חיאי אמר שמואל
הרי אמרו לימים שנים לוסתות אחת למה
שלא מגו חכמים שלשה למה שלא מגו
חכמים לאתויי מאי אמר רב יוסף לאתויי
ראשה כבד עליה ואבריה כבדין עליה
ורותתת וגוסה א"ל אביי מאי קא משמע לן
מתני' היא דהא פרשה רבה בר עולא אלא
אמר אביי לאתויי * אכלה שום וראתה ואכלה
בצללים וראתה כססה פלפלים וראתה ⁽⁶⁾ אמר
רב יוסף לא שמייע לי הא שמעתא ⁽⁷⁾ אמר ליה
אביי את אמריתה ניהלן ואהא אמריתה ניהלן
היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר
ושינתה ליום עשרים זה וזה אסורין שלש
פעמים ליום עשרים הותר יום חמשה עשר
וקבעה לה יום עשרים שאין אשה קובעת לה
וסת עד שתקבענה שלש פעמים ואמרת לן
עלה אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי
ר"ג בר רבי שאמר משום רשב"ג אבל חכמים
אומרים ראתה אינה צריכה לא לשנות ולא
לשלש ואמרינן לך לשנות אמרת לן לשלש
מיבעיא ואמרת לן לשנות בוסתות לשלש
בימים ונימא זו דברי רשב"ג הא קמ"ל שמואל
דר"ג ברכי כרשב"ג סבירא ליה: **מתני'**
⁽⁸⁾ היתה למודה להיות רואה בתחלת הוסתות
כל המהרות שעשתה בתוך הוסתות טמאות
בסוף הוסתות כל המהרות שעשתה בתוך

אף ימים ושעות וסתות היתה למודה להיות
א"ה אלא עם הנץ החמה רבי יהודה אומר כל
יוסי ימים ושעות וסתות היתה למודה להיות
ממשש שעות לשש שעות הגיע יום עשרים
ש שעות ראשונות דברי רבי יהודה ורבי יוסי
בשש שעות עברו שש שעות ולא ראתה
דברי ר' יהודה ורבי יוסי מתיר מן המנחה
רבי יהודה אומר כל הלילה שלה לא קשיא
א והא דרגילה לראות בסוף ליליא תני חדא
תירא לאחר וסתה ותניא אידך^א אוסרה לאחר
טא הא דרגילה למחזי בסוף ליליא הא דרגילה
ולכה כרבי יהודה ומי אמר רבא הכי^ב והתניא
אתם מכאן א"ר ירמיה^ב אזהרה לבני ישראל
וכמה אמר רבא^ב עונה מאי לאו עונה אחריתי
צריכא דאי אשמועינן הא הוה אמינא ה"מ
ואי מוהיאי הוה אמינא סמוך לוסתה עונה
א^א היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושיתה
ן שינתה פעמים ליום כ' זה וזה אסורין שינתה
בעה לה יום כ' ושאין אשה קובעת לה וסת
טהרת מן הוסת עד שתעקר ממנה ג' פעמים:
גמ'

לִּיה וְהָדוּה בְּנִדְתָּהּ: עֲנֵה אַחֲרִיתִי. דַּחַם וְסֶמֶת צִיּוֹם אֶסְקֹרָה כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה שְׁלִפְנִי¹⁷ וְרֹצֵי וְתִרְתִּי לְמָה לֵּיהָ. לְרֹצֵא לְאַשְׁמֹעִינָן: בְּתַנְי' וְאֵינָה מְצַהֲרַת מִן הָוֶסֶת. דַּאֶסְקֹרָה כָּל

(א) עירובין י. וש"נ.
(ב) שם וש"נ, (ג) (יבמות
סב:) שבעות יח.
(ד) [פסחים עב: יבמות
סב: שבעות יז. יח. יח:].
(ה) [לעיל לנ.], (ו) יבמות
סד: ודף סה., (ז) עירובין
לז:.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה עם הנז' וכו' כל היום שלה מותרת והלילה אסורה:

תורה אור השלם

(א) וְהִזְרֵתֶם אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּמִמָּאֵתָם
וְלֹא יָמָתוּ בְּמִמָּאֵתָם
בְּמִמָּאֵם אֶת מִשְׁבְּנֵי
אֲשֶׁר בְּתוֹכָם:
[ויקרא טו, לא]

הגהות וציורים

פ ראשונים וכתב
 ותיבא אידך ר' יהודה
 מתיב
 לפני
 ואוסרם לראות וסתם א
 קשיא: א
 איתא ר' יאשיה
 (גלילין).
 וכו' כגון
 דבריו וכתב: א
 ציל
 רב (גלילין): 7
 בכתב
 נוסח ואם
 ביניהם אסורה כ
 היתה וכן הדין
 שפיר: 8
 אוק דכתיב
 כתיב נוסף למאן ועפ
 השמטת שבואת איה
 איצ בהו: 10
 בכתב
 ואם לא ראתה יוס
 ליוסבוס
 חוששת
 מיו
 נשנים שחזר רחית
 שנים שחזר
 יוס שחזר זה:

ליקוטי רש"י

[illegible]

מִי־מֵרָחַד לִפְנֵי יְהוָה וְכֹל
[מִרְחֹק] לִפְנֵי יְהוָה לְמוֹדָה

היה לו לשאלה גם כן בזקנה, אלא שנראה לי שבזקנה פשוט היה לו שכבר קרבו ימיה וחדלו ארחות שבה, אבל קטנה שמשעתחילה היה הדבר קרוב לומר שדמיה ממשמשים ובאים הוצרך ללמדה.

[דף יא, א] צריך שתדע שקביעות הוסתות נעשה על יד אחד משלשה ענינים והם אבות לענין זה ותחתיהם הרבה מינים א. ה רא ש ו ן הוא הנקרא וסת הזמן, והוא התלוי בימים, ה ש נ י הוא הנקרא וסת המקרה, והוא התלוי במקרים המתחדשים באשה מאליהם ונקרא בלשון תלמוד ב וסתא דגופא, ה ש ל י ש י נקרא וסת הסבה, והוא התלוי במקרים המתחדשים באשה מחמת גרמות שלה, וראוי לקרותו וסת הכפול או וסת המורכב מצד מה שנבאר, ה רא ש ו ן הוא נחלק להרבה מינים, מהם שרואה לזמן שוה אע"פ שאין הימים שבנתיים ג לחשבון אחד כגון מחדש לחדש או מאמצע חדש לאמצע חדש וכיוצא בזה אע"פ שאין החדשים שווים, ומהם לימים ידועים ושוים לחשבון אחד אע"פ שאין זמן שוה כגון מעשרים לעשרים ואע"פ שזו בסוף החדש וזו בתחלת החדש והוא הנקרא וסת הפלגות, ר"ל שמחלקים זה מזה, ומהם בדלוג כגון חמשה עשר לחדש זה וששה עשר לזה ושבעה עשר לזה או למפרע, ומהם לסירוגין, ומהם שקבוע לשעות, וכל אלו בכלל וסת הזמני, ה ש נ י הוא וסת התלוי במקרים המתחדשים בה מאליהם, שאין האורח בסבתם אלא שהמקריים באים בסבתו, והוא הרבה מינים פהוק או עטוש או צמרמורות וכיוצא באלו, ר"ל שאם היא מפהקת או מעטשת או שאחזתה צמרמורות והיא למודה שבכל עת שתארע לה פיהוק רואה או בעטוש או בצמרמורות, וכל שאירע לה כן שלשה פעמים נקבע לה וסת לאותו מקרה, ה ש ל י ש י הוא שתלוי במקרים המתחדשים מצד גרמתה, כגון שקפצה וראתה או אכלה שום וראתה וכיוצא באלו, ווסת זה אינו נקבע באותו המקרה לבד, שהרי אונס הוא ועל ידי אותו סבה הוא בא, ואינו נקבע אלא בצירוף זמן, ר"ל שאם היתה למודה שכל זמן שתקפוץ באחד בשבת תהא רואה אם אירע לה כן שלשה פעמים קבעה לה וסת לקפיצה באחד בשבת, ולזו הוא נקרא מורכב או כפול שאינו נקבע אלא על ידי שניהם, ר"ל הסבה והיום, וכל אלו נקבעים בשלשה ראיות, חוץ מווסת הפלגה במי שלמודה לראות מעשרים לעשרים וכיוצא בו שאינו נקבע אלא בארבע ראיות, שהרי ארבע ראיות אין ביניהן אלא שלש הפלגות, וכן הענין בדלוג לדעת קצת, ודברים אלו כלם מתבארים בארוכה במסכתא זו והפרטים מסתעפים לכמה דינים כמו שיתבאר בפרטים על דגלו. ובסוגיא זו התחילו בענין וסת הסבה וביאר שאם קפצה ליום ידוע כגון באחד בשבת וראתה וקפצה באחד בשבת וראתה וכן פעם שלישית קבעה לה וסת לימים וקפיצות וחוששת לוסתה בקפיצה, ולא עוד אלא שאם קפצה באחד בשבת וראתה ועוד קפצה באחד בשבת וראתה ושבת שלישית קפצה ולא ראתה ואחד בשבת שאחריה ראתה בלא קפיצה אומרין שקפיצת שבת גרמה ראיית אחד בשבת ולא נקבע וסתה. אלא בימים וקפיצות, אבל אם קפצה באחד

(א) ע' בדברי רבנו לקמן סג, א בפ"י המשנה החמישית. (ב) לקמן סג, א. (ג) חסר "עולים". (ד) לקמן סג, א בפ"י משנה ה. (ה) ר"ל ליומה שראתה בו ג' פעמים. (ו) רבנו לקח לו שיטת הרשב"א בתוה"ב הקצר והארוך בית ז שער ג דף קע"ג מובא גם בב"י יו"ד קפט ולא כרמב"ם ה"ל איסורי ביאה פ"ח ה"ה.

דף י' ע"ב. זו שירפה מצוי. פירש רבינו חננאל

ז"ל דאחזקיה דמטמא קא פריך כלומר מאי שנא מבתולה שדמיה טהורין דנותנין לה ארבע לילות מפני שלא הגיע זמנה לראות אף זו נטהר כתמה, ופריך ¹¹²³⁴⁵⁶⁷זו שירפה מצוי כלומר זו כבר התחילה לראות דם טמא וחזקתו מן הטמא אבל הבתולה אין שירפה מצוי, ולא כן פירש רש"י ז"ל.

שירפה. לשון חולי כדאמרין בויקרא רבה בפרשת זאת תהיה והסיר ה' ממך כל חולי זו שירפה.

אמר רב חלקיה בר טובי תינוקת שלא הגיע זמנה לראות ושופעת כל שבעה אינה אלא ראייה אחת. ונראה לי דמשום הכי נקט תינוקת שלא הגיע זמנה לראות משום דבעי למינקט לה אפילו אליבא דרבי, דאילו בשהגיע זמנה לראות כיון דבתרי זימני ¹¹²³⁴⁵⁶⁷היא חזקה ובפעם שניה מטמאה מעת לעת לא נפקא לן ¹¹²³⁴⁵⁶⁷בין שתהא כראיה אחת בין שתהא כשתי ראיות דבין כך ובין כך בראיה שתראה אחר שתטהר מנדה תטמא למפרע, משום הכי נקט לה בתינוקת שלא הגיע זמנה דאפילו לרבי בעיא תלתא זימני, כן נראה לי.

'מצורף לשון הרמב"ן בח'

דף י"א ע"א. אלא לקפיצות והתניא. פרש"י ז"ל דכל

יום שתקפוץ מחזיקין לה רואה ואפילו בשאר ימות השנה, ואין פירוש זה נכון דאי מעיקרא קס"ד דלקפיצות לחודייהו תקבע וסת הכי הוה לן לתרוצי בברייתא לא קבעה לה וסת לימים אבל קבעה לה וסת לקפיצות לחודייהו דמאי דקא אמרין מעיקרא משנינן, ועוד כי מקשינן לימים לחודייהו פשיטא לימא ליה לקפיצות לחודייהו קמ"ל, אלא ה"פ אלא לקפיצות בימים קבעה והתניא אינה קובעת, ומתוך אינה קובעת לימים ולא לקפיצות לחודייהו, פשיטא היא כדפרישית.

הועתק על ידי אוצר החכמה

1 חידושי הרמב"ן

והוא כהן אהרן בן אהרן (ס"א) וזו היא שמואל אומרים דייה שעתה כל עשרים וארבעה חודש, ואי בעינן במניקה שיעברו עליה שלש עונות, אחד ועשרים הן, ויש לומר דלרבי יוסי לא עשרים וארבעה חודש ממש קאמר אלא עד תשלום עשרים וארבעה חודש ולאפוקי מדרכי מאיר דאמר היתה מניקתו והולכת ארבע וחמש שנים דייה שעתה וכדאמרין בגמרא לפיכך דרבי יוסי [למה לין] מהו דתימא דרבי יוסי תרתי אית ליה קא משמע לן,

* שייך למתניתין.

אי נמי כגון שהפסיקה שלש עונות בימי עיבורה ואחר כך ילדה וכמאן דתני בברייתא ימי מניקתה עולין לה לימי עיבורה, כן נראה לי.

דף י"א ע"א. אלא לקפיצות. פירש רש"י ז"ל ← דכל יום שתקפוץ מחזיקין לה לרואה אפילו בשאר ימות השבת, וכן כתב ה"ר זרחיה הלוי ז"ל, והביא ראייה לדבריו מדאקשינן הכא לימים לחודייהו פשיטא מכלל דלקפיצות לחודייהו לאו פשיטא הוא שהוא עיקר הגורם, דאי לא הוה ליה לאקשווי נמי לקפיצות לחודייהו פשיטא, ועוד הביא ראייה מדאמר רב הונא גופיה לקמן בריש פרק כל היד (ט"ו ב') גבי הבאין מן הדרך נשיהן להן בחזקת טהרה לא שנו אלא שאין לה וסת לימים ויש לה וסת לקפיצות דכיון דבמעשה תליא מילתא אימר לא קפיץ ולא חזאי אלמא יש קביעות וסת לקפיצות בלא ימים ובמעשה בלבד הדבר תלוי, והא דפרקינן לא קבעה וסת לימים לחודייהו ולא לקפיצות לחודייהו, תירוצא דברייתא הוא ולא הויא אוקימתא לשמעתייה דרב הונא דרב הונא לא איירי בוסת מורכב בימים וקפיצות, אלא בוסת פשוט של קפיצות בלבד בכל יום המזדמן.

וראיתי להרמב"ן נ"ר שהקשה דאם איתא דמעיקרא קא סלקא דעתין דלקפיצות לחודייהו תקבע וסת הכי הוה לן לתרוצי בברייתא לא קבעה לה וסת לימים אבל קבעה לה וסת לקפיצות לחודייהו דמאי דאמרין מעיקרא משנינן, ואין קושינו מחוורת בעיני דלכשתמצא לומר דאית ליה לרב הונא דאשה קובעת וסת בקפיצות לחודייהו אי אפשר להעמיד ברייתא בהכי דעל כרחין ברייתא בוסת מורכב בימים וקפיצות קא מיירי לדעת רב הונא דאי בוסת פשוט של קפיצות כגון דקפצה בחד בשבא וחזאי וקפצה בחמשא בשבא וחזאי וקפצה בשבא וחזאי בכי הא לא הוה צריכה ברייתא לאשמועינן דלא קבעה וסת לימים לחודייהו מתוך אונס של קפיצות דכל כי האי גוונא אפילו ראתה בלא קפיצות לא קבעה לה וסת דהא אין כאן ימים מסודרים ואמאי קתני כל שתקבענה מחמת אונס לא קבעה לה וסת אפילו בלא אונס נמי לא קבעה, אלא על כרחין בוסת מורכב קאמר וכיון שכן לא איפשר לתרוצה לא קבעה וסת לימים אבל קבעה וסת לקפיצות לחודייהו דבוסת מורכב בימים ובקפיצות ליכא מאן דאמר קבעה וסת לקפיצות לחודייהו ואפילו רב הונא מודה בה דלא קבעה אלא לימים וקפיצות, אבל לעולם היכא דחזאי בקפיצות

המזדמנות אפשר לומר דקבעה לה וסת לקפיצות לחודייהו בכל עת שתקפוץ.

ומכל מקום אין דבריהם ז"ל מחוורים דמדאקשינן עליה דרב הונא למאי אילימא לימים אלמא בימים מסודרים הוא דמיירי רב הונא דאי בשאינן מסודרים היכי אפשר דלימים קאמר הא לא חזאי בחד גוונא, אלא רב הונא בוסת מורכב נמי איירי כברייטא, ואפילו תאמר דאינהו ספוקי מסתפקי בעיקר מימריה דרב הונא אכתי תיקשי לן כי אמרינן בפירוקא דברייטא לא קבעה וסת לקפיצות לחודייהו אם איתא דרב הונא לקפיצות לחודייהו קאמר דקבעה לה וסת לא הוה ליה למתרץ למסתם לישניה ולמימר לא קבעה וסת לקפיצות לחודייהו, דהא ודאי משמע דמעיקרא הוה משמע לן דברייטא ורב הונא בחד גוונא מיירו וכיון דלרב הונא קבעה וסת לקפיצות לחודייהו ולברייטא לא קבעה הוה לן לפרושי ולמימר הכא במאי עסקינן בוסת מורכב בימים ובקפיצות והא קא משמע לן דלימים לחודייהו או לקפיצות לחודייהו לא קבעה לה וסת, ועוד דהא ללישנא אחרינא דרב הונא בודאי רב הונא בוסת מורכב איירי וכדאוקמה רב אשי אלמא אף על גב דרב הונא קפצה וראתה סתם קאמר בשקפצה בימים מסודרים קא מיירי ומינה דללישנא קמא נמי בכהאי גוונא קא מיירי, והא דאקשינן לימים לחודייהו פשיטא ולא אקשינן נמי לקפיצות לחודייהו פשיטא, היינו טעמא משום דקפיצות לחודייהו לאו פשיטא אלא אדרבה צריכה רבה, דאי לא הוה אמינא דכיון דכל אימת דקפצה ראתה תקבע לה וסת קא משמע לן, אבל ימים לחודייהו ודאי פשיטא דהא לא חזאי בלא קפיצה, ועוד דהא דפריך לימים לחודייהו לישנא יתירה הוא דקא דייק לומר אמאי איצטריך למימר לא לימים לחודייהו דהא לאו בדידהו איסתפקא לן אלא לכולי עלמא פשיטא דלימים לחודייהו לא קבעה ולא הוה ליה למתרץ למימר אלא לא קבעה וסת לקפיצות לחודייהו דהיא היא עיקר צריכותא דברייטא, ואסיקנא דלימים נמי איצטריך כן נראה לי, והא דאייתי ראייה מהא דריש פרק כל היד, אף היא אינה ראייה דהתם נמי דיש לה וסת לימים וקפיצות קאמר, וכן פירש רבינו חננאל ז"ל שם במקומה, הילכך לא קבעה וסת לקפיצות לחודייהו כלל, וכן דעת הראב"ד ז"ל, וכן דעת רבינו חננאל ז"ל כאן.

אמר רב הונא קפצה וראתה דם. ואחר כך וכך ימים קפצה וראתה ועוד ראתה פעם שלישית

בחשבון הימים ובקפיצה קבעה לה וסת בימים וקפיצות, אבל לימים בלא קפיצות לא, ובקפיצות נמי בלא ימים לא דהא תניא כל שתקבענה לוסתה מחמת אונס אפילו כמה פעמים לא קבעה וסת, ומיהו דוקא וסת הבא מחמת אונסין כגון קופצת וראתה ואי נמי אכלה פלפלין או שום וכיוצא בזה וראתה שהאונס גורם לוסת שיבוא, אבל וסת הנקבע באונסין הבאים מחמת הוסת הרי הוא נקבע בהן כגון שהיא רגילה לפהק ולהתעטש ורואה או שחוששת בפי כרסה ובשיפולי מעיה וכיוצא בזה וכדתנן לקמן בפרק האשה שהיא עושה צרכיה (ס"ג א') אלו הן הוסתות מפהקת מעטשת חוששת בפי כרסה ובשיפולי מעיה ושופעת וכמין צמר אוחזין אותה וכן כיוצא בהן וכל שתקבע שלשה פעמים הרי זה וסת, וטעמא שאין אלו גורמין לוסת שיבא אלא אדרבה הוסת גורם למקרים אלו שיבואו.

כגון דקפיץ בחד בשבא וחזאי וקפיץ בחד בשבא וחזאי ולשבתא קפצה ולא חזאי. כן נמצאת הגירסא בספרים מדוקדקים, ויש גירסאות אחרות שאינן עולין כהוגן, ואפילו לגירסא זו יש לדקדק כי קפצה בשבתא ולא חזאי היכי תיסוק אדעתין דקבעה וסת לימים לחודייהו והא מכל מקום לא חזאי בחד בשבא אלא תרי זימני, ונראה מדברי רש"י ז"ל דהכי גרסינן ולשבתא קפץ ולא חזאי ולחד בשבא חזאי בלא קפיצה מהו דתימא כיון דאמש קפצה ולא חזאי והשתא חזאי בלא קפיצה, לא קפיצות הן עיקר אלא ימים, קא משמע לן דקפיצה נמי גרמה והא דלא חזאי בשבתא משום דאכתי לא מטא זמן קפיצה והא דחזאי בחד בשבא בלא קפיצה לא יום בלבד גרם אלא קפיצה דאמש גרמה שתראה היום דאמש נעקר הדם על ידי קפיצה וכד מטא זימניה דהיינו חד בשבא יצא לחוץ. וכן נראית גירסתו של הרמב"ם ז"ל.

הא דאמרינן בכולי שמעתין דקפיץ לחד בשבא וחזאי וקפץ בחד בשבא וחזאי. לאו דוקא, דאי חזאי בחד בשבא והדר חזאי בחד בשבא דלקמיה בכי הא ודאי לא קבעה לה וסת משום דחד בשבא תניין הוה ליה בתוך ימי זיבה וקיימא לן דאין האשה קובעת לה וסת בתוך ימי זיבה כדאיתא לקמן בפרק בנות כותים בסופו (ל"ט א'), אלא בחד בשבא וחד בשבא דנקט סימנא בעלמא הוא כלומר שראתה בזמנים מסודרים, ואי נמי דוקא מיירי כגון דקפץ בחד בשבא ולחד בשבא רביעי הדר חזאי דהוה ליה פתח נדתה, וכן כתב הראב"ד ז"ל.

אמר רב הונא קפצה וראתה קפצה וראתה קבעה לה וסת. כך הגירסא בכל הספרים, וכן נראית גירסתו של רש"י שכתב וכן בפעם השלישית, כלומר דלישנא קלילא נקט וה"ה דבעיא פעם שלישית דהא קי"ל בוסתות כרשב"ג, ואפשר דסירכא דלישנא דמתני' נקט דהוי כרבי ומינה שמעינן בקפצה שלישית לרשב"ג.

והא דקאמר קפצה וראתה. פרש"י ז"ל קפצה בחד בשבת וראתה קפצה בחד בשבת וראתה.

למאי אי לימים. כלומר דקביעת וסת לימים לחודייהו כלומר לראות בכל חד בשבת ואפי' בלא קפיצה, אמאי דהא כל יומא דלא קפיץ לא חזאי. אלא לקפיצות. פירש הוא ז"ל שראתה שלש פעמים ע"י קפיצה, בכל יום שתקפוץ מחזיקין לה כרואה ואפי' בשאר הימים עכ"ל, פירוש לפירושו ואפילו בשאר הימים שלא ראתה בהם עדיין בקפיצה.

ולכאורה היה נראה מן הלשון דמיירי בשקפצה וראתה שלש פעמים ביום ידוע, כגון בחד בשבת ואפי' הכי קבעה וסת לקפיצות בשאר הימים, אבל אי אפשר לומר כן וכדאמרין על ברייתא דבסמוך דכי קבעה וסת מורכב בקפיצות וימים מסויימים לא קבעה וסת לקפיצות לחודייהו, לכך יש לומר דמין ז"ל בקפיצות דימים מסויימים שאין מכוונים מיירי ואפ"ה קבעה וסת לקפיצות לכל הימים ואפילו בשאר הימים שלא ראתה בהם כלל בקפיצה, וא"ת דהא כי פרכין על רב הונא ואמרין אי לימים על כרחך בימים מכוונים שמעינן לה והכי הוה מוקמין לה עכשיו בימים שאינם מכוונים, וי"ל דאנן נקטינן כל מאי דאפשר וכל חדא וחדא כדאיתא, דבמאי קאמר רב הונא שקבעה לה וסת אי לימים לחודייהו וכגון שראתה בימים מכוונים [הא] כל יומא דלא קפצה לא חזאי, אלא לקפיצות לחוד וכגון שלא ראתה בימים מכוונים, והתניא וכו'.

ומיהו הא קשיא טובא דכיון דאמרין דלרב הונא קבעה וסת לקפיצות בלא ימים, כי פרכין עליה ממתניתין אמאי פרישנא דקבעה לה וסת לקפיצות ולימים ולא לקפיצות לחוד ולא לימים לחוד ולא פרישנא דקבעה וסת לקפיצות לחוד וכדבר הונא, דהכי אורחא דתלמודא דהא לקיומא לדבר הונא במאי דאמרין לקפיצות איתין, וי"ל שהרי אי אפשר דהא מתניתא לא קתני דקבעה וסת אלא לא קבעה לה וסת ואתא לאשמועין דלא קבעה לה וסת לימים לחוד כדאמרין לקמן בסמוך, וא"כ על כרחין כשראתה בימים מכוונים וכדפרישנא לקמן ואילו לימים שאין מכוונים פשיטא דלא קבעה וסת לימים לחודייהו, וא"ת מ"מ כיון דתנא דמתניתא לא תנא לן קביעות וסת לקפיצות אלא וסת מורכב לימים וקפיצות וכשקפצה וראתה בימים מכוונים, מנא ליה לרב הונא דאשה קובעת וסת לקפיצות לחודייהו כשקפצה וראתה בימים שאין מכוונים, וי"ל דתנא לא נחת אלא לאשמועין דבוסת מורכב לא קבעה וסת לימים ומשום צריכותא דלקמן, ואנן הוא דאמרין דקבעה וסת לימים וקפיצות ולא אמרין דכיון דמחמת האונס לא קבעה, ומשום הכי בא רב הונא ואמר [דאע"ג] דמחמת האונס הוא קבעה ואפי' לקפיצות לחוד בכל הימים אם קבעה אותו בימים שאין מכוונים, וכל שכן שקבעה אותו מורכב לימים וקפיצות אם קפצה וראתה בימים מכוונים, ולהאי שיטה דרש"י ז"ל אתיא כפשוטה הא דאמרין בפרק כל היד (ט"ו ב') לא שנו אלא שיש לה וסת לקפיצות דמשמע כפשוטה דאשה קובעת וסת פשוט לקפיצות לחודייהו, ומיהו עדיין קשה בלשון של רש"י ז"ל למה פירש מימרא דרב הונא כשראתה בחד בשבת בחד בשבת דהא אוקימנא מימרא לקפיצות לחודייהו וכשראתה שלש פעמים בימים שאינם מכוונים, וי"ל דמימרא דרב הונא בתרוייהו איתא, אלא דאנן פרכין דאי לקפיצות לחוד הא תניא וכו', ואנן מפרשין דלעולם מימרא דרב הונא לקפיצות או לקפיצות לחוד וכדאמרין או לקפיצות עם הימים, דהא דתניא שלא קבעה לה וסת היינו דכל שראתה אותו מורכב היינו שלא קבעה לה וסת לא לימים לחוד ולא לקפיצות, כנ"ל לתרץ לשונו של רבינו ז"ל, וכן דעת הר"ז הלוי ז"ל.

אבל אחרים מרבותינו הצרפתים ושאר המפרשים ז"ל פירשו דודאי מימרא דרב הונא בוסת מורכב והכי פירושא למאי אי לימים לחוד הא כל יומא דלא קפצה לא חזאי ואי לקפיצות נמי הא תניא וכו', ופרישנא לא לימים לחוד ולא לקפיצות אלא לימים וקפיצות וכדבר הונא, אבל לקפיצות לחוד לא קבעה לעולם ואפי' קבעה וראתה בימים שאינם מכוונים, וההיא דפרק כל היד לישנא קלילא ופירושה דקבעה לה וסת לימים וקפיצות אלא דנקט לישנא דנקטין הכא כדבר הונא, וא"ת וכי פרכין בסמוך לימים לחוד פשיטא אמאי לא פרכין נמי אי לקפיצות לחוד פשיטא, דבשלמא לפרש"י ז"ל לא נקטי לה משום דזמנין דקבעה וסת [לקפיצות] לחוד כגון בימים שאין מכוונים הילכך [לא] מרגלינן לה כדי שלא יטעה (אלא) בלשוניו, וי"ל דחדא מנייהו נקט וכאילו אמרין ימים מאן דכר שמיהו, דאנן לא הוה פרכין לעיל מבריתא אלא לקפיצות והו"ל למימר לא קבעה לה וסת לקפיצות לחוד אבל קבעה לה וסת לימים וקפיצות ולמה הוצרך לומר לא קבעה לה וסת לימים, ופרשין דאדרבה הא איצטריכא ליה לאשמועין וכדמפרש ואזיל, וזו היא שיטת הראב"ד ז"ל, ורבינו הגדול ז"ל, וכן דעת ר"ח ז"ל לקמן פרק כל היד.

כגון דקפצה בחד בשבא וחזאי קפצא בחד בשבא וחזאי. פירוש לאו בתרי חד בשבא רצופים, דא"כ הו"ל ראייה שניה בימי זיבה ממעין פתוח ואין אשה קובעת וסת בכך כדאיתא לקמן בשלהי פרק בנות כותיים (ל"ט א'), אלא לומר שראתה מעשרים לעשרים יום בחד בשבא, וזה ברור וכן כתבו בתוספות ובנמוקי הראב"ד.

הכי גרסינן כגון שקפצה בחד בשבא וחזאי וקפצה בחד בשבא וחזאי ולשבתא קפצה ולא חזאי ולמחר חזאי בלא קפיצה מהו דתימא איגלאי מילתא דיומא הוא דקא גרים וכו'. וזו גרסת רש"י ז"ל, ויש שאין גרסינן ולמחר חזאי בלא קפיצה, וליתיה כלל דהכי הוה תיסקוד אדעתין דקבעה וסת לימים לחודייהו כלומר לחד בשבא והא לא חזיא ביה אלא תרי זמנא, דהא ודאי ראייה דחזאי בשבתא לא קבעה וסת לחד בשבא, אלא הגרסא שכתבתי היא עיקר.

י"ל דהתם טעמא אחרנא הוא. לפי שכל אשה שאינה צריכה לבדוק אינה מטמאה מע"ל ^{אוצר החכמה} דטעמא דע"ל (לז) כעין קנסא הוא כדאמרי' לעיל (לו) וזו הואיל ולא בדקה הפסידה עונה הילכך כל שאינה צריכה לבדוק עצמה כלל אינה בכלל גזרת מ"ל שבנדה. ותינוקת שלא הגיע זמנה לראות אינה צריכה בדיקה כדתניא לקמן דאין הנשים בודקות אותן. הילכך פעם ראשונה ושניה שעדיין לא הוחזקה לראות ולא הית' בכלל תקנה לבדוק שחרית וערב' דיה שעתה וכשראת' בשניה כיון שלדברי ר' הוחזקה רואה צריכה בדיקה שחרית וערבית. ולפיכך בשלישית מטמאה מע"ל. וכשעברו עליה אח"כ ג' עונות חזרה לכלל תינוקת שלא הגיע זמנה עד שתראה ב' ראיות ותה' מוחזק' לדברי רבי דכיון שצריכה בדיקה מטמאה בראיה שלאחר מכן מע"ל. וא"ת א"כ הגיע זמנה לראות שהיא צריכה בדיקה למה אמרו דבפעם ראשונה דיה שעתה י"ל אה"נ דכיון שצריכה בדיקה בדין היה לגזור עליה אפי' בראשונה אלא קל הוא שהקלו חכמים מדבריהם ולפ"ז כי אמרי' לקמן מני ר' היא דאמר בתרי זמני הויא חזקה. לא דייקנין לה מדקתני ושהגיע זמנה לראות פעם ראשונה דיה שעתה (לז) כמ"ש כן בקצת ספרים. דהא כתיבנא דמדינא אפי' פעם ראשונה מטמאה מעל"ע ואפי' לרשב"ג. אלא ה"ג מני ר' היא. ומוכח לה מרישא דקתני בתינוקת שלא הגיע זמנה לראות. דשלישית הרי היא בכל הנשים. והיינו משום דבתרי זמני הויא חזקה וכמ"ש למעלה. ודאמרי' לקמן בין שניה לשלישית כיון דלא איתחזק בדם כתמה נמי לא מטמינן ליה לאו אליב' דהך ברייתא דר' דלדידיה הא איתחזק בשניה אלא אליבא דהלכת' כרשב"ג דקטנה כתמה טהור עד שתראה דם ג' וסתות וחזקה סבר דכיון דאילו חזיא ראייה שלישית הרי היא לאח"כ כשאר כל הנשים ליטמא למפרע אף כתמ' מחזיק וטמ' אבל רש"י ז"ל פירשה אליב' דבריית' ומאי

(לה) דמעת לעת. (לו) ד ע"ב.

(לז) א"צ להוסיף [שניה מטמאה מע"ל].

(לח) אצ"ל טמא. וכ"ה בחידושי הרמב"ן.

כיון דלא איתחזק בדם שעדיין לא הוחזקנו בה לטמא מע"ל. ולפי דבריו לדין דק"ל כרשב"ג אין כתמה טהור (לח) אלא לאחר ד' ראיות: דף י"א אלא לקפיצות. פירש"י ז"ל לקפיצות לחודייהו דכל יום שתקפוצ מחזקינן לה רואה. והקשו עליו התו' דאי מעיקרא ס"ד שתקבע וסת לקפיצו' לחודייהו הוה לן לתרוצי בריית' כדקס"ד דה"ק לא קבעה לה וסת לימ' אבל קבעה לה וסת לקפיצות. ועוד דכי מקשי לימים לחודייהו פשיט' לימא ליה לקפיצו' לחודייהו קמ"ל דלא קבעה דצריכה רבא דמעיקרא קס"ד דקבעה. לכך פי' אלא לקפיצות אף לקפיצות. כלומר דלקפיצות בימים קבעה. והיינו דמתרצינן בריית' כאוקמתיה דאינה קובעת לא לימים לחודייהו ולא לקפיצו' לחודייהו אלא לשתייהו ודברי רש"י ז"ל נראין לי עיקר דכיון דמעיקרא בעי' למימר לימים לחודייהו דלית ביה פרכא אי לאו משום פירכא דיומא דלא קפיץ לא חזאי על כרחין צריכינן לאהדורי אקפיצות לחודייהו דלית ביה פירכא. והיינו דקאמ' אלא לקפיצות כל' לקפיצות לחודייהו ודקא קשיא להו אמאי לא משני ברייתא דה"ק לא קבעה לה וסת לימים אבל קבעה לה וסת לקפיצות. לאו קושיא היא. דפשטא דברייתא משמע דקפיצה אינה קובע' דאונס הוא דמדכרינן ולא ימים כלל. ודקא אמרי' מאי לאו דלא קבעה וסת כלל אלומי הוא דקא אליה לפירכיה. וה"ק פשטה דברייתא משמע דקפיצה להודיה אינה קובעת וסת. ואי בעית למיהדר ולשנויי דלקפיצות וימים מיהא קבעה זרב הונא בהכי איירי אכתי הויא ברייתא תיובתך דמדלא קתני האונס אינו קובע וסת וקתני כל שתקבענה מחמת אונס אפי' כמה פעמי' לא קבע' לה וסת משמ' דכלל' קתני דלא קבעה לה וסת כלל אפילו לימים וקפיצות ואהדרו לי' אין קושטא קאמר' דלקפיצו' לחודייהו לא קבע' ומיהו לקפיצות בימים קבעה. וברייתא הכי קתני דלא קבעה לה וסת לימים לחודייהו ולא לקפיצות לחודייהו אלא לימים ולקפיצות ולאשמעינן האי דינא קתני לה סתמא ולא קתני האונס אינו קובע וסת. ומקשינן לימים לחודייהו פשיטא. ולא מצי לשנויי דלקפיצות

לחודיהו קמ"ל. דא"כ ליתני האונס אינו קובע את הוסת ומ"מ עיקרא דברייתא הכי הוא לאשמעינן שאין האונס קובע וסת. ואפי' קפצה וראתה ג' פעמים בימים שאינן מסודרין אינה קובעת וסת לקפיצות דאלת"ה נוקי לדרב הונא בהסי. זה נ"ל על דעת רש"י ז"ל. ודאמר רב הונא גופיה לקמן בר"פ כל היד לט) גבי הבאין מן הדרך נשיתן להן בחזקת טהרה. ל"ש אלא שאין לה וסת לימים ויש לה וסת לקפיצות. דכיון דבמעשה תליא מלתא. אימר לא קפץ ולא חזאי. לאו למימרא דיש לה וסת לקפיצות לחודיהו. אלא לימים ולקפיצות קאמר (מ). אבל אונס לחודיה אינו קובע את הוסת. ומיהו ה"מ לומר שאין האונס גורם לוסת שיבא. אבל אונס הבא מחמת הוסת הרי הוא קובע את הוסת. וכדתנן לקמן בפ' האש' שהיא עוש' צרכיה (מא) כל אשה שיש לה וסת דיה שעת' ואלו הן הוסתות מעטשת. חוששת בפי כרסה וכו' וכן כל כיוצא בהן. וכל שתקבע לה וסת שלש פעמים ה"ז וסת. והיינו טעמא לפי שאין אונסין הללו גורמין לוסת שיבא. אדרבא הוסת גורם להם שיבאו:

דקפיץ בחד בשבא וחזאי וקפץ בחד בשבא וחזאי. חד בשבא דנקט לסימנא בעלמא נקטיה. ולא בחד בשבא דבתריה קאמר. דא"ה הויא בתוך ימי זיבתה שאין האשה קובעת בחזן וסת כדאיתא בפ' בנות כותים (מב):

הניחא לר"ש בן לקיש דאמר אין האשה קובע' וסת בתוך ימי נדתה וא"ת ולר"ש בן לקיש מי ניחא. אכתי תבדוק שאם תראה שנים ושלש ימים רצופי' הוו להו כולהו ימי וסתה וצריכה לחוש לכולן בימים הבאים אח"כ אם לא תראה בתחלתן. וי"ל דמהכא שמעינן שאין חוששין אלא לתחלת הוסת. ששאר ראיות אינו אלא תוספת. וכל שלא ראתה בהתחלת הוסת אינה חוששת להמשכתו. וראוה לדבר מדתנן לקמן בפרק האשה (נג) היתה למודה לראות עם הנץ החמה אינה

לט) סח ע"ב. (מ) לפנינו שם הגירסא מפורשת לימים ולקפיצות. (מא) סג ע"א. (מב) לקמן לס ע"א. (מג) סג ע"ב. (מד) ז ע"א.

אסורה אלא עם הנץ החמה. ולא מפליג בין רואה ראייה מרובה לרואה ראייה מועטת: ע"ב מ"מ טהרה לימי טומאה לא קבעה. כתב הרמב"ן ז"ל דמהא שמעינן שאשה קובעת וסת בימי מניקתה. דאי אינה קובעת מאי איריא משום ימי טהרה. תיפוק ליה דהו להו ימי מניקתה. אבל הראב"ד ז"ל כתב שאינה קובעת לא בימי עבודה ולא בימי מניקתה. וכתב הרשב"א ז"ל דשמעתין לא הויא תיובתא. דמשום דסתם מתני' ר"מ דס"ל דנתנה בנה למניק' אינה מסולקת דמים כדאיתא לעיל (מד) איצטריך למימר דמימי טהרה לימי טומאה לא קבעה לומר דאפי' בכה"ג לא קבעה:

דמגן דבעיא בדיקה לטהרות בעיא נמי בדיקה לבעלה. פי' מגו דבעיא בדיקה לאחר תשמיש שמתוך חומר הטהרו' חששו שמא ראתה דם מחמת תשמיש. בעיא נמי בדיקה לבעלה לפני תשמיש. והיינו דתנן ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה כלומר בשעה שהיא עוברת משאר עסקיה לשמש את ביתה. ופרושי קא מפרש מאי דתנא ומשמשת בעדים שלא תאמר ומשמשת בעדים היינו לאחר תשמיש. ועדים דקתני אחד לו ואחד לה אבל לפני תשמיש לא צריך. קמ"ל דליתא. דאף לפני תשמיש צריך דמגו דבעיא בדיקה לטהרות לאחר תשמיש בעיא נמי בדיקה לבעלה לפני תשמיש. וממילא ומשמשת בעדים דקתני היינו אחד שלפני תשמיש ואחד לאחר תשמיש. וכתבו בתו' בשמו של רש"י ז"ל דכיון דעד שלפני תשמיש ליתיה אלא משום מגו דטהרות. אינה צריכה להיות בודקתו אחר בדיק' קודם תשמיש אלא בודקת ומצנעת העד ולמחר בודקת בו אם מצאה עליו. טמאה לטהרות ומחייבת בעלה בחטאת. אבל מותר הוא לבעול כשבדק' בעד ואעפ"י שאינו מועיל לו עכשיו שהרי אינו יודע אם ראתה אם לאו. ואחרים כתבו דכיון דמ"מ מגו דבעיא בדיקה לטהרות בעיא נמי בדיקה לבעלה. כל שאינה בודקת לבעלה ורואה קודם תשמיש לאו בדיקה היא כלל. וכנ"ל עיקר:

חדא מכלל חברתה איתמר. פרש"י ז"ל או הא דרב יהודה מכלל הא דרבי זירא או

[דף י"א ע"א] הרואה ג"פ בקפיצה או באונס אחר בימים ידועים אינה חוששת לאותו יום אלא א"כ קפצה, ולא לקפיצה אלא באותו יום. ראתה שני פעמים בימים ידועים¹²² וראייה שלישית קפצה יום הקודם לאותו יום ידוע, ולמחר ראתה, קבעה לה וסת לאותן ימים הידועים בהדי קפיצות, ונראה לתשב"ץ שבכל פעם שתקפוץ ביום הקודם לאותו יום הידוע חוששת למחרתו¹²³, קפצה וראתה ג"פ בלא ימים ידועים קבעה לה וסת לקפיצות לרש"י¹²⁴ ולר"ז¹²⁵ ולהרא"ש¹²⁶ אבל להרמב"ן¹²⁷ ולרשב"א ולרא"ה. ולתלמידהון¹²⁸ לא קבעה.

ראתה שני פעמים בקפיצה בימים ידועים ובשלישית¹²⁹ ראתה בלא קפיצה חוששת לימים אפילו לא קפצה בוסת שאינו קבוע.

עטוש ופיהוק לא מיקרו אונס וקבעת בהם וסת¹³⁰.

אפילו גשים שדיין שעתן צריכות להיות בודקות¹³¹ שחרית לטהרות של לילה, וערבית לטהרות של יום, וקודם תשמיש לבעלה אם היא עסוקה בטהרות ולאחר תשמיש, והכהנות בשעה שאוכלות בתרומה¹³². נדה ויושבת על דם טוהר אינן צריכות בדיקה כלל¹³³.

כתונת תשבץ

המפורש של רבנו הרי הוא כקלורין לעינים. (122) ר"ל עם קפיצה. (123) זו שיטת הרשב"א בתוה"ב שם, ודלא כרמב"ם בפ' ח' מאסורי ביאה ה' ה' וע"ש בהשנות הראב"ד שכתב, בלבולים יש כאן ואינו על פי הגמ'. וע"ש במגדל עוז שכתב שהיה לרמב"ם גירסא אחרת בגמ' כאן, וע"ש בכ"מ שמצא בספרים גירסא אחרת ברמב"ם, ועיין ברמב"ן שר"ל כרשב"א ואח"כ כתב, ואחר שכתבתי זה מצאתי לרמב"ם ז"ל שהחמיר ובטלתי דעתי מפני דעתו. (124) בד"ה לקפיצות, ועיין בחידושי הרד"ל ממפורשי הש"ס מה שכתב בדברי רש"י. (125) בהשגותיו על בעלי הנפש שער הוסחות. (126) לקמן בפ' האשה ד' ס"א ע"ב. (127) בחידושו כאן. (128) וכ"ה בתוס' ד"ה אלא, ובמאירי. (129) פירוש: ללא יום ידוע. (130) זו אפילו לשיטת הרשב"א דבקפיצות לחודיא לא קובעת, בעיטוש ובפיהוק לחודיא קובעת, וכ"ה ברא"ש שם, וע"ש בתוה"ב דהטעם משום דבקפיצה עיקר הראיה מחמת אונס הוא, וכל שתקבענו מחמת אונס לא קבעה וסת, אבל וסתות דגופא אדרבה האורח הוא הגורם למקרים הללו כמקרים המתילדים ממותר הליחות והדמים, והלכך אפילו בלא הרכבת ימים קבעה וסת, וכ"כ הר"ן בחידושו וכ"ה במאירי, ועיין ש"ך יר"ד קפ"ט ס"ק מח. (131) כ"פ הרמב"ם בפ"ד מה' משכב ומושב ה' ו'. (132) כ"ה ברמב"ם שם בה' ז'. (133) עיין ברש"י ד"ה והיושבת שאפילו תראה דם טהורה היא, ועיין בערוך לגר שהקשה ע"ז מהא דלקמן בדף ע"א ע"א דיושבת על דם טוהר מטמאה קודש ותרומה וא"כ לפני מה דאמרינן דכל הבדיקה במקום טהרות היא הרי צריכה כאן בדיקה כדי שלא תטמא טהרות, והיה

שלא העביר עליו אפילו לבעלה חוששת ואם עבר הרי זו בחזקת דם וטמאה ואם לא עבר ודאי בחזקת צבע הוא, והרמב"ן נ"ר פירש דלטהרות שנינו, ויפה פירש.

← **דף ס"ג ע"א.** מתניתין אלו הן הוסתות מפקקת ומעטשת וכו' כל שתקבענה שלשה פעמים הרי זה וסת. פירוש אם ראתה שלש פעמים על ידי פיהוק או על ידי עיטוש באיזה יום שתפקק או באיזה יום שתתעטש קבעה לה וסת לפיהוק או לעיטוש, כלומר שכל זמן שתפקק או שתתעטש חוששת לוסתה, ואף על פי ששנינו ("א א") כל שתקבענה מחמת אונס אפילו כמה פעמים לא קבעה וסת, התם הוא שאינה רואה אלא מחמת אונס שהיא מסבבת מרצונה כגון שקפצה וראתה או שכנסה לפלגין וראתה, שלא בא האורח אלא מחמת מעשה זה שעשתה היא שהמעשה גורם לוסת שיבא, אבל כאן אדרבה מקרים אלו אינן באין אלא מחמת הוסת והוסת הוא שגורם להן שיבאו כדרך המקרים הבאים מצד החליים, ואם באו אלו לימים ידועים כגון שפיהקה באחד בשבת וראתה, ופקקה באחד בשבת וראתה ופקקה באחד בשבת וראתה, הרי זו קבעה וסת לימים ולפיהוק כדרך שאמרו בפרק קמא בימים וקפיצות, וכל שתפקק שלא באותן הימים אינה חוששת לפי שלא קבעה לה וסת לפיהוק לבד אלא בהרכבת הימים.

והפרש יש בין וסת הקבוע לפיהוק לבד לוסת הקבוע לפיהוק וימים, שהוסת הפשוט לפיהוק לבד נקבע בשלש פעמים, אבל וסת המורכב מימים ופיהוק אינו נקבע עד שתפקק שלש פעמים באותן הימים הידועים, וכן בעקירתו כל שהוא וסת פשוט לפיהוק אם פהקה שלש פעמים ולא ראתה נעקר ממנה, אבל וסת המורכב אינו נעקר ממנה עד שתפקק שלש פעמים באותן הימים ולא תראה, ועוד יש הפרש אחר ביניהם שהוסת הפשוט לפהוק כיון שאין לו יום קבוע אינה חוששת לעולם עד שתפקק, וכן אינה חוששת אלא לשעת הפיהוק וכדתנן היתה למודה להיות רואה בתחלת הוסת כל הטהרות שעשתה בתוך הוסת טמאות בסוף הוסת כל הטהרות שעשתה בתוך הוסת טהורות, ועוד תדע לך מדלא נחלקו רבי יוסי ורבי יהודה בימים ושעות וסתות אלא בוסת הימים ושבקי וסתות דגופה דסלקי מיניהו, אלמא בוסתות הפשוטין דגופה לכולי עלמא שעות הוסת בלבד וסת אבל לאחר עיבור הוסת אינה חוששת, ודוקא בשהראיה כולה נבלעת בתוך הוסת,

שעטנו שוע בפני עצמו וטוי בפני עצמו ונוז בפני עצמו ואחר כך יחדיו, ונוז אינו לשון אריגה ולא לשון חיבור אלא לשון שזור והיינו דאיצטרך רחמנא למישרי כלאים בציצית לפי שחוטי ציצית צריכין להיותן שזורין דכתיב פתיל תכלת ואמרין בסיפרי פתיל תכלת טווי ושזור אין לי אלא תכלת לבן מנין אמרה תורה הטיל בו תכלת הטיל בו לבן מה תכלת שזור אף לבן שזור, והיינו דאמרין בפרק בתרא דעירובין (צ"ו ב') המוצא תכלת בשוק לשונות פסולה חוטין כשרה מאי שנא לשונות דפסולה דאמרין אדעתא דגלימא צבעינהו חוטין נמי לימא אדעתא דגלימא טוינהו, בשזורין, שזורין נמי לימא לשפתא דגלימא שזרינהו וכו', מהכא שמעינן תרתי, חדא דחוטי ציצית צריכין להינתן שזורין, ועוד דסתם בגדים אינן שזורין וסתם חוטין אינן שזורין, והיינו דאמר הכא סתמא האי חוטא דכיתנא דהוי דרבנן משום דסתם חוטין אינן שזורין וסתם גלימא אינה שזורה והילכך לא הוה אלא מדרבנן, ורבינו שמשון ז"ל הכריע בפירוש המשנה שלו בפרק אחרון של מסכת כלאים (מ"ח) דנוז היינו אריג כדברי שאר המפרשים, מדקתני אין אסור משום כלאים אלא טווי ואריג שנאמר לא תלבש שעטנו דבר שהוא שוע טווי ונוז רבי שמעון בן אלעזר אומר נלוז, ומליו הוא אביו שבשמים עליו דאלמא אריג לא מלשון יחדיו נפקא אלא מלשון שעטנו, ובנימוקי הרמב"ן ז"ל לאו מלשון נוז נפקא להו אלא מלשון יחדיו ורישיה דקרא נקט ולא דק, ויפה אמר.

שבעה סמנין מעבירין על הכתם. כתב הרמב"ם ז"ל דלענין בעלה שנינו שאינה חוששת אלא אם כן העבירו עליו סמנין ועבר, ובודאי אם העבירו עליו סמנין ולא עבר מסתברא דאינה טמאה, דאפילו לגבי טהרות שנינו הרי זה צבע כל שכן לגבי כתמים שאין חוששין להם לבעלה דכתמים דרבנן, אבל מסתמא ודאי נראה דטמאה בלא העברת סימנין והכא לטהרות שנו ותני והדר מפרש הטבילו ועשה על גביו טהרות, ועוד נראה לי דאפילו תאמר דלגבי בעלה שנו לא נפקא מינה מידי דהא מדקתני שבעה סימנין מעבירין אלמא אינה טהורה עד שתעביר עליו סימנין, וכן בדין דכיון דעריב ותני בעלה וטהרות בעלה כטהרות ולגבי טהרות על כרחין כל שלא העביר טהרותיו טמאות מספק עד שנדע שאינו עובר, ותניא בברייתא העביר עליו ששה סימנין ולא עבר העביר עליו צפון ועבר טהרותיו טמאות שאם העביר עליו סם שביעי מתחילה שמא עבר, וכיון שכן כל

ואם אין הראייה כולה נבלעת בתוך הוסת הרי זו חוששת מתחלת הוסת עד סוף העונה כולה, והרב זרחיה הלוי ז"ל מתיר גם בזה לאחר הוסת שאין הולכין אלא אחר תחלת הוסת, אבל אם קבעה וסת מורכב לפיהוק וימים כל שתגיע ליום הוסת חוששת לכל עונת הוסת מתחלת העונה עד סופה כדרך שהיא חוששת לוסת הימים הפשוטין.

ובתחלת קביעות הוסת אם פיהקה וראתה ואפילו פיהקה בראש חודש כל שתפהק פעם שנית באיזה יום שתפהק חוששת לו שמא לפיהוקין לבד תקבענו, ואם פיהקה ולא ראתה שוב אינה חוששת לפיהוק לבד, אבל עדיין היא חוששת לאותו יום שמא לא לפיהוק תקבענה אלא לראשי חדשים והילכך חוששת ליום החודש השני, וכן אם פיהקה וראתה באיזה יום שיהיה וחזרה ופיהקה וראתה ולא ליום ידוע הרי זו חוששת לפיהוק דשמא לפיהוקין תקבענו, ואם פיהקה פעם שלישית ולא ראתה שוב אינה חוששת לפיהוק אבל עדיין חוששת להפלגת הוסת, כיצד הרי שהפליגה בין פיהוק ראשון לפיהוק שני עשרים יום כשתגיע לעשרים יום הרי זו חוששת לו דשמא לא לפיהוק תקבענה אלא להפלגת עשרים יום, וכל שהוא להפלגות אינו נקבע אלא בארבע ראיות לפי שהראיה הראשונה לא בהפלגה ראתה אותה לפי שאין הפלגה בנויה כי אם בשתי ראיות.

הא דקתני אלו הן הוסתות מפקת ומעטשת. לאו למימרא שאם פיהקה פעם אחת וראתה ונתעטשה פעם שניה וראתה וחששה בפי כריסה פעם שלישית וראתה שיהא זה וסת קבוע שאין מקרים אלו קובעין וסת כל אחד לחבירו אלא עד שתקבענו לפיהוקין לבדן או לעיטושין לבדן שלש פעמים, וזה מבואר.

דף ס"ג ע"ב. אמר רב יהודה אמר שמואל הרי אמרו לימים שנים לוסתות אחד למי שלא מנו חכמים שלשה. ואוקימנא לקמן כחכמים ודלא כרבן שמעון בן גמליאל דאילו לרבן שמעון בן גמליאל לעולם כל הוסתות דוקא בשלש פעמים, ואיכא למידק בוסתות דגופה הכי אשכחן פלוגתא והיכי הוא חזקה לרבי בחד זימנא דהא לא אשכחן חזקה לרבן שמעון בן גמליאל אלא בתלתא זימני ולרבי בתרי זימני, והילכך כיון דבהא בעי רבן שמעון בן גמליאל תלתא זימני אלמא בעי חזקה אם כן לרבי נמי ליבעי תרי זימני, ואיכא למימר דשמואל גמרא גמיר ליה דוסתות דגופה בחד זימנא סגי להו לרבנן

ואשכח מתניתין דקתני בוסתות דגופה כל שתקבענה שלש פעמים הרי זה וסת ואמר מתניתין על כרחין כרבן שמעון בן גמליאל תרמייה דאשכחן דמיקל בוסתות ובעי תלתא זימני, וכיון דסיפא דמתניתין דאיירי בוסת הימים בעי תלתא זימני ורבן שמעון בן גמליאל היא רישא נמי בוסתות דגופה רבן שמעון בן גמליאל היא, ופלוגתא אחרינא היא דרבן שמעון בן גמליאל סבר אפילו בכי הא בעי תלתא זימני ורבי סבר אפילו תרי זימני לא בעי דהכי אורחא, ואף על גב דלא איפסיקא בהדיא הילכתא כרבן שמעון בן גמליאל אפילו הכי קיימא לן כוותיה הואיל וסתם מתניתין כוותיה, ואף על גב דעביד לה שמואל פלוגתא לא עדיפא פלוגתיה ממחלוקת דבריייתא דקיימא לן כסתם מתניתין, ואף על גב דאמר שמואל הרי אמרו אמרו קאמר וליה לא סבירא ליה, ותדע לך דהא לקמן בסמוך בוסת הדילוג אמרינן דשמואל כרבן שמעון בן גמליאל סבירא ליה, ודאמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי רבן גמליאל ברבי שאמר משום רבן שמעון בן גמליאל זו וסבירא ליה קאמר, דבוסת הימים על כרחין כוותיה סבירא ליה וכדאמרינן בהדיא בוסת הדילוג וכמו שכתבנו.

דף ס"ד ע"א. ראתה יום ט"ו בחודש זה יום י"ו בחודש זה י"ז בחודש זה רב אמר קבעה לה וסת לדילוג וכו'. פירוש כגון שראתה יום ט"ו בניסן ויום י"ו באייר ויום י"ז בסיון קבעה לה וסת לדילוג והרי זו אסורה ביום י"ח בתמוז וביום י"ט באב וביום כ' באלול וכן מדלגת לעולם יום אחד בכל חודש וחודש, ורבינו חננאל ז"ל פירש כגון שחזרת לראות חלילה כגון הוסת הראשון ושילשה כן, כיצד הרי שראתה יום ט"ו בניסן ויום י"ו באייר ויום י"ז בסיון, וחזרה וראתה יום ט"ו בתמוז ויום י"ו באב ויום י"ז באלול, ועוד חזרה וראתה יום ט"ו בתשרי ויום י"ו במרחשון ויום י"ז בכסלו, הרי זו קבעה לה וסת מטבת ולהלן לדילוג כסדר הזה יום ט"ו לחודש זה ויום י"ו בחודש זה שני לו ויום י"ז לשלישי וכן לעולם חוזרת חלילה, ולפי פירושו הא דאמרינן בגמרא קבעה לה וסת, לדילוג לאו בהכי בלחוד הוא דקבעה לה וסת, אלא הכי קאמר אם תשלש כן קבעה לה וסת לדילוג ורבן שמעון לישנא קיטא נקטי, ובריייתא נמי דלקמן דקתני ראתה יום כ"א בחודש זה כ"ב בחודש זה כ"ג בחודש זה קבעה לה וסת לאו בהכי בלחוד קאמר אלא אם תשלש כן, וקשיא לי קצת דלמאי דאוקימנא כגון דרגילה למיחזי ביום כ' ושינתה ליום כ"א משמע

ידע כן מתחילה לא היה מקפיד עבר או שדיקה כיון שהוא דם בודאי טהרותיו טמאות לפי שסוף טומאה זו לצאת וכיון שיצא ע"י סמנין אדם עשוי להוציאו ולא מהניא טבילה קמיינתא ומתני' לטהרות היא דלטהרות סגי בהעברת סמנין מטעמא דכתיבנא דאפי' אי הוי דם הויא טומאה בלועה אבל לבעלה ודאי טמאה כל שאין לה במה לתלות שאין העבר' ראי' דלאו דם הוא דא"ה הטבילו ל"ל אלא משום דהו"ל טומאה בלועה וסגי בהכי לטהרות אבל לבעלה לא סגי אבל הרמב"ם ז"ל פי' רישא דמתני' לגבי בעלה לומר שאין הכתם מטמא עד שיודע שהוא דם לפי' בודקין אותו בסמנין הללו אם עבר או שדיקה טמאה ואם לאו טהורה ולאו נהיר דא"ה הטבילו למה לי :

ל"ש אלא טהורות שנעשו על גביו בין תכבוסת ראשונה לתכבוסת שנייה משום דכיון שהעביר עליו ז' סמנין ולא עבר א"ת דדם הוא הו"ל טומאה בלועה ואינה מטמאה שכיון שאינו שונה אותן אינו מקפיד להוציאה ואינה מטמאה אבל טהרות שנעשו אחר תכבוסת שנייה כלומר מכיון שהתחילה תכבוסת שנייה טמאות דכיון שהוא מקפיד להוציאה וסופה לצאת אין לה דין טומאה בלועה אבל לאחר שנגמרה תכבוסת שנייה בהא"ט צריכי' בטעמא דקפידא דהא ודאי כיון שעבר בשעה שיצא הדם נטמא הבגד ולמה לי טעמא דהקפיד אפי' לא הקפיד נמי :

ע"ב איתבייה ר' יוחנן לר"ל הטבילו ועשה ע"ג טהרות וכו' הא דמקשי לה ר' יוחנן לר"ל ממתני' משום דמשמע דכי תנן ה"ו צבע לא שהוא ודאי צבע קאמר אלא שתולין בצבע דאי ודאי צבע קאמר הטבילו ל"ל וכמ"ש במשנתינו :

אם מתכבסת הכסות ויצא ממנה רביעית דם טמאה כלומר אם כבסו הכסות ויצא ממנה רביעית דם טמאה והא דמשמע להו הכי ולא משמע להו אם יכולה להתכבס משום דכיון דדם הוא ע"י צפון מיתה יכול להעבירו דהא

ט) א"צ להוסיף [לא].

י) יא ע"ב.

צבעה נמי מעבר וכי אמרי' בסמוך כל היכא דאין יכול לצאת ד"ה טהור דאלמא איכא טומא' שאינה יכולה לצאת היינו שנבלעה בקרקע וכיוצא בו אבל אין לך דם שנבלע בכסות שאינו יכול להעביר ע"י צפון : |

דף סג מתני' ואלו הן הוסתות מפהקת מעטשת וכולי וכל שתקבע לה וסת ג' פעמים ה"ו וסת פי' דוקא שפהקה או שעטשה ג"פ אבל פהקה פעם אחת ועטשה פעם שנית וחששה בפי כריסה פעם שלישית לא קבעה לה וסת וכבר כתבתי בפ"ק דאע"ג דאמרי' דאין אשה קובעת וסת לקפיצות לחודיהו אלא לימים ולקפיצות ה"מ בקפיצת וכיוצא בה שהאונס גורם לוסי שייבא וכגון אכלה שום וראתה אבל אונס הבא מחמת הוסת כי היינו דתנן במתני' בהני לחודיהו בלא ימי' נקבע הוסת לפי שאין אונסין הללו גורמין לוסי שייבא אדרבה הוסת גורם להם ושיבאו ומיהו ה"נ בשלא פסקה בימים ידועים דכל כה"ג ליכא למתלי וסת בימים כלל אלא בפיהוקין אבל פהקה בימים ידועים קבעה לה וסת לימים ולפיהוקין כדאמרי' לעיל י) דקבעה לה וסת לימים ולקפיצות וכל שהי' קובעת כן חוששת בכל יום הוסת שאעפ"י שאינה צריכה לחוש בוסת דגופה אלא לשעת הפיהוק בלבד וכדתנן היתה למודה להיות רואה בתחלת הוסת כל טהרו' שעשתה בתוך הוסת טמאו' בסוף הוסת כל טהרות שעשתה בתוך הוסת טהרות דאלמא אינה חוששת אלא לשעת הפיהוק בלבד וע"כ ל"פ ר' יהודה אלא בוסת דימים אבל בוסת דגופה לא פליג אפ"ה ה"מ בוסת דגופה בלבד אבל בוסת המורכב מימים ופיהוקין חושש' לו כל היום לר' יהודה וקי"ל כותיה דכיון שהיום גורם לקביעו' הוסת ה"ל כוסת הקבוע לימים ושעות שחוששת לו כל היום אליבא דר' יהודה :

ע"ב הר"י אמרו לימים שנים לוסי' א' למה שלא מנו חכמים שלשה פי' שמואל גמ' הוה גמיר דאיכא רבנן דס"ל בוסתות דימים כר' דביתרי זימני קבעה לה וסת ובוסתות הבאים מחמת האונס שגור' לוסי שייבא כר"ג שאינה קובעת אלא בג"פ ובוסתות דגופה לא

דיה שעתה. אלו הן הוסמות מפהקת ^[ה] מעטשת חוששת צפי כריסה ובשיפולי מעיה ושופעת וכמין למרמורות אוחזין אותה וכן כל כיוצא בהן כל שתקצב לה וסת ג' פעמים ^(ג) הרי זה וסת: מפהקת פרש"י אשטרילייר"ר והוא אדם ^[1] שפושט איבריו. ובפרק רבי אלעזר דמילה ^{(ד'} קלו). גבי פיהק ומת פי' באילייר"ר בלעז והוא אדם ^[2] הפותח פיו ^[ה] וכן נראה מהא דאמרין בצרכות ^{(ד'} כד): גבי דצי כשהיה מפהק היה מניח ידו על סנטיירו. ^[א] ובערוך פירש קול היוצא מן הגרון מתוך שאכל מאכל. וכולן דברי אלהים חיים. דכל חוש שינוי הגוף כיון שהתחזקה בו הוא סימן להתעוררות עקירת הדם ובפיהוק וגיהוק דחד זימנא לא היו קציעות וסת ^[1] דאין זה שינוי כי הוא זה דרך כל האדם. ^(ד) אלא כמה פעמים עושה כן זה אחר זה. ^(ה) וכל אלו וסתות דגופה אין להם זמן קבוע. אצל אם היו וסתות דגופה לעתים ידועים כגון מראש חדש לראש חודש או מעשרים יום לעשרים יום קצב לה וסת לזמן ⁽⁶⁾ ולחוש הוסת. ואינה חוששת אלא

רש"י

מתני' מפהקת. אשטרילייר"ר בלעז": פי כריסה. נגד טיבורה: שיפולי מעיה. בית הרחם: ושופעת. גמרא פריך מאי קאמר: צמרמורות. פיראז"ש: אוחזין אותה. כך למודה

מועדני יום טוב

^[ה] **בעטשת**. דרך מטה כ"פ בערוך וצטור סי' קפ"ט: ^[1] **שפושט אבריו**. מתמת כוזה. טור: ^[2] **הפותח פיו**. מתמת כוזה. טור: ^[3] **ובן נראה מזה** דאמרין בברכות פ"ג דף כ"ד. ושם כתב ג"כ רש"י באילייר"ר בלעז"ו וסופק ופי' חין מלקוחיו פותח להוליד רוח הפה מלא בלדס שרוא לישן או עומד משניה ע"כ: ^[4] **ואבערוך פי' קוד' היווצא** מן הגרון בו. ואינו כן בערוך שצידינו אלא כדפירש"י וכמו שכתבתי שם בפ"ג דצרכות ועיין עוד לקמן בסוף זה הס': ^[1] **דאין זה שינוי בו**. והסו' הכריעו מדמפלגי לקמן בין תחלת וסת לסוף וסת ונחד פיהוק ומד עיטוש לא שייך תחלה וסוף: ^[2] **בידי הדוה אימים וקביצות**. דנכספ"ק דנמ' וכתבתי לעיל בסמוך בספר ד"מ נס"ד: ^[3] **אינה צריכה צפרוש אלא בשעת הפיהוק**. אצל לפני וסתה מותרת ואם נדקה בשעת וסתה ולא ראתה מותרת לאחר הוסת ראה לדבר מדקמתי עלה במתני' ר' יוסי אומר אף ימים ושעות וסתות משמע דה"ק כי היכי דוסתות דגופה לא מתסרי אלא לשעתה ולמאן לאו לר"י בר פלוגמיה אלמא וסתות דגופה לא פליג ר"י כ"כ הראב"ד בס' בעלי הנפש כמ"ס בשמו הבי' בס"ס קפ"ד ובס' קפ"ט

דברי חמודות

דרב אשי מתבאר מתוך דברי רבינו לקמן גבי פיהק דנכה"ג דפוסק בלישנא קמא וכן פסק הטור וז"ל דהני תרי לישני לא פליגי וכן כתב הרשב"א דלא פליגי ופסק ג"כ בלישנא קמא לקולא וז"ל הרמב"ן לא ידעינן אי פליגין הני לישני ולמדחייה לקמא אחמר בתרא איכא דאמרי דלאו להכי אחמר אלא הני תרווייהו אתנהו לענין מעשה ומסתברא כיון דוסתות דרענן לקולא נקטינן צה והלכה כחרי לישני לקולא ואחר שכתבתי זה מאלמא להרמב"ם וז"ל שהחמיר וצטלנו דעתיו מפני דעתו וז"ל ע"כ ופשיטא מילתא דהג' שלפנינו בגמ' משובשת בלישנא אחרינא דלא"ה לגרוס צה אלא תרי זמני קפלה וראתה וגם א"א לגרוס ובצנת קפלה ולא חזאי דאי הכי ודאי דפליגא בלישנא בתרא אלישנא קמא והי"נ מוכח מדקאמר דף לישנא ובחד וסת אחרינא כו' משא"כ בלישנא קמא דלא נקט אלא אחד ונחד וסת קאמר אחרינא והיינו משום דבלישנא קמא הא נקט וקאמר קודם לכן ובצנת וקאי עלה שפיר למימר ובחד בצנת ולא הוצרך לומר אחרינא אצל בלישנא בתרא לא נקיט ובצנת שפיר טפי למימר ובחד בצנת אחרינא שוב מלמחי שהעתיק כן המגיד פ"ח מהא"צ והב"י בפירוש דברי הרמב"ן שטעור צענין חששות הוסמות הוצרך להציא ראייה מהא דקפלה בחד בצנת כו' והציא כלשון הגירסא שגמ' שלפנינו ואין לתמוה מזה דכיון שלא על עיקר הדין דקפלה בחד בצנת מיייתי לה לכן לא חש לדקדק על הגירסא וז"ל הרמב"ם שם קפלה וראתה קפלה וראתה קפלה לו וסת לימים בלא קפילות כיצד קפלה בחד בצנת וראתה דס ולאחר כ' יום קפלה בחד בצנת וראתה דס ולאחר י"ט קפלה ביום השבת ולא ראתה דס ולאחר השבת ראתה בלא קפילות הרי נקצב אחד בצנת אחר עשרים שהרי נודע שהיום גרס לה לראות ולא הקפילה וכבר נקצב יום זה ג"פ וכן כל כיוצא בזה עכ"ל וככת המגיד ספור רבינו בלישנא בתרא פליג אלישנא קמא דלישנא בתרא כיון דליומא דחזאי לא קפלה איגלאי מילתא דיומא הוא דקאגריס בלחוד וככת עוד שמ"ש אחר כ' היינו מפני שאם הוא ביום א' בשבת קודם לכן הואי בימי ויצה וככת הבי' דמיתה לפי מה שכתב הרמב"ן דהאידנא אפי' בימי ויצה קצעה לה וסת וכמו שאכתוב בס"ד לקמן סעיף כ"ה לא שאני לן בין שז' בשבת סמוך שזן שהוא רחוק ע"כ וככת עוד המגיד לא נזכר בדברי הרמב"ם וסת המורכב מימים וקפילות כגון שקפלה ג"פ ביום ידוע וראתה ומ"מ מתבאר הוא מדבריו שכל שלא ראתה בלחות יום בלא קפילה אינה חוששת לו אא"כ תקפוץ ע"כ וז"ל הטור סי' קפ"ט יש שקוצעת בימים ובמעשה כגון שקפלה ג"פ ביום ידוע כגון בר"ח או בחד בשבת וראתה בו ויכין שתראה ג' ראיות ע"י ג' קפילות של ג' זמנים ידועים קצעה לה וסת וחוששת לכל פעם שתקפוץ בלחות זמן ואם אח"כ הגיע אחד בשבת ולא קפלה או שקפלה בשני בשבת אינה חוששת צרי לו קצעה אלא לקפילות של א' בשבת ע"כ: ^(ג) **הרי זה וסת**. פרש"י דיה שעתה כו'. ולדין דמתים הטור שכל פעם שהיא חוששת כשהיא חוששת למשם: ^(ד) **אלא כמה פעמים עושה כן זה אחר זה**. ואם אירע לה כן ג"פ שכל פעם עשתה כן הרבה פעמים הרי זה וסת: ^(ה) **ובא אלו וסתות דגופה אין להם זמן קבוע**. ואע"פ שכתבתי בסעיף ב' דבקפילות לא קי"ל הכי שאין לקפילות לחודיהו קציעות בלא זמן ידוע כבר כתב הרשב"א בת"ה טעמו של דבר דהתם דעיקר הראיה אינה אלא מחמת האונס וכל שתקצנה מחמת האונס לא קצעה לה וסת אצל וסתות דגופה אדרבה האורח הוא הגורם למקרים הללו כמקרים המתילדים ממותר הליחות והדמים והלכך אפי' בלא הרכבת ימים קצעה לה וסת ע"כ: ^(ו) **ובן הוסת אינו נעקר בו**. וז"ל הטור כסם שחוששת לוסת הימים בשעת אחת כן חוששת לוסת הגוף בפ"א כיצד היתה מפהקת פ"א

לשניהם צידד ^[ב] מידי דהוה אימים וקפילות. אם הגיע הזמן ולא פיהקה או פיהקה בלא אותו זמן אינה חוששת ואפי' לא נדקה הרי היא בחזקת טהרה. וכן ⁽¹⁾ הוסת אינו נעקר עד שתפהק שלשה פעמים בלחות הזמן ולא תראה. וכן נמי כשיגיע אותו יום הפיהוק לריכה לפרוש מנעלה כל העונה כדון וסת לימים לחודיהו ⁽²⁾ אצל וסת של פיהוק לחודיה ^[9] אינה לריכה לפרוש אלא בשעת הפיהוק. ^[10] ואם פיהקה בראש חדש וראתה בראש חודש וראתה ובר"ח השלישי ראתה בלא פיהוק ⁽¹¹⁾ הוצרך הדבר בראש חדש גורם ולא הפיהוק. אצל אם פיהקה בראש חדש וראתה בראש חדש וראתה ופיהקה בנ"ט לחדש השלישי ולא ראתה ולמחר בראש חדש ראתה בלא פיהוק קצעה לה וסת לפיהוק בראש חדש והא דלא חזאי כי פיהקה אמש משום דלכתי לא הגיע זמן הפיהוק ⁽¹²⁾ וכי האזינוא אמר לעיל גבי קפילות ואם פיהקה בראש חדש וראתה בראש חדש וראתה ושוב פיהקה בתוך החדש ⁽¹⁾ חוששת ללחותו פיהוק ⁽¹⁴⁾ ^[1] ואסורה לשמש עד

===

רש"י

כתב בשם הרשב"א ראייה אחרת מדאפליגו ר' יוסי ור"י בימים ושעות וסתות ושצקי וסתות דגופה דסלקי מינייהו אלמא וסתות פשוטות דגופה דכ"ע שעות וסתות בלחוד היו שעות הוסת אצל אחר הוסת אין וסת ואינה חוששת לו ע"כ וככת עוד הראב"ד דדוקא כשהיא רגילה לראות כל הראיה בתוך הוסת כו' ואכתוב דבריו הללו בד"מ ומאי דקשיא לי בגוה וז"ע נמי דרבינו מתקן כבאן בין שהפיהוק הוא לחודיה בלא יום קבוע לשאול ביום קבוע שאם הוא ביום קבוע לריכה לפרוש כל העונה ומסין כל זה בשם הראב"ד וכפי מה שכתב הבי' בשמו לא חילק בכך וככת צהדיא שאינה אסורה אלא בשעת וסתה בלחד בין שיש לה יום קבוע ללחות הסימנים בין שאין לה מ"מ דברי הרשב"א שהציא הבי' בס' קפ"ט הס כדברי רבינו: ^[10] **ואם פיהקה בר"ח וראתה פיהקה בר"ח וראתה ושוב פיהקה בו**. תמיהא לי דהלריך ב' פהיקות בנ" ר"ח דודאי דברי זימנא ומד זימנא ליכא בינייהו כלל דהא כוליה פירקיה רהטיה תלתא זימני לקבועי הוסת וכן הלכה כדלקמן סי' ג' לכ"ע כרשב"ג וצטור סי' קפ"ט לא כתב כן שכתב פיהקה בר"ח וראתה וסורה ופיהקה בתוך ימי החדש כו': ^[11] **ואסורה לשמש**

וראתה לכשתפהק בשעת אחרת חוששת לו וכסם שסת הימים שאינו קבוע נעקר בשעת אחת שאפילו אם ראתה שתי פעמים לזמן ידוע אם הגיע זמן השלישי ולא ראתה נעקר לגמרי (כדלקמן בס"פ) כן הוא וסת הגוף (ויתבאר גם כן בדברי רבינו עזמו בסמוך) וכסם שסת הימים הקבוע בג"פ לריך עקירה ג"פ ונדיקה כן הוא וסת הקבוע בגוף ומאומת עקירתו משקירה מקרה ולא תראה היה המקרה לזמן ידוע אינו נעקר אא"כ צא המקרה ג"פ בזמנו ולא ראתה אצל במקרה לבדו או זמן לבדו שלא ראתה בהן לא נעקר ע"כ וכן מוצא בת"ה וז"כ המגיד בפ"ח בשם המפרשים ומ"מ משכחת דליכא בינייהו דוסת הימים לוסת הגוף לענין אם לריך בעלה ששאלנה קודם שיצא עליה וכתו שכתב בפ"ב סעיף כ' ע"ש והו' איכא בינייהו לענין חששא ללשעתה לחוד בריש סי' דלקמן: ⁽¹⁾ **אבא וסת יצא פיהוק לחודיה אבא צפרוש אלא בשעת הפיהוק בו**. ודוקא שהיא רגילה לראות כל הראיה בתוך הוסת אצל אם רגילה לראות קלת ממנה אחר הוסת אסורה מן הוסת ואלין כל היום ולריכה בדיקה אחר הוסת כדי לטוהר הוסת וכדי להמירה לצעלה אחר אותה העונה אצל קודם הוסת מיתה מותרת בלא בדיקה כ"כ הראב"ד בס' בעלי הנפש הביאו ב"י בס"ס קפ"ד ולקמן בריש סי' ב' תנן שאם למודה להיות רואה בסוף הוסת אינה חוששת אלא בסופה ושם סעיף י"ד אפרש גם כן יותר והיו ידוע שכן הדין וסת דקפילות ימים וסתות הגוף לענין אי שצ"י הרמב"ן בזה"ל נדה שלו והוסתות הללו שזן קובעים לאכילות (כדלקמן אכלה שום כו') ולקפילות אינה חוששת להן אלא לשעתה כיצד היתה רגילה לראות בהן לאחר קפילה מיד או בקרוב לה שעה ושתיים משעבר אותו זמן צודקת ומשמשת את ביתה ע"כ: ⁽¹¹⁾ **הוברר הדבר שר"ח גורם ואלא הפיהוק**. וכן אם פיהקה שני פעמים בר"ח וראתה ואח"כ פיהקה של בר"ח וראתה הוצרך הדבר שאין ר"ח גורם אלא הפיהוק. טור. וכבר נכלל זה בדברי רבינו במ"ש דוסתות הגוף אין להם זמן קבוע בלמד גם כן מדברי קפילות דבסעיף ב' אע"ג דהתם מסקינן דאין לקפילות קציעות לחודיהו מ"מ לענין פיהוק דקי"ל דקצעי לחודיהו בלמד דכי היכי דהתם יומא לחוד גורם הי"נ היכא שעינו שגור קוצע לחודיה ודאי דלחודיה הוא הגורם גם כן: ⁽¹²⁾ **וכי האזינוא אביר צעיד גבי קביצות**. ואע"פ שכתבתי בסעיף ב' דמסקנת הפוסקים בקפילות דלא בלישנא קמא דרב אשי דס"ל הכי אלא בלישנא בתרא דנכה"ג אמרינן דהיום גורם ולא הקפילה ולכאורה הי"נ גבי וסתות הגוף הי"ל לומר כן וכן משמע לכאורה שכן הוא דעת הרמב"ם דמתסם ולא פירש לענין וסתות הגוף א"כ סמך לו על מה שצייר בקפילות לכן לא בירר גם הוא אלא הקפילות שאין מדרכו להאריך בכל דבר וסמוך על המבין דדוקא גבי קפילות אמרינן הכי היכא דאתמר והיכא דלא אתמר לא אמרינן הכי ובש"ע פסק להא דוסתות הגוף להקל אט"פ שפסק בקפילות בכה"ל להחמיר וז"ל בתוך דמכיון דוסתות הגוף שנין מקפילות לענין שקובעים לוסתות לחודיהו והטעם כמ"ש לעיל בשם הרשב"א דבוסתות הגוף אמרינן דלחודת בזמנו הוא צא וגורם למקרים הללו וכי' הילכך חומרו הוא קולו דמה"ט גופיה כשקדם וצא יום א' מדלמרינן לגביה דהלחודת גורם שיצא א"כ ימנא נמי דהלחודת בזמנו צא ביום התמרת וקובעתו בג"פ ענינן הוה דוקא שהיא וסתות מורכב מפיהוק וימים וקרוב לזה כתב גם כן רמ"י וז"ל: ⁽¹⁾ **חוששת אלוה פיהוק**. ואפי' פיהקה פעם אחת חוששת כמו שכתבתי לעיל סעיף ו' ולרבותא דמיעקר בחד זימנא משום הכי נקט בפיהקה תרי זמני: ⁽¹⁴⁾ **ואסורה לשמש עד שתבדוק**. וא"כ חששא דנפסם אחת לעין זו היא כאלו נקצב הוסת וכן משמע גם כן מדברי התוס' לקמן סי' ג'

קובץ מפרשים

6 ב"ל מיוחס [גליין]:

ב בותנ'י הימה למודה להיות רואה בתחילת הוסת [ו] כל טהרות שעשתה בתוך הוסת טמאות. בסוף הוסת (יד) כל טהרות שעשתה בתוך הוסת טהורות. [ש] ר' יוסי אומר אף ימים ושעות וסחמות. הימה למודה להיות רואה עם הנך החמה אינה אסורה אלא עם הנך החמה רבי יהודה אומר כל היום שלה: **גב'ו** תניא כילד אחר ר' יוסי ימים ושעות וסחמות הימה למודה להיות רואה מיום עשרים ליום עשרים משש שעות לשש שעות הגיע יום עשרים [ה] אסורה לשמש כל שש שעות דברי ר' יהודה ור' יוסי ממיר עד שש שעות וחוששת לשש שעות. עבר שש שעות ולא ראתה אסורה לשמש כל היום כולו דברי ר' יהודה רבי יוסי ממיר [א] מן המנחה ולמעלה. ר' יהודה אומר כל היום שלה. והתניא ר' יהודה אומר כל הלילה שלה. לא קשיא הא דרגילה למיחוי בתחילת יומא הא דרגילה למיחוי בסוף לילא. מני מדא ר' יהודה אסורה לפני וסמה וממירה לאחר וסמה ותניא אידך ר' יהודה ממירה לפני וסמה ואסורה

רש"י

להיות בכל עת שהיא רואה: דיה שעתה. בכל ראיות שתראה ע"י וסמות אלו: כיוצא בהן. מפרש בגמ': על סנטרו. מנעו"ן גלע"ו שלא תראה פסחת פיו: בוסחות דיומיו. כגון מט"ו לט"ו: הא קא שפעה ואדלא. והיכן הוא הוסת הואיל וכל ימיה רואה: בשופעת דם טמא מתוך דם טהור. רגילה ללאות דם טוהר תחלה ואח"כ דם טמא הוי וסת וכל שעה שתראה דם טמא אחר דם טהור אמרין דדיה שעתה: גוסה. גלע"א"ר: ב מתנב' בתוך וסמות. טמאות לגופא קאמר: אף ימים ושעות. גמ' מפרש: אינה אסורה אלא עם הנך החמה. וכל הלילה משמשת ואם עבר הנך החמה ולא ראתה משמשת כל היום ור' יוסי קמי' לה דלייק קמי' שעת הוסמות ומו' לא: רבי יהודה אומר כל היום שלה. מותרת למשש משעבר הנך החמה ולא ראתה אצל כל הלילה שלפני הנך החמה של וסמה אסורה לשמש ומפרש בגמ' דהאי למודה עם הנך החמה דקמי' דרגילה למיחוי בסוף לילה מקמי' דלימעי תחלת יומא ואזן אסרינן לה כל עונת וסמה נמאנא אסורה כל הלילה שהיא עונת וסמה ורבי יהודה מחמיר: גמ' אסורה לשמש כל היום כולו דברי ר' יהודה. ור' יהודה לטעמיה דאמר כל עונת וסמה אסורה ועונה הוי או יום או לילה ומי שוסמה גלילה ואפי' בסופה אסורה כל הלילה ואם וסמה יום ואפי' בסופו כל היום אסורה: עד שש שעות. דשעות דייקנן הואיל ווסמה בשעה ששית אינה אסורה לא לפנייה ולא לאחריה: וחוששת לשש שעות. שעה ששית היא אסורה שהוא וסמה: מן המנחה. היינו משש שעות ולמעלה מכי ינטו זללי ערב ובשבע כבר נטו האללים שהחמה במערב:

מועדני יום טוב

והרשב"א פי' גוסה מתעוררת להקיא מל' גס ע"כ כ"כ צ"י בשמו ולא ידעמי מאי מל' גס דקאמר ונ"ל שהוא מלשון גוסה נקדירה דפי' דמכשירין לפי שכן הוא ענין ההרגש שגפוחת הבטן שע"י אכילה גסה מתעורר בצנן נפיתה וערצב כמו שנעשה במאכל שנקדירה ע"י שמיגסין זה וזה ומתייצב צעניי מה שלא הזכיר הרמב"ם לאה דגוסה לפי שכבר כתבתי שגירסתו היא רוחמת צחי"ת והוי השתא רוחמת וגוסה ענין אחד דגסיסה היא הרמיחה וכמו שהיא הגסיסה שנקדירה להרמיחה שמתבשל: [ק] וכן **אם אב"ה שום בו**. מלחא צאפיה נפשה ולא קאי אכיוצא בהן דמתני' אלא קאי אצרייתא שבגמ' דקמי' למה שלא מנו חכמים ופירשה אצ"י לאחויי אכלה שום כו' וכתבו התוס' דהואיל וע"י מעשה הס אינו וסת גמור ולא הוה בכלל דמתני' ע"כ ומש"ה כתב רבי' וכן אכלה וכו' ולא כתב ואכלה וכו' וע"ד צ"ח: [ר] ב"י שהיה שששיתה בתוך הוית שבאחא. שטע"פ שלא ראתה עכשיו בתחילת הוסת שמה תראה צאמנעו או בסופו. הרשב"א: [ש] ר' יובי אומר אף ימים ושעות וסחמות. עיין מה שכתבתי בשם הראש"ד והרשב"א בסמין דלעיל גבי א"ל לפרוש אלא בשעת הפיהוק: [ה] אסורה דשמיש ב' ר' שעות דברי ר"י. לר"י הוה שייך למתני כל היום כו' כדמוכח בספיא שהוא אוסר כל היום אלא משום ר' יוסי מני לה בתמתי צ"ל. תוס': [א] מן המנחה וצ"בוע"ה. פירש"י סוף ו' שמא נוטים לללי ערב ופי' רשב"ם דלע"ג דאמר בתמיד

דברי חמודות

ליה לענין שהיו נקצעות לחודייהו אלא אם באו ציוס ידוע נקבעים וכמו שהוא הדין בקפיות וה"מ למימר אדרב הונא בר חייא לאחויי קפאה וראתה אלא דחד מינייהו נקט ע"כ אצל רבינו אע"ג דדייק לכתוב וכן אם כו' דשמעינן מינה דלא קיימא אמתני' וכמ"ש בגמ"י לא נקט הכי לענין נפקותא לדינא אלא שלפי שכן הוא האמת דלא נפקא לן ממתני' הילכך הוצרך לכתוב בלשון הוה וכן אם כו' אצל לענין דינא ס"ל דליידיס דהני אכילות הוה לדין שאר וסמות הגוף: (יד) ב"י שהיה שששיתה בתוך הוית וסחורות. ואינה חוששת עד סוף הוסת וזהו קל וסת דגופה משאר הוסמות שהיא חוששת בהן לכל עונת הוסת דצ"ח צמק שהיא למודה ללאות כל הראיה בתוך הוסת אצל אם אין כל הראיה מוצלעת בתוך הוסת יש מגדולי המורים שאמרו שהיא אסורה מתחלת הוסת עד סוף כל אותה עונה ויש מי שהורה גם צו להמיר לאחר הוסת ולרשאזוניס שומעים הואיל ולמודה לראות לאחר הוסת כ"כ הרשב"א בת"ה הקצר וז"ל צארוך כבר כתבנו דוסמות דגופה כעטושים ופיהוקים וכיוצא בהם אם הוסת פשוט בלא הכרבת ימים אינה חוששת אלא לשעת הוסת בלבד ואינה חוששת אפי' לסוף אותה עונה ובגלל אם כל הראיה מוצלעת בתוך הוסת כלומר שאינה רגילה לראות לאחר הפסקה מלהתעטש או מלפסק אצל אם הראיה נמשכת לאחר הפסקה העיטוש והפיהוק י"ל דחוששת לכל העונה שהיא עד סופה ולדברי הר"ה אינה חוששת לאחר שעת הוסת כלל לפי שאין הולכים אלא אחד התחלת הוסת עכ"ל ואיכא למידק שהרי הרשב"א פסק כהר"ה גבי אשה שנמשך זמן וסמה ימים או שלשה בסוף פירקין וכמ"ש שם בשמו בגמ"י ומ"ש הך דינא דלא פסק כמותו כבר מירך הב"י צבי' קפ"ט שכתב דני"ל שטעמו של הרשב"א שאע"פ שאין הולכין אלא אחר התחלת הוסת נאין שיעור התחלת הוסתן פחות משיעור ששיעור חכמים דהיינו עונה ומש"ה צחק דלקמן שהוסת נמשך צ' או ג' ימים פסק דסגי בעונה אחת והכא שהראיה נמשכת לאחר הפסקה העיטוש והפיהוק אסורה עונה אחת צ"ן שתמשוך זמן מועט צ"ן זמן מרובה ואפי' כמה ימים אסורה עונה אחת ואח"כ מותרת ע"כ וכבר כתבתי ג"כ לנשון הראש"ד לעיל סעיף ו' שכתב ג' צנדין דידן שאם רגילה לראות אחת הוסת שאסורה מן הוסת ואילך כל היום אלא מיהת איחוי אוסר צחק דלקמן דנמשך צ' או ג' ימים כל זמן משך ראייתה ואינו

קיצור פסקי הרא"ש

ב הימה למודה לראות בתחילת הווסת כו'. דין איזה שעה מן הוסת אסורה או קודם לו או אחריה והימה למודה לראות בהנך החמה:

שרה צופים

פרק תשיעי' דף סג ע"ב היתה לימודה להיות רואה עם הנך החמה וכו'. הרא"ש גמא פ"א סי' ב':

פסקא י"ב

דיני וסתות שנקבעו מחמת אונס או הרכבת ימים ומעשה

טוש"ע סי' קפ"ט סעיף י"ז, י"ח

→ **ועתה נשוב ונפרש דיני עיקרי הוסתות וההפרש שיש בין וסת לוסת. ונפרש תחלה דין הוסת הנקבע מחמת אונס [אם נקבע במעשה האונס] לבד או בזמן שהוא מורכב בימים ומעשה. גרסינן בפרק קמא דנדה (יא, א) (אמר רב יהודה) אמר רב הונא קפצה וראתה קבעה לה וסת למאי**

מסולקת דמים לגמרי [ולעולם, והילכך כשהיא חוזרת ורואה, עד שתתחזק בשלש ראיות חשבינן ראיותיה למקרה ואינן ראיות לקבוע וסת, והוא הדין והוא הטעם לתינוקת שלא הגיע זמנה לראות שהיא אין לה דמים בנוהג, וכשהפסיקה חזרה לקדמותה, אבל אלו ראיות הן, ואורח בזמנו הוא בא אלא שעכבו הגורם, ועכשיו הרי אלו חוזרות לדמיהן ואורח לזמנו, וכן דעת הרב ר' אברהם ז"ל⁶⁷.

ציונים והערות: 67 הרב ר"א ז"ל. בעה"נ (שם סי' א' הל' י"ג), ועי' בקצר כאן דגם בלא ראתה כלל חוששת לוסתה הקודם, אמנם בבעה"נ שם דחה שיטה זו וס"ל דאינה חוששת כלל עד שתראה פעם א', דאולי לא חזרו דמים למקומם, (ושי' הרמב"ן בהלכות פי' ה"ז כהרמב"ם), ועי' בקצר שיטה ג' דחוששת רק בראתה כסדר וסתה הקודם.

מראה הבית

פסקא י"ב

דמעיקרא הוה משמע לן דברייתא ורב הונא בחד גונא מיירי, וכיון דלרב הונא קבעה וסת לקפיצות לחודייהו ולברייתא לא קבעה, הוה לן לפרושי ולמימר הבע' בוסת מורכב בימים ובקפיצות והא קמ"ל דלימים לחודייהו או לקפיצות לחודייהו לא קבעה לה וסת. ועוד דהא לישנא אחרינא דרב הונא בודאי רב הונא בוסת מורכב איירי וכדאוקמה רב אשי, אלמא אף על גב דרב הונא קפצה וראתה סתם קאמר, בשקפצה בימים מסודרים קא מיירי, ומינה דללישנא קמא נמי בכי האי גוונא קא מיירי. והא דאקשינן לימים לחודייהו פשיטא, ולא אקשינן נמי לקפיצות לחודייהו פשיטא, היינו טעמא משום דקפיצות לחודייהו לאו פשיטא אלא אדרבה צריכה רבה, דאי לא הוה אמינא דכיון דכל אימת דקפצה ראתה תקבע לה וסת קמ"ל, אבל ימים לחודייהו ודאי פשיטא דהא לא חזאי בלא קפיצה. ועוד דהא דפריך לימים לחודייהו לישנא יתירה הוא דקא דייק, לומר אמאי איצטריך למימר לא לימים לחודייהו, דהא לאו בדידהו איסתפקא לן אלא לכ"ע פשיטא דלימים לחודייהו לא קבעה, ולא הוה ליה למתריך למימר אלא לא קבעה וסת לקפיצות לחודייהו דהיא היא עיקר צריכותא דברייתא, ואסיקנא דלימים נמי איצטריך כנ"ל. והא דאיתויי ראייה מהא דריש פרק כל הויד, אף היא אינה ראייה, דהתם נמי דביש לה וסת לימים וקפיצות קאמר, וכן פרי"ח ז"ל שם במקומה, הילכך לא קבעה וסת לקפיצות לחודייהו כלל, וכן דעת הראב"ד ז"ל, וכן דעת ר"ח ז"ל כאן.

אמר רב הונא קפצה וראתה דם. ואחר כך וכך יום קפצה וראתה, ועוד ראתה פעם שלישית בחשבון הימים ובקפיצה קבעה לה וסת בימים וקפיצות. אבל לימים בלא קפיצות לא, ובקפיצות נמי בלא ימים לא, דהא תניא כל שתקבענה לוסתה מחמת אונס אפילו כמה פעמים לא קבעה וסת. ומיהו דוקא וסת הבא מחמת אונסין כגון קופצת וראתה ואי נמי אכלה פלפלין או שום וכיוצא בזה וראתה שהאונס גורם לוסת שיבוא, אבל וסת הנקבע באונסין הבאים מחמת הוסת הרי הוא נקבע בהן, כגון שהיא רגילה לפהק ולהתעטש ורואה, או שחוששת בפי כרסה ובשיפולי מעיה וכיוצא בזה, וכדתנן לקמן בפרק האשה שהיא עושה צרכיה אלו הן הוסתות מפקת מעטשת חוששת בפי כרסה ובשיפולי מעיה ושופעת וכמין צמר או חזין אותה וכן כיוצא בהן וכל שתקבע שלשה פעמים הרי זה וסת. וטעמא, שאין אלו גורמין לוסת שיבא, אלא אדרבה הוסת גורם למקרים אלו שיבואו.

כגון דקפיץ בחד בשבא וחזאי וקפיץ בחד בשבא וחזאי ולשבתא קפצה ולא חזאי. כן נמצא בספרים מדוקדקים, ויש גרסאות אחרות שאינן עולין כהוגן, ואפילו לגרסא זו יש לדקדק, כי קפצה בשבתא ולא חזאי היכי תיסק אדעתין דקבעה וסת לימים לחודייהו, והא מ"מ לא חזאי בחד בשבא אלא תרי זימני. ונראה מדברי רש"י ז"ל דהכי גרסינן, ולשבתא קפץ ולא חזאי ולחד בשבא חזאי בלא קפיצה מהו דתימא כיון דאמש קפצה ולא חזאי והשתא חזאי בלא קפיצה, לא קפיצות הן עיקר אלא

אלא לקפיצות. פרש"י ז"ל דכל יום שתקפוץ מחזקין לה לרואה אפילו בשאר ימות שבת, וכן כתב הר"ז הלוי ז"ל, **והביא ראייה לדבריו** מדאקשינן הכא לימים לחודייהו פשיטא, מכלל דלקפיצות לחודייהו לאו פשיטא הוא שהוא עיקר הגורם, דאי לא, הוה ליה לאקשויי נמי לקפיצות לחודייהו פשיטא. **ועוד הביא ראייה** מדאמר רב הונא גופיה לקמן בריש פרק כל הויד גבי הבאין מן הדרך נשיהן להן בחזקת טהרה לא שנו אלא שאין לה וסת לימים ויש לה וסת לקפיצות דכיון דבמעשה תליא מילתא אימר לא קפיץ ולא חזאי, אלמא יש קביעות וסת לקפיצות בלא ימים, ובמעשה בלבד הדבר תלוי. והא דפריקין לא קבעה וסת לימים לחודייהו ולא לקפיצות לחודייהו, תרוצא דברייתא הוא ולא הוה אוקמתא לשמעתיה דרב הונא, דרב הונא לא איירי בוסת מורכב בימים וקפיצות, אלא בוסת פשוט של קפיצות בלבד בכל יום המזדמן.

וראיתי להרמב"ן ג"ר שהקשה דאם איתא דמעיקרא קס"ד דלקפיצות לחודייהו תקבע וסת, הכי הוה לן לתרוצי בברייתא, לא קבעה לה וסת לימים אבל קבעה לה וסת לקפיצות לחודייהו, דמאי דאמרינן מעיקרא משנינן. **ואין קושיתו מחוזרת בעיני,** דלכשתמצא לומר דאית ליה לרב הונא דאשה קובעת וסת בקפיצות לחודייהו אי אפשר להעמיד ברייתא בהכין, דעל כרחין ברייתא בוסת מורכב בימים וקפיצות קא מיירי לדעת רב הונא, דאי בוסת פשוט של קפיצות כגון דקפצה בחד בשבא וחזאי וקפצה בחמשא בשבא וחזאי וקפצה בשבא וחזאי, בכי הא לא הוה צריכה ברייתא לאשמועינן דלא קבעה וסת לימים לחודייהו מתוך אונס של קפיצות, דכל כי האי גוונא אפילו ראתה בלא קפיצות לא קבעה לה וסת, דהא אין כאן ימים מסודרים, ואמאי קתני כל שתקבענה מחמת אונס לא קבעה לה וסת, אפילו בלא אונס נמי לא קבעה, אלא על כרחין בוסת מורכב קאמר, וכיון שכן לא איפשר לתרוצא לא קבעה וסת לימים אבל קבעה וסת לקפיצות לחודייהו, דבוסת מורכב בימים ובקפיצות ליכא מאן דאמר קבעה וסת לקפיצות לחודייהו, ואפילו רב הונא מודה בה דלא קבעה אלא לימים וקפיצות, אבל לעולם היכא דחזאי בקפיצות המזדמנות [אפשר לומר] דקבעה לה וסת לקפיצות לחודייהו בכל עת שתקפוץ.

ומ"מ אין דבריהם ז"ל מחוזרים, דמדאקשינן עליה דרב הונא למאי אילימא לימים, אלמא בימים מסודרים הוא דמיירי רב הונא, דאי בשאינן מסודרים היכי אפשר דלימים קאמר, הא לא חזאי בחד גוונא, אלא רב הונא בוסת מורכב נמי איירי כברייתא. **ואפילו תאמר** דאינהו ספוקי מסתפקי בעיקר מימריה דרב הונא, אכתי תיקשי לן, כי אמרינן בפירוקא דברייתא לא קבעה וסת לקפיצות לחודייהו, אם איתא דרב הונא לקפיצות לחודייהו קאמר דקבעה לה וסת, לא הוה ליה למתריך למסתם לישניה ולמימר לא קבעה וסת לקפיצות לחודייהו, דהא ודאי משמע

ברק הבית

פסקא י"ב

בוסת קפיצות נראין דנרי
המחזר שאין וסת לקפירות
לזד, שאין וסת נקבע מחמת
אונס, והילכך ליכא וסת
לקפירות לחודיהו אלא לקפירות

ברק הבית

וימים כגון שהיא רגילה שהיא
קופלת נשבת או נחלת נשבת
ורואה, וזהו נלמד הו"א דליכא
קפירות וסת לקפירות נהדי
ימים.

אילימא לימים והא כל אימת דלא קפיץ
לא חזאי אלא לקפירות. ופירש רש"י ז"ל
בכל יום שתקפוץ מחזקין לה רואה
ואפילו בשאר ימות השבת. וכן כתב
הר"ז הלוי ז"ל. והביא ראיה לדבריו

מדאקשינן והתניא כל שתקבענה מחמת אונס אפילו כמה פעמים לא
קבעה לה וסת מאי לאו לא קבעה לה כלל לא לא קבעה לה וסת (אלא) לימים לחודיהו ולא
לקפירות לחודיהו [אלא לימים ולקפירות], ומקשינן לימים לחודיהו פשיטא, [ומדלא אקשינן לה
לקפירות לחודיהו נמי פשיטא], אלמא לקפירות לחודיהו לאו פשיטא, דאינהו עיקר הגורם.
ועוד הביא ראיה מדאמר רב הונא גופיה בפרק כל היד גבי הבאים מן הדרך נשיהם להם בחזקת
טהרה (טו, ב) לא שנו אלא שאין לה וסת לימים ויש לה וסת לקפירות דכיון דבמעשה תליא מילתא
אימר לא קפיץ ולא חזאי, אלמא יש קביעות וסת לקפירות בלא ימים, ובמעשה בלחוד הדבר תלוי.
והא דפרקין לא קבעה וסת לא לימים לחודיהו ולא לקפירות לחודיהו, תריצתא דברייא הוא
ולא הוא אוקמתא לשמעתיה דרב הונא, דרב הונא לא איירי בוסת מורכב לימים וקפירות: אלא
בוסת פשוט של קפיצות בלבד בכל יום המזדמן. ואין הדברים מחוורין בעיני, דמדאקשינן עליה [יג:]
דרב הונא למאי אילימא לימים, אלמא בימים מסודרים הוא דמיירי רב הונא, דאי לא, פשיטא דלא
לימים קאמר, אלא רב הונא בוסת מורכב איירי כברייתא. ואפילו תאמר דאינהו ספוקי מסתפקי
בעיקר מימריה דרב הונא, אכתי קשיא, דהא ודאי לסבריה דמקשה רב הונא וברייתא בחד גוונא
נינהו, ואם איתא דרב הונא לקפירות לחודיהו קאמר ודלא כברייתא, הוה ליה למתירן לפרושי
בהדיא ולמימר הכא במאי עסקין בוסת מורכב בימים ובקפירות והא קמשמע לן דלימים לחודיהו
ולקפירות לחודיהו לא קבעה לה וסת. ועוד דהא ללישנא אחרינא רב הונא ודאי בוסת המורכב
איירי, וכדאוקמה רב אשי כגון דקפץ בחד בשבא וחזאי וקפץ בחד בשבא וחזאי ולחד בשבא
אחרינא חזאי בלא קפיצה דהא איגלאי מלתא דיומא הוא דקא גרים, ומינה שמעינן ללישנא קמא
דבוסת המורכב קאמר. והא דאקשינן לימים לחודיהו פשיטא ולא אקשינן לקפירות לחודיהו
פשיטא, היינו טעמא משום דקפירות לחודיהו לאו פשיטא אלא צריכא רבא, דאי לאו אשמעינן

תורת הבית הקצר

פסקא י"ב

כבר ביארנו שיש וסת מורכב, וכיצד וסת מורכב, קפצה באחד בשבת וראתה וקפצה באחד בשבת וראתה ועוד
קפצה באחד בשבת וראתה, הרי זו קבעה וסת לקפירות באחד בשבת. הגיע אחד בשבת ולא קפצה, או שקפצה
בשני בשבת אינה חוששת, שהרי לא קבעה זו אלא לקפירות של אחד בשבת.

קפצה באחד בשבת וראתה ועוד קפצה באחד בשבת וראתה וקפצה בשבת ולא ראתה, ובאחד בשבת ראתה בלא
קפיצה, אין אומרים נתגלה הדבר שהיום גורם שהרי ראתה זו באחד בשבת בלא קפיצה ובשבת קפצה ולא ראתה,
אלא אומרים [כי] מה שראתה באחד בשבת מחמת קפיצה של אמש הוא שראתה, ומה שלא ראתה בשבת אפילו
שקפצה בו, מפני שעדיין לא הגיע זמנה של קפיצה.

קפצה באחד בשבת [ובאחד בשבת] וראתה, ולאחד בשבת השלישי ראתה בלא קפיצה, הרי זו קבעה וסת לימים
לבדם, שהרי ראתה באחד בשבת בלא קפיצה כלל, ולפיכך נתגלה שהיום גורם בלא קפיצה.

מראה הבית

בשבא דלקמיה בכי הא ודאי לא קבעה לה וסת, משום דחד בשבא
תניין הוה ליה בתוך ימי זיבה, וק"ל דאין האשה קובעת לה וסת
בתוך ימי זיבה כדאיתא לקמן בפרק בנות כותים בסופו. אלא אחד
בשבא אחד בשבא דנקט סימנא בעלמא הוא, כלומר שראתה בזמנים
מסודרים, ואי נמי דוקא מיירי כגון דקפץ בחד בשבא ולחד בשבא
רביעי הדר חזאי דהוה ליה פתח נדחה, וכן כתב הראב"ד ז"ל.

(חידושי הרשב"א נדה יא, א)

ימים, קמ"ל דקפיצה נמי גרמה והא דלא חזאי בשבתא משום
דאכתי לא מטא זמן קפיצה, והא דחזאי בחד בשבא בלא קפיצה,
לא יום בלבד גרם אלא קפיצה דאמש גרמה שתראה היום,
דאמש נעקר הדם ע"י קפיצה וכד מטא זימניה דהיינו חד בשבא
יצא לחוץ. וכן נראה גירסתו של הרמב"ם ז"ל.

הא דאמרינן בכולי שמעתין דקפיץ לחד בשבא וחזאי וקפץ בחד
בשבא וחזאי, לאו דוקא, דאי חזאי בחד בשבא והדר חזאי בחד

וברייתא הוה אמינא כיון דכל אימת דקפיץ ראתה אימר תקבע לה וסת, קמשמע לן. ועוד דהא דפריך לימים לחודייהו פשיטא לישנא יתירא הוא דקא דייק(א), כלומר אמאי איצטריך ליה למימר לא קבעה וסת לימים לחודייהו, והא אנן בדידהו לא אסתפק לן, ולא הוה ליה למימר אלא לאו לא קבעה וסת לקפיצות לחודייהו, דהיא היא עיקר צריכותא דברייתא, ואסיקנא דלימים לחודייהו נמי איצטריך לאשמועינן. והא דאיתי ראייה מיהא דריש פרק כל היד, אף היא אינה ראייה, דהתם נמי דיש לה וסת לקפיצות וימים קאמר, וכן פר"ח ז"ל [כאן ו]בההיא דפרק כל היד.

פסקא י"ג

דיני וסתות הגוף

טוש"ע ס' קפ"ט סעיף י"ט - כ"ד

ועתה נבאר וסתות דגופה כגון מתעטשת או מפהקת וכיוצא בהן, אם נקבע בעיטושין

תורת הבית הקצר

פסקא י"ג

פעמים שתקבע האשה וסת דגופא פשוט, ופעמים שתקבענו מורכב כדרך שאמרנו בוסת המורכב. פהקה בר"ח וראתה וכן בר"ח וראתה, ובתשעה ועשרים יום פהקה ולא ראתה, ובר"ח ראתה בלא פהוק, הרי זה וסת מורכב, שלא ראתה בר"ח השלישי אלא מחמת פיהוק של אמש, ומה שלא ראתה אמש לפי שעדיין לא הגיע זמנו. אבל פהקה בר"ח וראתה וכן בר"ח וראתה ובר"ח השלישי ראתה בלא פהוק, הרי זה וסת פשוט לראשי חדשים, שהרי ראתה זו בר"ח בלא פהוק כלל, לפיכך נתגלה שהיום גורם. פהקה וראתה וחזרה ופהקה באיזה יום שנודמן, חוששת לו שמא תראה כדרך שאמרנו בשאר הוסתות שאינם קבועים, דשמא לפיהוקין לבד תקבענו. הרי שראתה באותו פיהוק השני ופיהקה בפעם השלישית ולא ראתה, אינה חוששת לפיהוקין, שכבר נתבאר שכל וסת שאינו קבוע הרי הוא נעקר בפעם אחת, וכבר נתגלה שאין וסת זה קבוע לפיהוקין, אבל עדיין היא חוששת לוסת ההפלגה. כיצד, הרי שהיה בין פיהוק אחד לפיהוק שני כ' יום, ולט"ו יום לפיהוק שני פיהקה ולא ראתה, הותרה זו לפיהוקין אבל עדיין היא חוששת ליום כ' שמא להפלגת שוות [של] כ' תקבענו. פיהקה וראתה ועוד עיטשה וראתה ועוד חששה [בכריסה] וראתה, אין זה וסת קבוע, לפי שאין המקרים קבועים וסת זה לזה, ולפיכך אינה קובעת וסת עד שתעטש ג' פעמים ותראה או שתפהק ג' פעמים ותראה וכיוצא בזה.

מראה הבית

פסקא י"ג

הבאים מחמת החליים, ואם באו אלו לימים ידועים כגון שפיהקה באחד בשבת וראתה ופהקה באחד בשבת וראתה ופהקה באחד בשבת וראתה הרי זה וסת לימים ולפיהוק כדרך שאמרנו בפ"ק בימים וקפיצות, וכל שתפהק שלא באותן הימים אינה חוששת, לפי שלא קבעה לה וסת לפיהוק לבד אלא בהרכבת הימים. והפרש יש בין וסת הקבוע לפיהוק לבד לוסת הקבוע לפיהוק וימים, שהוסת הפשוט לפיהוק לבד נקבע בשלושה פעמים, אבל וסת המורכב מימים ופיהוק אינו נקבע עד שתפהק שלשה פעמים באותן הימים הידועים. וכן בעקירתו, כל שהוא וסת פשוט לפיהוק אם פיהקה שלשה פעמים ולא ראתה נעקר ממנה, אבל וסת המורכב אינו נעקר ממנה עד שתפהק שלשה פעמים באותן הימים ולא תראה.

מתני' אלו הן הוסתות מפהקת ומעטשת וכו', כל שתקבענה שלשה פעמים הרי זה וסת. פירוש אם ראתה שלש פעמים על ידי פיהוק או על ידי עיטוש באיזה יום שתפהק או באיזה יום שתעטש קבעה לה וסת לפיהוק או לעיטוש, כלומר שכל זמן שתפהק או שתעטש חוששת לוסתה. ואף על פי ששנינו כל שתקבענה מחמת אונס אפי' כמה פעמים לא קבעה וסת, התם הוא שאינה רואה אלא מחמת אונס שהיא מסבבת מרצונה כגון שקפצה וראתה או שכסכה פלפלין וראתה שלא בא האורח אלא מחמת מעשה זה שעשתה היא שהמעשה גורם לוסת שיבא, אבל כאן אדרבה מקרים אלו אינן באין אלא מחמת הוסת, והוסת הוא שגורם להן שיבאו כדרך המקרים

פשוט לפיהוקין או לעיטושין לוסת המורכב לימים ופיהוקין, שהוסת הפשוט נקבע בשלשה פיהוקין פשוטין באי זה יום שתפקה ותראה, וכן בעקירתו כל שפיהקה שלשה פעמים ולא ראתה הרי זו עוקרתו, אבל וסת המורכב אינו נקבע עד שתפקה שלשה פעמים בימים ידועים ותראה, וכן אינו נעקר ממנו עד שתפקה שלשה פעמים באותן הימים ולא ראתה. ועוד הפרש [אחר] יש ביניהם, שהוסת הפשוט כיון שאין לו יום ידוע אי אפשר לחוש לו עד שתפקה, אבל אם הוסת מורכב כל שהגיע אותה עונה שהיא למודה לראות בה חוששת לכל אותה עונה מתחילת העונה ועד סופה כדרך שהיא חוששת לוסת הימים ולוסת ההפלגות. ועוד יש הפרש אחר ביניהן, שהוסת הפשוט אינה חוששת ° אלא לשעת הוסת בלבד, וכדתנן (סג, ע"ג) היתה למודה להיות רואה בתחלת הוסת,

לעיטושין לעולם באי זה יום שתתעטש או שתפקה. ומהו ההפרש⁶⁸ שיש בין וסת זה לוסת קפיצות שאינו נקבע אלא בהרכבת ימים וכמו שכתבנו למעלה⁶⁹, התם הוא⁷⁰ שעיקר (י) הראיה אינה אלא מחמת האונס, וכל שתקבענה מחמת אונס לא קבעה לה וסת, אבל וסתות דגופה אדרבה האורח הוא שגורם למקרים הללו כמקרים המתילדים ממותרי הלחות והדמים, והילכך אפילו בלא הרכבת ימים קבעו לה וסת. ואלא מיהו אם באו השלשה פיהוקין אלו או העיטושים בימים ידועין, כגון שפיהקה שלשה פעמים באחד בשבת או בראשי חדשים וכיוצא בזה, הרי קבעה זו וסת מורכב לפיהוקין וימים, וכל שהגיע אותו יום ולא פיהקה או שפיהקה שלא באותו יום אינה חוששת לו, ואפילו לא בדקה ולא ראתה הרי זו בחזקת טהורה וכדרך שאמרנו בוסת הקפיצות. והפרש יש בין וסת

ציונים והערות: 68 ומהו ההפרש כו'. וכן הקשה ותיירץ בפסקא א', ושם מבאר דעת הרשב"א דאכלה פלפלין דינה בקפיצות, (וכ"כ בחי' דף ס"ג - מרה"ב כאן, ובחי' דף י"א - מרה"ב לפי"ב בסידור) ודלא כתוס' סג, ב ד"ה אכלה (ב"י ס' קפ"ט - כג) 69 למעלה. פסקא י"ב ס' התם הוא כו'. ע"י משי"כ רבינו עוד במשמרת (סוף פסקא י"ח) עפ"י חילוק זה, ועי"ש בבד"ב.

תורת הבית הקצר

כיצד היא חוששת לוסת דגופה, אם היה הוסת פשוט והיתה למודה לראות עם הוסת מיד הרי זו חוששת לכל המשכת הוסת, שאעפ"י שלא ראתה עכשיו בתחילת הוסת שמא תראה באמצעו או בסופו. היתה למודה לראות בסוף הוסת אינה חוששת עד סוף הוסת. ובזה קל וסת דגופה משאר הוסתות שהיא חוששת בהן לכל עונת הוסת. במה דברים אמורים בזמן שהיא למודה לראות כל הראיה בתוך הוסת, אבל אם אין הראיה מובלעת בתוך הוסת, יש מגדולי המורים שאמרו שהיא אסורה מתחילת הוסת עד סוף כל אותה עונה. ויש מי שהורה גם כן להחזיר לאחר הוסת, ולראשונים שומעין הואיל ולמודה לראות אחר הוסת.

היה הוסת מורכב הרי זו אסורה כל אותה עונה כדרך שהיא אסורה בשאר כל הוסתות. וסתות אלו כדרך קביעותן כך דרך עקירתן. כיצד אם קבעה וסת פשוט לפיהוקין ואחר כך פיהקה ג' פעמים ולא ראתה נעקר ממנה וסת זה, אבל אם היה מורכב אינו נעקר עד שתפקה שלשה פעמים באותן הימים ולא תראה.

מראה הבית

ועוד יש הפרש אחר ביניהם, שהוסת הפשוט לפהוק כיון שאין לו יום קבוע אינה חוששת לעולם עד שתפקה, וכן אינה חוששת אלא לשעת הפיהוק, וכדתנן היתה למודה להיות רואה בתחלת הוסת כל הטהרות שעשתה בתוך הוסת טמאות בסוף הוסת כל הטהרות שעשתה בתוך הוסת טהורות, ועוד תדע לך מדלא נחלקו ר' יוסי ור' יהודה בימים ושעות וסתות אלא בוסת הימים ושבקי וסתות דגופה דסלקי מיניה, אלמא בוסתות הפשוטין דגופה לכויל עלמא שעות הוסת בלבד וסת, אבל לאחר עבור הוסת אינה חוששת, ודוקא בשהראיה כולה נבלעת בתוך הוסת. ואם אין הראייה כולה נבלעת בתוך הוסת הרי זו חוששת מתחלת הוסת עד סוף העונה כולה, והר"ז הלוי ז"ל מתיר גם כן בזה לאחר הוסת, שאין הולכין אלא אחר תחלת הוסת, אבל אם קבעה וסת מורכב לפיהוק וימים, כל שתגיע ליום הוסת חוששת לכל עונת הוסת מתחלת העונה עד סופה כדרך שהיא חוששת לוסת הימים הפשוטין.

ובתחלת קביעות הוסת, אם פיהקה וראתה ואפי' פיהקה בראש חדש, כל שתפקה פעם שנית באיזה יום שתפקה חוששת לו שמא לפיהוקין לבד תקבענו, ואם פיהקה ולא ראתה שוב אינה

(חידושי הרשב"א נדה סג, א)

ראתה ולמחר בראש חדש ראתה בלא פיהוק הרי זה וסת מורכב, דפיהוק דאמש קא גרים, והא דלא חזאי כי פהקה אמש משום דאכתי לא מטא זמניה, כדרך שאמרו שם גם כן לענין וסת של קפיצות⁷⁴. עוד יצא לנו מזה לתחלת קביעות הוסת, שאם פיהקה וראתה ואפילו פיהקה בראש חדש, כל שתפהק פעם שנית באי זה יום שתפהק חוששת לו שמא לפיהוקין פשוטין תקבענו, ואם פיהקה ולא ראתה שוב אינה חוששת לפיהוקין פשוטין, אבל עדיין היא חוששת לראש חדש שמא לראשי חדשים תקבענו. וכן אם פיהקה וראתה באי זה יום שיהיה ועוד פיהקה וראתה חוששת לפיהוקין, וזה אין צריך לומר, שאפילו מפיהוק ראשון חוששת לפיהוקין, אלא שאם פיהקה פעם שלישית ולא ראתה שוב אינה חוששת לפיהוק, אבל עדיין חוששת [לפיהוק] להפלגת הוסת, כיצד, הרי שהפליגה בין פיהוק ראשון לפיהוק שני שלשים יום, ולחמשה ועשרים פיהקה ולא ראתה, הותרה זו לפיהוקין, ועדיין כשיגיע יום שלשים חוששת לו, אני אומר שמא להפלגות שלשים תקבענו.

פסקא י"ד

דין הפלגות בדילוג, וימי החדש בדילוג

טוש"ע סי' קפ"ט סעיף ה', ד', ח', י"א; רמ"א סעיף י"ג

כבר ביארנו⁷⁵ שיש וסת שהוא נקבע להפלגות שוות. פעמים יש שההפלגה לא תהיה בהשויה אלא שתדלג יום אחד או שנים⁷⁶, וכל שתקבענו כן הרי זו וסת קבוע. **כיצד**, גרסינן בפרק האשה שהיא עושה צרכיה (סד, א) ראתה יום

כלומר מיד שהיא מתחלת לפהק, כל טהרות שעשתה בתוך הוסת טמאות בסוף הוסת כל טהרות שנעשו בתוך הוסת טהורות ר' יוסי אומר הימים ושעות [וסתות] היתה למודה להיות רואה (עד) [עם] הנץ החמה אינו אסור אלא עם הנץ החמה ר' יהודה אומר כל היום שלה. ועוד מדאיפליגו ר' יוסי ור' יהודה כאן בימים ושעות [וסתות], ושבקי' וסתות דגופא דסלקי מינייהו, אלמא וסתות הפשוטין דגופא לכולי עלמא שעות הוסת בלחוד וסת, אבל לאחר השעות אינו וסת ואינה חוששת לו. ודוקא⁷¹ בשהראיה כולה מובלעת בתוך הוסתות, אבל אם אין הראיה כולה מובלעת בתוך הוסת הרי זו חוששת [מתחילת הוסת]⁷² עד סוף העונה כולה, וכדברי הרז"ה ז"ל⁷³ גם בזה אינה חוששת לאחר הוסת, שאין הולכין אלא אחר תחילת הוסת. ואילו וסת המורכב, כל שהגיע עונת הוסת חוששת לכל אותה עונה מתחלתה ועד סופה. **אחר** שיש וסתות דגופא פשוטין ויש מורכבין, אם פיהקה בראש חדש וראתה וכן בראש חדש וראתה ואחר כך פיהקה שלא בראש חדש וראתה, איגלאי מילתא דפיהוק הוא שגורם ולא ראש חדש. וכן אם פיהקה בראש חדש וראתה וכן בראש חדש וראתה וליום החדש השלישי ראתה בלא פיהוק, איגלאי מילתא דראש חדש קא גרים ולא פיהוק, וכענין שאמרו בשילהי פרק קמא דנדה (יא, א) בוסת הקפיצות. אבל פיהקה בראש חדש וראתה ועוד פיהקה בראש ° חדש וראתה (ועוד בראש חדש וראתה) ועוד פיהקה ביום תשעה ועשרים לחדש ולא

הרשב"א

ציונים והערות: 71 ודוקא כו'. דין זה נשנה להלן (סוף פסקא ט"ז) 72 מתחילת הוסת כו'. ההוספה מכת"י, והנה בחזו"ד (סי' קפ"ט ס"ק ל"א) דקוק ממ"ש רבינו (סוף פסקא ט"ז) דחוששת עד סוף העונה ולא הזכיר שחוששת מתחילת הוסת, משמע דאם רגילה לראות בסוף הפיהוק אינה חוששת מתחילתה, ועי' ל' תוה"ב להלן (פסקא ט"ז), אמנם לפי הגירסא שבכאן מוכח דבאמת חוששת מתחילת וסת, וכ"מ בקצר כאן. ושפיר י"ל כהחזו"ד וכטעמו שם דמתחילת הפיהוק מקרי יום שמפקת, ע"ש. 73 כדרך שאמרו לענין וסת של קפיצות. עי' בדה"ב (פסקא י"ח) שהשיג וחילק בין קפיצות לפיהוקין, ועי"ש במשמרת. 74 הרז"ה. שער הוסתות סי' א' (אות ו') 75 כבר ביארנו. פסקא ד' 76 או שנים. עי' בדה"ב פסקא ד' (ד"ה וסתברא) שהשיג, דלא אמרו אלא במדלג יום א', ועי"ש במשמרת.

תורת הבית הקצר

פסקא י"ד

מי שקבעה וסת להפלגות, אם היתה למודה לראות מעשרים לעשרים ושינתה וראתה לחמשה ועשרים, הרי זו חוששת לעשרים ולחמשה ועשרים. כיצד, הגיע יום עשרים ולא ראתה עדיין היא חוששת לחמשה ועשרים, ומאיזו זמן היא מונה העשרים, מראית החמשה ועשרים ולא מזמן העשרים שהיא למודה לראות, לפי שהאורח אינו רגיל לבא בפחות מעשרים, ואילו היתה מונה עשרים מזמן העשרים נמצא שהיא חוששת שמא יקדים האורח לבא יום חמשה עשר לראית החמשה ועשרים, ואינו בדין, שזו שינתה לרחק ראיתיה לחמשה ועשרים ואנו נחוש שמא

תקרב לחמשה עשר. (עי' בארוך פסקא ט"ו)

פעמים שלא תהיה הפלגה שתקבע בהשויה אלא בדילוג.

ברק הבית

משמרת הבית

ועוד כתב שראוי לו לזעל שיהא חושש לעונה ציונית, ע"כ. וכבר כתבנו שהם נתלן בלוחם שמועה שאמרו (טו, 6) והוא שצא ומנחה במוך ימי עונה, ולא נחכונו דצריהם צה, וענין אחר ופירוש אחר יש לה, וכבר כתבנו למעלה צסעייתא דשמיא.

למעלה. שער ב' פסקא י"ז

עוד כתב החכם. שער ב' פסקא י"ג

עוד כתב החכם בענין וסת הפיהוקין, שאם פיהוק צראש חדש וראתה ועוד צראש חדש וראתה וצראש חדש שלישי וראתה בלל פיהוק איגלי מלתא דראש חדש גרים ולא פיהוק, וכעין שאמרו בשילאי פרק קמא דנדה בוסת דקפיות. אצל פיהוק צראש חדש וראתה וכן צראש חדש וראתה וצשלישי פהוק צתשעה ועשרים נו, ולמחר ראתה צראש חדש בלל פיהוק הרי זה וסת מורכב דפיהוק דאמש קא גרים והאי בלל חזאי כי פיהוק משום דאכתי לא מטא זמנא כדרך שאמרו גם כן לענין וסת של קפיות, ע"כ. ואינו נכון בלל, ורואה אני דברי חזרנו שאין הקפיות דומין צדין לפיהוקין, שהקפיה גורמת לוסת שיצא, וכיון שכן אפשר שהקפיה של יום זה גרם לוסת שיצא למחר, אצל הפיהוק אינו כן, אלא הוסת גורם לפיהוק שיצא, וא"ל לוסת לגרם צאת הפיהוק יום אחד קודם לכן, וזה נכון וצדור. והא דאמרין צדין אשה קוצעת וסת לא צימי זיבה ולא צימי נדה, כתב מורי רבנו משה ז"ל דעכשו דהחמירו צנות ישראל על עצמן אין להם הפרש צין ימי נדה צין לימי זיבה ואין להם ספירה לידע זמנים אלו הילכך צכל זמן חוששין לוסתן.

בשער זה. פסקא י"ד

מתני הכי אמר רב הונא לא שנו אלא שאין לה וסת לימים ויש לה וסת לקפיות דכיון דבמעשה תליא מילתא אימר לא קפיין¹⁰⁵ ולא חזאי אבל יש לה וסת לימים אסורה וסתות דאורייתא רבה בר בר חנה אמר אפילו יש לה וסת לימים מותרת וסתות דרבנן. מכל מקום מסתבר לי שהוא חושש לה לעונה בינונית, דכיון דוסתה תלוי במעשה ואימר לא קפצה ולא ראתה מחמת קפיצה, אם כן אני חושש שמא בא האורח בעונה בינונית מעצמו, ומחשב ימי עונה בינונית ובא עליה, ובזה חמור הוסת התלוי במעשה מוסת הימים, [דוסת הימים] אפילו הוסת מרוחק מעונה בינונית כגון שהיא למודה לראות משלשים וחמשה לשלשים וחמשה וכיוצא בזה, אף על פי דהגיע זמן עונה בינונית מותרת דהא קביע לה וסת, ואלו בוסת התלוי במעשה אימר האורח הבא מעצמו בא בעונה בינונית. ולפי הסברא הזאת כל שיש לה וסת לימים ולקפיות, אם עונת הוסת מרוחקת מעונה בינונית הרי זו אסורה ביום שלשים כמי שאין לה וסת כלל שחוששת לעונה בינונית כמו שכתבנו למעלה¹⁰⁶. וכן אם וסת הקפיות מובלעת בתוך ימי עונתה ולא קפצה ולא ראתה הרי זו חוששת ליום העונה.

ציונים והערות: ¹⁰⁵ דכיון דבמעשה תליא מילתא אימר לא קפיין ב'. מבואר דמייירי דוקא בוסת הגוף התלוי במעשה, משא"כ בגון פיהוק ועיטוש דינם בוסת הימים דלא חיישי גם לעונה בינונית. (ש"ך סי' קפ"ד סי' ל"ב) וגם הב"י שבי' קפיצה וכיו"ב, ר"ל בגון אכילת שום שבי' בתורה"ב (לעיל פסקא א') דדינה בקפיות (תה"ש שם אות ב"ד) ¹⁰⁶ למעלה. פסקא י"ז

עוד שם, עוד כתב החכם בוסת הפיהוקין וכו'. אמר הכותב, לעולם דבריו הפוכין, אדרבה לולי שאמרו בגמרא להא בוסת הקפיה היה לנו לומר דכיון שהקפיה גורמת לוסת, כל שצא הגורם היה לו לוסת לצוא, וכל שלא צא עמו יש כהן מוכיח שאין הקפיה גורמת אלא היום הוא שגורם, ואפילו הכי אמרו שהקפיה גורמת אעפ"י שקדמה ולא צא הוסת עמו מולין עכ"ל הוסת צעלומי של יום שלא צא עדיין. וכל שכן בוסת הפיהוקין מלוי הדם צרחס מציא לידי פהוקין שיש לומר כן, שהוסת נחכנס צרחס ומיילומי קודמות דהיינו הפיהוקין קודמות לו, וכדרך שאמרו צדס הקושי שהולד גורם לדם, ומיילומי של ולד הן שקדמו, וצכל מקום המסבך קודם צעצע למסובב, וזה הנה אמת הנה נכון.

עוד כתב המחבר צשער זה פלוגתא דרצ ושמואל צוסת הדילוג, ושאר דינין נחצארו ונכללו צמה שכתבתי למעלה.

תורת הבית הקצר

חמור בוסת הקפיות [משאר הוסתות], שוסת הקפיות בין שהוא מקורב יותר מעונה בינונית בין שהוא מרוחק יתר מיכן לעולם היא חוששת לימי עונה בינונית, שאני אומר אורח בעונה בינונית בא, ובעלה מחשב ימי עונה בינונית ובא עליה.

קדושה. הלכות איסורי ביאה פ"ז פ"ח

יד ומאחר שתהיה זוכר וכו'. שם (דף נ"ד). דרייתא ויוס אחד טמא ויוס אחד טהור משמשת כל ימיה שמיני ולילו עמו וארבעה לילות מתוך י"ח יום פירוש ליל י"א וי"ג וי"ט וי"ז ורש"י ז"ל פ"י ולילו עמו ליל אחריו נגהי ט' שכיין שאינה רואה מצד הר"י היא מותרת לשמש בליל ט' ודאי: לפיכך אם היתה רואה הרב בבל יום טמא וכו'. שם דרייתא:

מן היתה רואה שני ימים וכו'. דרייתא המכרת וענין אלו המנינים מצד הר"י: **מן היתה** רואה ג' ימים וכו'. דרייתא הוכר צניאור כל אלו הדיונים: **ב היתה** רואה שבעה טמאין וכו'. שם ז' ימים טמאין וז' ימים טהורין משמשת רביע ימיה מתוך כ"ח יום. ונראה שלא הייתה צניאור רביע ימיה ואם היה

גורם מתוך כ"ח יום היה מפרש רביע הימים מתוך כ"ח יום הראשונים שבכל י"ח שבועות לפי שיטתו והיה דוחק צ"י כמו שהוא נדחק לגירסתו צניאור משמשת ט"ו מתוך מ"ח יום שימכר צניאור ומפני שהוא סובר שלעולם היא סופרת ז' וי"א הולך לדחק צניאור זה ואמר שר"ל משמשת רביע הימים שהיתה משמשת אם לא אירע לה חולי זה אלא שהיתה רואה בזמן נדות ופסקה דימי יוצה וכחזן חשדון י"ח שבועות לפי שיטתו שאמר י"ח שבועות חוזרת היא לחזו חשדון ממש מ"ח שבועות לי"ח שבועות לפי היקפים מ"ח ימים אע"פ ש"ח יום שהיה משמשת אינן רביע שלם מע"ז יום שהיתה משמשת אם לא אירע לה חולי זה לא חשו חכמים לומר רביע ימיה אע"פ שחשך יום א' זהו דעמו ז"ל וזהו צלמם צניאור דחוק מאלו ולפי שיטת הרמב"ן ז"ל הדבר מצדו שלעולם אינה חוזרת לפתח נדות עד שישלמו ז' נקיים של יוצה נמלא שמכ"ח לכ"ח היא חוזרת לפתח נדות לפי שהשבוע הרביעי הוא טהור הוא לפיכך השלישי שהיה בו זה ומלאה המשמשת לעולם השבוע השני מכל ד' שבועות זה פשט דרייתא משמשת רביע ימיה מתוך כ"ח יום שבכל עשרים ושמונה ימים ושמונה היא משמשת כן זהו צדו:

בב היתה רואה שבנה ימים וכו'. שם ט' ימים טמאין וז' ימים טהורים משמשת ט"ו יום מתוך מ"ח. ודע שאין חשדון זה עולה לדעת רבינו אלא בכל מ"ח יום הראשונים שבכל קמ"ד יום שכן מ"ח היקפים מ"ח יום אלו י"ח היקפים מה' ימים היא חוזרת לסדרה הראשון מקמ"ד לקמ"ד וצמ"ח הראשון שבכל קמ"ד משמשת ט"ו יום וצמ"ח הימים הנשארים להשלום הקמ"ד אינה משמשת אלא י"ז יום והם אחד בשמנה השמינים ואחד בשמנה העשרים ואחד בשמנה הי"ד ואחד בשמנה הי"ז ואחד בשמנה הט"ו ושבעה *משמנה שהיה היקף הי"ח זהו דעמו ז"ל ולפי שיטת הרמב"ן ז"ל דרייתא כפסוק הרמב"ן ז"ל הלשון ט"ו יום וזהו חזרת מ"ח למ"ח לפתח נדות גמור לפי שכיין שהיה זה בשמנה העשרים אינה חוזרת לפתח נדות עד שעברו ז' ספיריים ואח"כ כשמתחלת לראות

היא נדה זהו צדו:

בג היתה רואה ט' ימים טמאין וכו'. שם ט' ימים טמאין וז' ימים טהורים טהורין משמשת ח' ימים מתוך י"ח יום: **בד היתה** רואה עשרה ימים וכו'. שם י' ימים טמאין ועשרה ימים טהורים ימי שימוש כימי יוצתה וכן לק' וכן לאק' ע"כ ופי' כימי יוצתה לדעת רבינו כל הימים שהיא רואה חוץ מזה' של נדות הראשונים ולפי שיטת הרמב"ן ז"ל הלשון הוא חקקו שלעולם היא זהה עד שתספור ז' נקיים וא"כ נמלא שימוש כימי יוצתה ולפי' רבינו לפי שז' הראשונים הג' הם ימי יוצה חסדו צניאור לזון זה כיון אע"פ שאינו מדוקדק:

פ"ח א יש אשה שיש לה וסת ויש אשה שאין לה וסת אלא לא תרגיש בעצמה עד שיצא הרם ואין

האשה שהיא עושה לרביה (דף ק"ג). משנה כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה ואלו הן הוספות מפקחת ומעטפת ומעטפת צפי כרסה ובשיפולי מעיה ושופעת וכמין למרמרות אוחזין אומה וכן כיוצא בזה וכל שקבעה לה ג' פעמים הרי זה וסת וצמ"ח הקשו מניח חדא וצמ"ח (בפירקא קמא) כל אשה שיש לה וסת *בצמ"ח מהשנה עשר וכו' נכון כן ק"ח וי"ז עולים (למ"ד)

פ"ח א יש אשה שיש לה וסת ויש אשה שאין לה וסת אלא לא תרגיש בעצמה עד שיצא הרם ואין

האשה שהיא עושה לרביה (דף ק"ג). משנה כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה ואלו הן הוספות מפקחת ומעטפת ומעטפת צפי כרסה ובשיפולי מעיה ושופעת וכמין למרמרות אוחזין אומה וכן כיוצא בזה וכל שקבעה לה ג' פעמים הרי זה וסת וצמ"ח הקשו מניח חדא וצמ"ח (בפירקא קמא) כל אשה שיש לה וסת *בצמ"ח מהשנה עשר וכו' נכון כן ק"ח וי"ז עולים (למ"ד)

פ"ח א יש אשה שיש לה וסת ויש אשה שאין לה וסת אלא לא תרגיש בעצמה עד שיצא הרם ואין

האשה שהיא עושה לרביה (דף ק"ג). משנה כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה ואלו הן הוספות מפקחת ומעטפת ומעטפת צפי כרסה ובשיפולי מעיה ושופעת וכמין למרמרות אוחזין אומה וכן כיוצא בזה וכל שקבעה לה ג' פעמים הרי זה וסת וצמ"ח הקשו מניח חדא וצמ"ח (בפירקא קמא) כל אשה שיש לה וסת *בצמ"ח מהשנה עשר וכו' נכון כן ק"ח וי"ז עולים (למ"ד)

23

ציוני הלכה

הכ"ה. הכ"ו. ס"י קפט סעי'
יט. כד
הכ"ז. אכלר שום וראתר ע'
רמ"א ס"י קפט סעי' כג.

←

מסורת הראב"ד

(לט) ס"י ב הל"ב
(מ) ס"י א ר"ז
(מא) ס"י א הל"ז
(מב) ע"ר ח"ה ס"ק ב'

הנה כבר כתבנו כל דיני הוסתות וחושיהן לקבוע ולשאינו קבוע, וכתבנו זמני הוסתות ואיך הם נקבעים, וכל אלה לוסתות הימים.

נשאר לנו לפרש וסתות שהן מגופה. ונאמר כי הוסתות שהן מגופה אין להן זמן קבוע לא לימים ולא להפלגה ולא לשום צד שוה, ואע"פ כן הוא נקבע בשלש פעמים בכל זמן, חוץ מימי עיבורה וימי מניקתה ומקום חרדה ואחד עשר יום שבין נדה לנדה שדמיהן מסולקין, אלא שהיא חוששת להם עד שיעקרו פעם אחת ואפילו בלא בדיקה^(לט). וכבר פרשנו דיני חושיהם^(מ), כי כמו שאין וסתם תלוי ביום כך אין חושיהם חושי יום אלא חושי השעה בלבד, והוא שהיתה הראייה נבלעת בתוך ימי הוסת. אבל אם היתה הראייה נמשכת לאחר הוסת הרי זו מותרת לפני הוסת ואסורה לאחר הוסת עד סוף היום, וצריכה בדיקה לטהר את היום ולהתירה לבעלה אחר העונה כאשר כתבנו למעלה^(מא).

ומה שאמר שמואל בגמרא^(מב) הרי אמרו לימים שנים לוסתות אחד למה שלא מנו חכמים שלש, לית הלכתא כותיה, דאליבא דרבי קאמר לה, וקיימא לן כרשב"ג בוסתות (יח) דבעי תלתא זימני בין לוסתות דגופא בין לוסתות דיומא כסתמא דמתניתין דתנן^(מג) אלו הן וסתות מפהקת ומעטשת חוששת בפי כריסה ובשיפולי מעיה ושופעת וכמין צמרמורת אוחזת אותה וכן כיוצא בהן כל שתקבענו שלש פעמים הרי זה וסת. שופעת, פרשוה בגמרא שופעת דם טמא מתוך דם טהור^(מד). צמרמורת, כעין אשתא צמירתא. וכן כיוצא בהן, לאתויי ראשה כבד עליה ואיבריה כבדין עליה ורותתת וגושה. גושה, פי' חוששת בכסליה, פי' אחר רוצה להקיא מעין אכילה גסה.

ועוד יש לה וסתות אחרות שהן מגופה אלא שהן תלויין במעשה ובימים, כגון אכלה שום וראתה, אכלה בצל וראתה, כסכסה פלפלין וראתה, קפצה וראתה, וכן אם אכלה כל דבר חורפא וראתה, כיון שקבעה לה שלש פעמים

השגות הרז"ה

אחמר ולא לענין קביעות וסת. והלכות עקורות הן ואין למיידות זו מזו, דאי לא תימא הכי דקאמר שמואל^(מג) אכל חכ"א אינה לריכה לשנות בוסתות, היכא אשכחן ליה לרבי דקאמר בחדא זמנא הויא חוקה. ותו דקאמר למה שלא מנו חכמים שלשה, מי אית לך למיתלי הא מילתא בטעמיה דרבי, אלא מאי אית לך למימר גמרא הוא דקא גמיר לה שמואל לוסתות אחד ומסס חכמים ולא משום רבי בלבד, הס הכי נמי לימים שנים ולמה שלא מנו חכמים שלש, משום חכמים קא גמיר לה שמואל ולא משום רבי. מיהו בזה ודאי מודינא כיון דסתם מתני' כרשב"ג הלכתא כותיה, ודאמר שמואל הרי אמרו לימים וכו' אמרו וליה לא סבירא ליה. דסתם מתני' עדיף. ועוד הא שמואל גופיה הוא דאמר עד שתשלש גדלוג. ואין לנו להחמיר בוסתות דרבנן אלא צריכה ברורה.

(יח) עוד כתב הרצ מה שאמר שמואל לימים שנים לוסתות אחד וכו', לית הלכתא כותיה, דאליבא דרבי קאמר לה, וקיי"ל כרשב"ג בוסתות. אלו דברי הרצ. ובגמרא לא הוזכרו דברי רבי במקום הזה כלל אלא דברי חכמים, וכך הוא אמור בגמרא^(מג) אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי רבן גמליאל דרבי שאמר משם רשב"ג אכל חכמים אומרים אינה לריכה לא לשנות ולא לשלש. ואין זו מחלוקת רבי ורשב"ג אלא מחלוקת חכמים ורשב"ג. ואע"ג דאמרין^(מג) וסתות ושור המועד כרשב"ג, לאו מכלל דרבי פליג עליה בקביעות וסת. וכי אפשר לומר דפליג רבי בשור המועד ומקרא מלא הוא מתמול שלשום, אלא סתמאי דדמין לפלוגתא דרבי ורשב"ג נקטינן, ולא אמרינן בכולהו הלכה מכלל דפליגי. ודאמרין בפ"ק^(מג) כולה כר' אליעזר ובוסתות סבר לה כרבי, כי אחמר ההיא לענין דיה שעתה

ציוני הלכה

לא לימים לחודייהו סי' קפט
סע' יח.
קדמה וקפצה בב"ט ש"ך ס"ק
מט.
לא בקפיצות לחודייהו סי'
קפט סע' יז

מסורת הראב"ד

(מג) ע' סי' ד הל' א הוסת
התשיעי
(מז) ע' סי' ד הל' א הדין
התשיעי ובהערות

הרי זה וסת. מיהו הנך כיון דמחמת אונסא קא אתו לא קבעה לה לא בימים לחודייהו ולא בקפיצות ואכילות לחודייהו^(מז), דתניא^(מג) כל שתקבענה מחמת אונסא אפילו כמה פעמים לא קבעה לה וסת (יט). ואמרינן בגמרא לא קבעה וסת לא לימים לחודייהו ולא לקפיצות לחודייהו אלא לימים וקפיצות. לא לימים לחודייהו, שאם קפצה בריש ירחא וחזאי וקפצה בריש ירחא וחזאי וקפצה בריש ירחא וחזאי לא קבעה לה וסת לריש ירחא בלחוד. ואפילו קדמה וקפצה בעשרין ותשעה ולא חזאי, דסד"א אגלאי מילתא דיומי קא גרים ולא קפיצות, אפילו הכי לא קבעה לה וסת לימים לחודייהו. ולא קפיצות לחודייהו^(מז), שאם קפצה בריש ירחא דניסן וחזאי וקפצה בריש ירחא דסיון וחזאי וקפצה בריש ירחא דתמוז וחזאי, אע"ג דכולהו ראיות ברישי ירחי נינהו לא קבעה וסת לא לקפיצות ולא לימים^י. אבל אם

השגות הרז"ה

שאינן וסת עד שתקבע בימים ובקפילות, לא אמרו אלא כגון דקפלה בחד נשכא וחזאי והדר קפלה בחד נשכא וחזאי, והוא הדין לריש ירחא וריש ירחא, כיון שהרכיבה מתחלה קביעות הקפילות עם קביעות הימים לא קבעה לה בהני לחודייהו ולא בהני לחודייהו אלא בימים ובקפילות בהדדי, אבל אם מתחילה קפלה וראתה קפלה וראתה בלא קביעת ימים אלא בכל יום המזדמן לה, קבעה לה וסת^(מז). ודאוקימנא בגמרא לא קבעה לה וסת לימים לחודייהו ולקפילות לחודייהו, תרינא דברייתא היא דתניא אפילו כמה פעמים לא קבעה לה וסת, ולא הויא אוקימתא לשמעיה דרז הונא, דרז הונא לא איירי בוסת מורכבת אלא בוסת פשוטה כגון שקפלה וראתה קפלה וראתה בכל יום שנזדמן לה, והרי היא קובעת וסת לקפילות לחודייהו. ויש לנו ראיה בזה מדאשכחן ליה לרז הונא גופיה דאמר צפרק כל היר^(סא) לא שנו אלא שאין לה וסת לימים ויש לה וסת לקפילות^י דכיון דבמעשה תליא מילתא וכו', אלמא יש קביעות וסת לקפילות בלא ימים ובמעשה בלבד הדבר תלוי. ונראה דהדברים צמאי דקתנינן דברייתא דהוא הדין לכל וסת התלוי במעשה ואפילו שלא באונס, אלא באונס אינטרינא ליה, סלקא דעתך אמינא הוא הגורם ולימים לא נישא, קמשמע לן דלא קבעה וסת לקפילות לחודייהו. והיינו דאמרינן עלה לימים פשיטא, מכלל דקפילות לחודייהו לאו פשיטא הוא שהם עיקר הגורם.

(יט) עוד כתב הרז"ה וסתות שהן מגופה שהן תלוין במעשה ובימים, כגון אכלה שום וראתה, אכלה בצל וראתה, בסכסה פלפלין וראתה, קפצה וראתה, וכן אם אכלה כל דבר חורפא וראתה, כיון שקבעה לה שלש פעמים הרי זה וסת. מיהו הנך כיון דמחמת אונסא קאתו לא קבעא לא בימים לחודייהו ולא בקפיצות ואכילות לחודייהו, דתניא כל שתקבענה מחמת אונסא אפילו כמה פעמים לא קבעה לה וסת. עכ"ד הרז. ונראה מדבריו שזה כלל גדול לאכילות ולקפילות שאין קובעות לעולם אלא בימים ובקפילות אי נמי בימים ובאכילות. ואנו אין לנו כן, דלא אקרי אונס אלא קפילה בלבד וכיוצא בה כל דבר שאינה עושה אותו מדעתה אלא בעל כרחיה, אבל אכילת שום ובצל שהוא מאכל תאוה וכל דבר שהיא עושה אותו מדעתה להנאתה אין זה נקרא אונס. תדע דהא לא אומדינן מההיא ברייתא עליה דשמואל דאמר למה שלא מנו חכמים שלשה, אלמא כה"ג לא אונס הוא. וכן מפורש בתוספתא^(נדה פ"א ה"ח) אי זהו אונס חלתה או קפלה או הכה אותה בעלה או נשאה משאוי כבד וראתה זהו אונס. ואע"פ שהמאכל והמשתה נקרא אונס לענין זב^(נזיר ס"ה), הוא מפני שגורם לו חולי, אבל לענין ראית נדה שהדמים יפים לה לאשה לא מנינו שנקרא מאכל ומשתה אונס אלא כמו שמפורש בתוספתא שהזכרנו. ועוד אפילו קפילות שאמרו בהן

לנפש תדרשנו

ימים רצופים קובעת וסת לקפיצות בהרכבת ימים, שהרי לא נעקר הוסת בינתיים, וגם בדעת רבנו כתב כן. וצ"ע עליו מדברי רבנו המפורשים דאינה קובעת. ובאמת צ"ב מהו הטעם דלא קובעת וסת היבא דאינם רצופים. וכן יל"ע אם תנאי זה בקביעות הווסת נאמר דוקא גבי וסת הקפיצות בהרכבה, או האם ה"ה בשאר וסתות (באופן שאין עקירה בינתיים). והנה הגר"ז באר: "הואיל וראתה ע"י אונס... כשדילגה ר"ח אחד שלא קפצה ולא ראתה תלינן שיום החודש לבדו גרס לה (והיום נעקר)". ועל פי באור זה לא בעינן

לג*. אלא שאין לה וסת לימים ויש לה וסת לקפיצות. וכן הובאה נוס' הגמ' בתוה"ב (דף טו ע"ב), ודלא כנוסחת ספרים שלנו: "אלא יש לה וסת לימים ולקפיצות". ובפרש"י שם משמע דבנוס' הגמ' דיריה היה חסר כל הטעם הג"ל, שהרי הוצרך לפרש מעצמו "אלא לקפיצה ולימים". וע' הגהת חשק שלמה שם שהעיר בכל זה וצ"ע מש"כ בנוס' רש"י.

לד. אע"ג דכולהו ראיות בר"ח... לא קבעה וסת... לימים. הנה החו"ד כתב בס' קפט ס"ק לד ובעוד מקומות שאף בלא

ציוני הלכה

עד שתקפוץ ג' ר"ח רצופים ותמצא טהורה. סד"ט ס"ק כד הכ"ח. ע"ך ס"י קפט ס"ק מה. סד"ט ס"ק כב.

מסורת הראב"ד

(מה) הל' יז
(מו) ע' לעיל הל' ט

קפצה בשלשה ר"ח רצופים וראתה קבעה לה לימים וקפיצות, דכל ריש ירחא דתקפוץ מוחזקת בטומאה עד שתקפוץ שלשה ר"ח רצופים ותמצא טהורה כאשר אמרנו למעלה^(מ) שאין הוסת נעקר אלא כעין שהוא נקבע. וכמו שפירשנו הדין לקפיצות כך הוא לאכילות, כי כל דאיה שאינה באה אלא מחמת מעשה הרי היא כקפיצה. וממשפט קביעתן כך היא עקירתן, שתאכל שלש פעמים באותן הזמנים שהיתה למורה לראות ותבדק ולא תראה. אבל אם לא אכלה ולא ראתה אפילו כמה חדשים אין זו עקירה.

כח ואלו וסתות הנקבעין על ידי קפיצות ואכילות כמו שהן נקבעים בשלש פעמים כך היא חוששת להן בתחלת קביעתן^(מ), שאם קפצה וראתה בריש ירחא דניסן וקפצה בריש ירחא דאייר חוששת לקפיצתה^(מ), ומקפיצתה ואילך חוששת כל היום^(יט*). ואם לא בדקה ולא ראתה שוב אינה חוששת^(מ) לה שכבר נעקר בפעם אחת.

השגות הרמ"ה

נמחלת הוסת או בתוך הוסת או בסוף הוסת וכדנתן לענין מפקחת ומעטשת (נדה סג) וכבר כתבנו דעתנו בזה (ס"ק ו).

(יט*) ומה שכתב שהיא חוששת לקפיצתה, ומקפיצתה ואילך חוששת כל היום. אנו אין לנו כזה כל היום, אלא או

לנפש תדרשנו

מחורשים טובא, ואפשר דלא סבר כן אלא כמהלך אחד בשיטת הרמב"ן, עיי"ש.

לה. בריש ירחא דאייר חוששת לקפיצה. מבואר דלוסת היום ללא קפיצה לא חוששת כלל. ונראה שמקורו מתוספתא נדה פ"א ה"ב דקפצה וראתה אינה חוששת מעת לעת, דאמרינן דהקפיצה ודאי גרמה לראיתה. וע' תשובת מו"ר הגר"ש אויערבאך שליט"א הגדפס בסוף ס' "מגילת ספר" דמבאר היטב את הנלמד מהתוספתא.

לו. כל היום. ע' הל' הרמב"ן (פ"ו דין י"ד) שלא מחמיר עד סוף היום "אלא שעתן". וכן משמע דעת רבנו לעיל (ס"א א' הל' י') בדבריו גבי ליל טבילה. (עיי"ש). וצ"ע. ויש לישב בפשיטות שדין וסת השעות לקולא לא הוי אלא אם קבעה את השעה בג' פעמים וכן מדויק בדברי רבנו לעיל ס"א א' הל' י'. לכן הכא שלא קבעה שעה בג' פעמים חוששת לכל היום.

לו. ואם לא בדקה ולא ראתה שוב אינה חוששת. לא מבואר אם חשיבא עקירה דוקא אם קפצה ב"ח אייר, או האם גם עברה ר"ח אייר ללא קפיצה חשיבא עקירה. והנה נחלקו הפוסקים בסי' קפז בכה"ג גבי רואה מחמת תשמיש. דעת הש"ך (ס"ק לר ע"פ תשובת רשב"א) והגר"ז (ס"ק מב) דאם עברה היום בלחוד נעקר, וכן פשטות משמעות השו"ע שם סע' י. מאידך דעת החו"ד (ס"ק טו, כא) והסדר"ט (ס"ק כד) ועוד, דלא נעקר אלא דומיא דעקירת וסת קבוע כמבואר ס"י קפט דאינו נעקר אלא אם בא המקרה ולא תראה. והנה לפי המבואר בדברי רבנו במהדורה בתרא לעיל סוף הל' טו, דאם ראתה ב"ח ניסן, ובר"ח אייר ראתה בתוך ימי זיבתה, שוב אינה חוששת לר"ח סיון (עיי"ש בהערות), נראה דגם הכא לא בעינן עקירה ממש ואף אם לא קפצה ב"ח אייר, שוב אינה חוששת. (ולפ"ז א"ש השו"ע ס"י קפז סע' י כפשוטה). ע"ע בענין שיטת רבנו במהדור"ב בגדר עקירת וסת שאינו קבוע בהערות ה', י, טז, יח.

רצופין אלא בוסת הקפיצות לחודיה. מיהו צ"ע על סברתו למה בעינן רצופין גם בעקירת הוסת. וכן צ"ע על עיקר סברתו דבקל תולים שאין הראיה מחמת אונס, הרי האיפכא מבואר בתוספתא פ"א ה"ב, הבאנו אותה לקמן בהערה לה, עיי"ש גם בפסק רבנו הל' כח דמוכח הפך סברת הגר"ז. וקצת נראה לומר שכל הוסתות התלויות בזמן אינם נקבעים אלא ברצופים, וקצת משמע כן בדברי רבנו ריש סימן ג שקבע כלל "שלא יהא ביניהם הפסק". ודוק שלא נקט רבנו בלשון עקירה אלא הפסק. וסברא דמילתא משום שאין וסת וחזקה נקבעים מחמת שיש שלוש הוכחות (וכדמוכח במחלוקת רב ושמואל לענין דלוג, ע' הערה כח), אלא מחמת שחזינו סדר בראיות אנו תולים שאין ה'סדר' בא במקרה, ומחזיקים דאיכא וסת. א"כ בראיות שוות שאינם רצופות, אע"פ שיש שלוש הוכחות לוסת ואין שום סתירה להפך (עקירה), מיהו אין בהם סדר רצוף וא"כ עדיין יש מקום לתלות שמחמת מקרה באו הראיות בימים שונים. וכן משמע בחו"ד (ס"י קפד ס"ק ד) שכתב האופן דיתכן שתקבע אשה וסת לכמה ימי חודש רצופין, ולא מצא כן אלא באופן רחוק, עיי"ש, ולא נקט אופן פשוט ושכיח יותר שיצטרפו הראיות של אותו יום בחדש שהתחילה ראיתה בהם בחדשים לא רצופים, ולא נעקרו בינתיים כיון שבחדשים שביניהם ראתה המשך ראיתה באותו יום. (ואע"פ שדעת החו"ד מבוארת שבקפיצות בהרכבה לא בעינן רצופין, צ"ל שלדעתו קפיצות חמירי ואכמ"ל). מיהו ע' דברי רבנו לעיל הל' כא בשנויי מהדורות ציון 7, דיש מקום להוכיח שוסת של הפלגות ארוכות נקבע אפילו שנפסק בינתיים בהפלגה קצרה. מיהו ע' מה שכתבנו לרחות לעיל בהערה ט. ועוד אפשר לרחות, דהפלגות ארוכות בהפסק קצרות ביניהם נחשבות כרצופות, שהרי בינתיים לא היתה כלל הפלגה ארוכה, ואינו דומה להגיע היום ולא הצטרף לקביעות. וע' ב"י ס"י קפט (רף גג) "ומשכחת לה שיקבע" עד "עדיין לא הוקבע בהם" שמשמע דלא בעינן רצופין לקביעות וסת. מיהו דבריו שם אף בלא"ה

ציוני הלכה

הכ"ט. סי' קפט סעי' יג.

מסורת הראב"ד

(מ) בה"י כה

(מח) סי' א הל' ג

(מט) עי' סי' א הל' כב

(נ) כמו שכתב בסי' ב הל' ד

כט ^{נמצאו} (מ) שני דינים בחושי הוסתות שהן מגופה, כי יש שהיא מותרת לפני וסתה ולאחר וסתה, ויש שהיא מותרת לפני וסתה ואסורה לאחר וסתה. כי אותה שהראיה כולה נבלעת בתוך הוסת מותרת לפני הוסת ולאחר הוסת אם לא ראתה בתוך הוסת, ואותה שהיא לאחר הוסת או שרגילה להתחיל מתוך הוסת ונמשכת לאחר הוסת מותרת לפני הוסת ואסורה לאחר הוסת.

ל ושאר הוסתות^(מ) שהן תלויים בימים כבר אמרנו^(מח) שהיא חוששת אליהם בכל אותה עונה. וכך הוא דינה, שאם היתה למודה כל ימיה לראות ביום אינה חוששת אלא ביום. ואם היתה למודה לראות בלילה אינה חוששת אלא בלילה. ואם ראתה שלש פעמים ביום והרביעית בלילה, או שלש פעמים בלילה והרביעית ביום, חוששת ביום ובלילה מפני חשש הוסת הראשון ומפני חשש השני שהוא אחרון. ואם ראתה פעמים ביום ופעמים בלילה שלא על הסדר, או שראתה הראשונה ביום והשלש אחרונות בלילה, או הראשונה בלילה והשלש אחרונות ביום, או שלש בזה ושלש בזה, חוששת לאחרונה בלבד^(מט).

לא וכל זה הענין שאמרנו אינו אלא לעונה הראשונה, אבל לשאר ימי הוסתות^(מט) אין בהם הפרש בין עונת היום לעונת הלילה ובכולן היא אסורה^(נ), לפי שאין האשה בודקת תוך ימי נדתה בימים שהיא רגילה לראות^(נ) ואינה מבחנת בין עונת היום לעונת הלילה, ואם בדקה הכל לפי מה שברקה^(נ).

סימן ד

הנה כתבנו חושי הוסתות וזמני קביעתן ועניני קביעתן כפי שכלנו והשגת

לנפש תדרשנו

העונות שוות אבל הימים שונים יש לקבוע וסת לימים לשתי עונות היום. וכמו שלר' יוסי קובעת אשה וסת לימים שנים אע"פ שאין השעות שוות. ובאמת החזו"א בתחילה כתב להפך (שם ס"ק ס"ו) שאף בעונות חלוקות קובעת וסת לימים. מיהו חזר בו החזו"א (ס"ק סט) ומבאר את הסביר לדין הטור (ס"ק ע) "נראה דמדרך הוסת לקבוע עונה. וכל שלא קבעה... את העונה אין זאת אלא ראיות מקריות". מיהו עדיין צ"ע בדברי הב"י שהרי סו"ס אין דין זה מבואר הכא בדברי רבנו. (וע' השגת הרז"ה לעיל ס"ק ג דפשיטא ליה דין הנ"ל. ואפשר דמקור דין זה הוא בכלל דבריו שם "ולא מצינו חומר זה בדברי רבותנו להיות אסורה כל הלילה וכל היום. אלא ביום או בלילה".)

מ. **ובכולן היא אסורה.** משמע דקאי גם על יום האחרון של ימי ראייתה. וצ"ע מסי' א הל' ה. וע' מה שכתבנו בזה לעיל סי' א הל' כב. הערה לו.

מא. **הכל לפי מה שבדקה.** משמע שבעונה שברקה בה אין לה וסת. אבל בעונות שראתה בהם לפני ואחרי עונת הבדיקה יש לה וסת. וצ"ע. הרי אם הפסיקה לראות הרי הימים הבאים אינם נחשבים כראיה אחת עם תחילת ראייתה ושוב אינה קובעת וסת בימי נדות. ואפשר דכוונת רבנו דחוששת כוסת שאינו קבוע בלתי ראייתה לאחר ההפסקה. וכמבואר לעיל סי' ב הל' א. ועוד אפשר דאין הכי נמי וכוונת רבנו שלאחר בדיקתה אין כלל דין וסת קבוע.

לח. **ושאר הוסתות.** מלשון רבנו "ושאר הוסתות" מוכח דקאי גם על וסת הפלגה. וע' נוב"י (תנינא ס' פ"ג) שמוכח מדברי רבנו בהלכה זו שושת הפלגות נקבעת לפי מספר הימים שהפליגה בלבד, ולא לפי מספר העונות שהפליגה (ודלא כדעת רבי דוד טעבלה, והגר"ז ס"ק לו). וכן מוכיח החזו"א (סי' פ"ה ס"ק ס) ע"פ ראייה נוספת מדברי רבנו הכא. א"כ צ"ב מהו ענין קביעות העונות המבואר הכא. ומבאר החזו"א (שם ס"ק ס"ה) שמקור דין זה ממשנה וברייתא דף סג: "דלר' יוסי שעות וסת ולר' יהודה עונה... ונראה דעונה לר' יהודה כשעה לר' יוסי ובתרייתיה נראה דהקביעות הוא ליום דוקא, אלא שאינה חוששת אלא לשעה לר' יוסי. ולעונה לר' יהודה" (עיי"ש עוד). (מיהו צ"ע מה שמשוה החזו"א גדר עונה וגדר שעה בכל עניניהם. ע' סי' א הערה יא.) ע"ע לקמן ס' ד הערה ז ראייה גדולה לבאר החזו"א הנ"ל מדברי רבנו לקמן. וכן עיי"ש לענין נ"מ להלכתא ע"פ סברא זו.

לט. כתב הטור סי' קפ"ט "אין האשה קובעת וסת... אא"כ יהיו כולם בעונה אחת או ביום או בלילה". וכן מבואר בהלכות הרמב"ן (פ"ה דין יד). וכתב הב"י שכ"כ הראב"ד הכא. וצ"ע. לא רק שאין זה מבואר בהדיא הכא, אלא אף יש מקום לדייק להפך, כמו שהבאנו לעיל שהנוב"י וחזו"א מוכיחים שהפלגות הימים קובעים, וקביעות העונות מילתא אחריתי, שקביעות העונה מצמצמת את חשש היום לעונה אחת (כמו שעות לר' יוסי ביחס לקביעות היום). ולכא' אם אין

ציוני הלכה

ה"ו. ס"י קפל רמ"א סע' ב. ס"י קפט סע' יט
בין שיש לה יום קבוע ע' ס"י קפט סע' כה וכן ע' רמ"א סע' יט וט"ז ס"ק לו

מסורת הראב"ד

(ט) ע' לקמן הל' ז
(י) ע' ס' ג הל' לאולקמן ס' א הע' לו
(י"י) ולענין ראיה הנמשכת כמה ימים ע' לקמן הל' כ כב
(יא) ע' ס' ג הל' כו דשם כולם מבוארים

קמייתא שדינן להו^(א), והכא נמי סוף ראיה בתר תחילתה שדינן להו. ואנא אכרענא בהא מילתא כי הא סברא בתרא^(ב) מהא דתניא (נדה סג) היתה למודה להיות רואה עם הנץ החמה אינה אסורה אלא עם הנץ החמה דברי ר' יוסי ורבי יהודה אומר כל הלילה שלה, ואוקימנא להא דרגילה למחזי בסוף לילה. והא ודאי כל היכא דתני עם לאלתר משמע, ואי ס"ד דכה"ג אסורה ביום ובלילה היכי קתני כל הלילה שלה, והא אי אפשר דלא עיילא ראיה בתוך הנץ החמה ותתסר ביממא ובליילא, ועוד סתמא קתני להיות רואה ולא מפליג בין ראיה מרובה לראיה מועטת. הילכך אינה אסורה אלא עונת הלילה^(ג) ושעת הוסת בלבד^(ד).

והא דאמרינן דכל אותה עונה אסורה, דוקא בוסתות דיומי, אבל בוסתות דגופה כגון מפקת ומעטשת וחוששת בפי כריסה וכל אותן השנים במשנתנו פרק האשה שעושה צרכיה^(ה) (נדה סג) אינה אסורה אלא עם וסתה בלבד בין יש לה יום קבוע^(ו) לאותן סימנים בין אין לה (ה), אבל לפני וסתה מותרת. ואם בדקה

השגות הר"ה

בשלמא למודה לראות לימים וקפילות אפשר שתשמוע ענמה ואינה אסורה עד שתקפון צלותו יום, אלא מפקת ומעטשת וכל שמנו חכמים במשנתנו שהיא מאורע שיכול לבא לה בתוך שמושה^(א), היאך תהא מותרת כל אותה עונה שקבעה

(ה) עוד כתב בוסתות דגופה כגון מפקת ומעטשת וחוששת בפי כריסה וכל אותן השנים במשנתנו אינה אסורה אלא עם וסתה בלבד, בין שיש לה יום קבוע לאותן הסימנים בין שאין לה. הא קשיא טובא.

לנפש תדרשנו

לפרוט. הב"ח (סוף קפד) נשאר בתימה. ע' ט"ז ס"ק לט ודחיית הנקודה כ"ש, וע' תרוץ נקודה כ"ד דגם הוי אוקימנא רחוקה הכא וגם צ"ב טובא. ע"ע תרוץ החו"ד ס"ק לה, וצ"ע עליו מדברי רבנו המפורשים דלא כיסודו בס' ג הל' כז. ע"ע תרוץ תוה"ש ודחיית הסד"ט (ס"ק לו). עוד צ"ע שכל הפוסקים שהביא הרא"ש שם בענין זה בשם רבנו אינם נמצאים כלל בספר בעה"נ. (וע' תוה"ב יד. שם איתא כל הפוסקים הנ"ל). ואפשר דצריך להגיה בספרי הרא"ש הר"א אב"ד או הרב אב"ד (בעל האשכול) במקום הראב"ד, דהיא ט"ס נפוצה בספרי הראשונים (ע' במבוא דוגמאות לכך), והרב אב"ד גם כתב הלכות נדה כמו שהעירו הרמב"ן (נדה כ., וגם שם נמצאת הט"ס הנ"ל הראב"ד במקום הרב אב"ד) והר"ן (נדה נח.). ומשמע בחידושי הרמב"ן דגם היו לפניו חידושי הרא"ש אב"ד למס' נדה (ע' מבוא).

טז. מאורע שיכול לבא לה בתוך שמושה. דברי הר"ה צ"ע, שהרי בהשגה לקמן בסמוך משמע דס"ל כדעת הרשב"א שאם רגילה לראות בסוף וסתה אינה חוששת בתחילת וסתה, והרי בכה"ג אף אם תתחיל לפהק בשעת תשמיש אין עונתה אלא לאחר שנמשך הפיהוק כמה זמן, וכפי דרך וסתה. וצ"ע, שהרי משמע מסתימת לשון הר"ה, וכן מסתימת הרמב"ן והרשב"א, שבכל גיוני אסורה כל אותה עונה. ומתוך הגר"ז (ס"ק צז) דגדר איסור עונה הסמוכה לוסתה היא דחיישינן "שמא תמהר לראות ע"י תשמיש וה"נ כיון שהיום גורם הראיה חיישינן שמא יארע לה הוסת ותראה מיד ע"י תשמיש" (וע' בדק הבית לרא"ה דף ד. שדרכו של דם לבא בהרגל התשמיש, וכן ע' רמב"ן פ"ה ה"א "שמא תראה מחמת תשמיש", וכן בחי' הר"ן דף סו. ד"ה ואם).

יג*. אלמא בתר ראיה קמייתא שדינן להו. צ"ע הרי דעת רבנו מפורשת בהלכה זו דוסת נקבע למשך כל שעת הראיה הראשונה, וכ"כ לקמן הל' כב אף לגבי ראיה הנמשכת כמה ימים. אם כן מבוארת דעתו דהא דאין אשה קובעת וסת בתוך ימי נדתה אינו אלא גבי הראיות שלאחר שהפסיקה, והם הטפלות וכל הראיה הראשונה היא עיקרית. א"כ סברתו הכא צ"ע. היכן מבואר בזה דתחילת הראיה הראשונה היא עיקרית כלפי סוף ראיה הראשונה. והנה כתב הרשב"א יסוד גדול בבאור שיטת רבנו, ועל פיו יש לישב, וז"ל (תוה"ב יד ג): "וצריכה לחוש לכל זמן המשכת הוסת לפי שאין ידוע עיקר הוסת אם בתחילתו והשאר טפלה לו או שמא סופו או אמצעיתו עיקר ותחילה טפלה משום דמים יתרים דאיתוספו בה מקדים וסת לבוא". מבואר דאין כל הראיה הראשונה חשובה כעיקרית, אלא דיש לחוש בדמשך ראיה זו נמצא עיקר הוסת. אם כן יש לבאר את דברי רבנו הכא, שכמו שתולים שהראיה העיקרית נמצאת במשך הראיה הראשונה דוקא, אם כן מסתבר טפי שנמצאת בתחילת ראיה זו, ועל פיה יש לקבוע את העונה הסמוכה לוסתה. ובחשש עונה הסמוכה לוסתה מקילים חז"ל טפי מחשש עיקר הוסת. ע"ע לקמן הערה כ ובס"י ג הערה כג שיישבנו דברי רבנו ע"פ באור הרשב"א הנ"ל.

יד. בין אם יש לה יום קבוע. מקשים הפוסקים שדברי רבנו הכא סותרים את מה שהביא הרא"ש (על דף סג) בשמו. הכא כתב, וכן משמע לקמן בס' ד הל' א ויב, שבוסת הגוף המורכב לימים אינו צריך לפרוש בעונה הסמוך לוסתה. מאידך הרא"ש הביא בשם רבנו שצריכה

ציוני הלכה

ה"ז. ס"י קפט טע' כד.
רז"ה ס"ק ו. שאין לחוש אלא
לתחילת הוסת. גר"ז ס"י
קפט ס"ק לה.

מסורת הראב"ד

(יג) הל' ה
(יג) וחזר רבנו על כל זה בסי' ג
הל' כה, כו, וסי' ד הל' ב הדין
השביעי
(יד) וכ"כ לקמן בהשגות ס"ק
יא וס"ק טו

שינויי נוסחאות

* בדיקה אחרת לאחר כ"ה
ככ"ו. מיהו ככל שאר הנוסחאות
גרסין בדיקה אחרת.

בשעת וסתה^י ולא ראתה מותרת לאחר הוסת. וראיה לדבר מדקתני עלה
במתני' ^(גדה סג) ר' יוסי אומר אף ימים ושעות וסתות, משמע דהכי קאמר כי היכי
דוסתות דגופא לא מיתסרא אלא לשעתא ה"נ וסתות דיומי לא מתסרא אלא
לשעתא, ולמאן קאמר, לאו לר' יהודה בר פלוגתיה, אלמא בוסתות דגופא לא
פליג ר' יהודה. ודוקא כשהיא רגילה לראות כל הראיה בתוך הוסת, אבל
אם רגילה לראות ממנה אחר הוסת אסורה מן הוסת ואילך כל היום (ו), וצריכה
בדיקה אחרת לאחר הוסת^י כדי לטהר הוסת וכדי להתירה לבעלה אחר אותה
עונה. אבל קודם הוסת מיהא מותרת בלא בדיקה. ואע"ג דאכרענא לעיל^י
דבתר תחלת הראיה אזלינן, הני מילי בשתי עונות דלא אסרינן עליה אלא
ההיא עונה דתחלת הוסת קאי בגוה, אבל הכא תוך הוסת ואחר הוסת חדא
עונה היא^י, וכיון דפשטה ראיתה לאחר הוסת כולה יומא מן הוסת ואילך
מתסרא^י.

השגות הרז"ה

הוסת אסורה מן הוסת ואילך כל היום. ואין לא תנן הכי,
אלא ^(גדה סג) היתה למודה לראות בתחלת הוסת כל טהרות
שעשתה בתוך הוסת טמאות, כסוף הוסת כל טהרות שעשתה
בתוך הוסת טהורות. הא למדנו שאין לחוש אלא לשלשה
פרקים הללו שהן תחלת הוסת ותוך הוסת וסוף הוסת. ומי
שמוסיף לנו פרק רביעי להיות חוששת לאחר הוסת לריך
להציא ראיה על כן. ולדידן לא שנא^י רואה מתוך הלילה
לאחר הלילה, ומתוך הוסת לאחר הוסת, אינה חוששת אלא
לתחלת ראיתה שהיא העיקר^י.

אוצר החכמה

זה הוסת מאחר שיש לה יום קבוע לאותן
וסתות. ומה שהציא ראיה לדבר מדקתני עלה
במתניתין רבי יוסי אומר אף ימים ושעות וסתות, למאן
קאמר להו, לאו לר' יהודה בר פלוגתיה, אלמא בוסתות
דגופא מודה ר' יהודה דלא מיתסרא אלא לשעתא. אין
בזה שום ראיה, דכל הני מילי בוסתות דגופא שאין להם יום
קבוע, אבל אם יש להם יום קבוע דינן כדין וסתות דימים.
ואין הפרש ביניהן אלא בקפילות ובכל דבר שהיא יכולה
להשמר ממנו בשעת תשמיש.

(ו) עוד כתב ואם רגילה לראות מקצת הראיה לאחר

לנפש תדרשנו

ראיתה היא לאחר הוסת הגוף וכמו שכתב בסי' ד הל' ב בדין השביעי.
ובכה"ג אע"פ שחוששת מתחילת וסת הגוף י"ל דחשיבא כבדיקה לפני
עיקר שעת הוסת ולא מהניא. (ע' מה שהסתפקנו בהערה יג). מיהו כל
זה דוחק בכוונת רבנו שהרי ממשיך בענין הרואה מתוך הוסת עד
לאחר הוסת.

יט. לא שנא. מיהו הרשב"א (תוה"ב דף יד עמ' א וג', טו עמ' א)
מחלק בין שני הנדונים. בענין רואה מתוך הלילה עד לאחר הלילה
דעתו כהר"ה, מיהו בענין רואה מתוך הוסת הגוף עד לאחר הוסת
דעתו כרבנו שאסורה עד סוף העונה. טעם חילוקו של הרשב"א מבאר
הב"י דף נו: "אין שעור התחלת הוסת פחות משעור ששיערו
חכמים דהיינו עונה". וכן מדוקדק בלשון הרשב"א שם "שאין
חוששין אלא לעונת עיקר התחלתו שהוא הוסת.
העיקר". ונראה דנחלקו הרז"ה והרשב"א בגדר חשש וסת.
ברעת הרשב"א מבואר דחוששים על זמן משך ראית "העיקר" (ואפשר
שלמד הרשב"א גדר זה מדעת ר' יוסי בוסת השעות, ע' דברי רבנו
הל' ה). מיהו דעת הרז"ה מבוארת לקמן ס"ק טו "שדמיה משוכין אחר
פתיחת מעיינה". ע"ע בהערה בסמוך.

כ. חדא עונה היא. חילוקו דרבנו צ"ב. ואפשר דסובר

טו. אם בדקה בשעת וסתה. נראה דה"ה אם בדקה לאחר
שעת וסתה. וצ"ל שכוונת רבנו הכא שאינה צריכה בדיקה נוספת
לאחר הוסת, ובזה שונה דינה מאשה הרואה לאחר וסת הגוף (הל' ז)
דמבאר רבנו לקמן דבעיא בדיקה נוספת. מיהו ע' ס"י ד הל' ב בדין
השביעי דמדוייק קצת שבדוקא צריכה בדיקה בשעת הוסת הגוף.
עיי"ש הערות.

יז. שיש לה יום קבוע לאותן וסתות. אולי יש לישב דעת
רבנו מתמיהה רבתא הנ"ל ע"פ דקדוק לשון בהלכות הרמב"ן (פ"ה
ה"א) דמבאר וסת הגוף "שמרגשת בעצמה קודם שיבא הדם". וכ"כ
הרמב"ם (פ"ח הל' איסור ה"א ה"ב) "וקודם שיבוא הדם תרגיש
בעצמה מפקת וכו'". משמע שלעולם יש הרגשת הגוף לפני הדם
וכן מסתבר ע"פ באור הרשב"א במהדו"ב דף יד. במהות וסתות הגוף,
עיי"ש היטב. א"כ לעולם יוכל לפרוש מיד בתחילת הרגשת הגוף לפני
שתראה דם. והרז"ה שמישיג, לשיטתיה קאי בשער הספ"ב ס"ק ו שמוכח
שם שיתכן פיהוק בתחילת ראיתה.

יח. וצריכה בדיקה אחת לאחר הוסת. צע"ג למה לא
מהניא הבדיקה שבשעת וסת הגוף גם לטהר את העונה, הרי בדקה
תוך העונה ומה גרעה בדיקתה משום שגם הוי שעת וסת
הגוף. ואולי י"ל שלא איירי רבנו אלא באופן שאף תחילת

ב וכו' ואם יש לה וסת קבוע וכו' חוששת לזמן הידוע וכו'. איכא למידק הלא אפילו לא קבעה לה וסת בשלש פעמים אלא פעם אחת נמי חוששת שאסורה לשמש כל עונת הוסת כמו שכתב בסמוך והוא מימרה דרב פפא פרק האשה (דף ס"ד.) וי"ל דלא מיבעיא קאמר דלא מיבעיא

היכא דיש לה וסת קבוע דחוששת לזמן הידוע וכו' אלא אפילו קודם שקבעתו שלש פעמים נמי חוששת וכו' ולא אמרו שצריך לקבעו שלש פעמים אלא לענין עקירה דכלא קבעה לה וסת אם עקרתו פעם אחת שוב אינה חוששת לו וגם אם עברה ולא נדקה זמן הידוע טהורה בלא דיקה אלא היכא דקבעה לה בשלש פעמים אפילו עקרתו פעם אחת חוששת לו עד שחוקקנו שלש פעמים וכן אם עברה ולא נדקה עומה צהגיע הזמן הידוע אסורה עד שתבדוק וכמו שכתב בסמוך מ"ד:

ג וביצד קובעתו כגון שראתה ד' פעמים וכו'. כן כתבו כל המחברים ט' דוסת דהפלגה לא נקבע בפחות מארבע ראיות דהפלגה ראשונה לימא אלא בשתי ראיות ובראיה שלישית

איכא ב' הפלגות ובראיה רביעית איכא ג' הפלגות ואז נקבע:

ד וכן בראיית הימים וכו'. לישנא דוכן משמע דדרך לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא בראיית ההפלגות דחוששת לאחר שראתה פעם אחת ליום עשרים שמה תראה עוד ראייה ג' לסקוף עשרים אלא אפילו בראיית ימים ידועים לחודש דלא ראתה אלא פעם אחת בחדש בחודש או זה בחודש נמי חוששת לפעם אחרת לזה היום ואסורה לשמש כל אותה עונה:

ואם יש לה וסת קבוע לזמן ידוע כגון מעשרים לעשרים וכו' בדפרישית לעיל. בסיומן קפ"ד (מ"א. ג.):

ב(א) וביצד קובעתו כגון שראתה ד' פעמים וביניהן ג' זמנים שונים וכו'. כ"כ הרשב"א (מ"א ב"ש ש"ג ט. ט.) והטעם משום דתמן בפרק האשה שהיא עושה לריה (סג.):

שאלן האשה קובעת לה וסת עד שתקבעו שלש פעמים ומשמע דאכל מיני וסתות קאי והדבר ידוע שאלן ג' הפלגות [בנויות] [בנויות] הן בפחות מארבע ראיות דראיה ראשונה לא בהפלגה ראתה אותה וכו"כ התוספות הן בסוף פרק האשה (פד.) וכתב הרשב"א שכן כתב הר"א (נע"ג שעה"י נ"א, נ"ו, נ"ז, נ"ח, נ"ט, ס'.) וכן הורו רבותינו הגרפמים ז"ל. ושאר מיני וסתות הם נקבעים בשלש ראיות כמבואר בדברי רבינו בסיומן זה חוץ מוסת ההפלגות בדילוג הן שאלו נקבע בפחות מחמש ראיות והטעם מפני שאלן אלו ידועים שמתחלת לדג עד שמתחלה שלש פעמים כיצד ראתה צראש חודש יוסן ולסוף עשרים ולסוף אחד ועשרים לראיה שנייה עשוי

נחזיר שהיא מתחלת לדג וכשראתה עוד שתי פעמים אחת ככ"ז לראיה שלישית ואחת ככ"ג לראיה רביעית אז תקבע וסת בדילוג ויחזיר זה בשלשן הרמב"ן שכתב רבינו בסוף סיומן זה ה']: **ודע** שחמשה מיני וסתות הן. האחד וסת ההפלגות דהיינו שהיא למודה לראות בהפלגות מכוונות כגון מעשרים לעשרים יום או משלשים לשלשים יום. השני וסת הימים דהיינו שהיא למודה לראות ביום ידוע בחודש או ביום ידוע בשבוע. השלישי וסת החלוי צמעה לצד כגון פיהקה ורחתה או עיטשה ורחתה וזה נקרא וסת

דגופה. הרביעי וסת מורכב דהיינו שהוא תלוי צמים וצמעה כגון שקפצה ביום ידוע מהחודש או מהשבוע ורחתה. החמישי וסת הדילוג והיינו כגון שראתה היום ולסוף שלשים ראתה שנית וחזרה ורחתה ביום ל"ז לראיה שלישית או שראתה ביום צ"ו צינן וצי"ו צינן וצי"ו צינן כי משפט שניהם זהו וזה הוא וסת הסירוג: ב"ל מיני וסתות אלו וחלוקיהן כתב רבינו בסיומן זה לקמן וכל אחד ואחד מקום למידתו מן הגמרא כשיעמא דשמיא ושם (נה. ד"ה יש שקובעת) יתבאר שהר"ה (נע"ג שם אות יט) סובר שאלן חילוק בין וסת דגופה לוסת דקפיות וכיוצא בו אינם נקבעים אלא אם כן רגילים לבוא ביום קבוע ודעת הרמב"ם בפרק ח' (ה"ה) כדברי הרשב"א וכן כתב שם הרב המגיד שהוא מתבאר מדבריו ושכן עיקר. ועוד סובר שם הרמב"ם (ה"ה א"ב) דלית לן וסת החלוי צמעה דגופה בלי קביעות יום ומיהו זה חלוק עליו הרשב"א (שם) ומסכים לדעת כל המפרשים שסוברים דאיכא וסת החלוי צמעה דגופה בלי קביעות יום וגם זה יתבאר בסיומן זה (נה. ד"ה דע שעת"פ, וד"ה דע שזה) כשיעמא דשמיא: ואפ"ל קודם שקבעתו שלש פעמים חוששת וכו'. משנה בפרק האשה שהיא עושה לריה (סג.): הימה למודה להיות רואה ביום ט"ו שינמה ליום עשרים זה וזה אסורים שינמה [וכו' שינמה ג'] פעמים ליום עשרים הותר ט"ו וקבעה לה יום עשרים ומשמע דבין בוסת הפלגות בין בוסת הימים איירי מתניתין ולפיכך כתב רבינו וכן בראיית הימים שהוא לימים ידועים בחודש וכו'. ונראה שהוא הדין לשאר מיני וסתות שצריכה לחוש כן חוץ מוסת הדילוג שכל שלא קבעתו שלש פעמים אינה חוששת לו כלל וכתבו רבינו בסיומן זה (נב. ג.):

פרישה

קפט (א) שאסורה לשמש ב"ל זמן הוסת. ר"ל עונה שבו הוסת על דרך שנתבאר בסיומן קפ"ד ובספרים אחרים כחזו צהדיא שאסורה לשמש כל "עונות" הוסת: (ב) פעם אחת לסוף עשרים. ר"ל לסקוף עשרים מראיה ראשונה: (ג) שהוא לימים ידועים וכו'. והוא הדין לשאר וסתות חוששת חוץ מלוסת הדילוג שאינה חוששת עד שקובעת אותה כלקמן. בית יוסף:

דרישה

קפט [א] (וזה נקרא וסת ההפלגות. כתב בית יוסף שחמשה מיני וסתות הן. האחד וסת ההפלגות שנתבאר. השני וסת הימים דהיינו שהיא למודה לראות ביום ידוע בחודש או ביום ידוע בשבוע. השלישי וסת החלוי צמעה לבד כגון פיהקה ורחתה או עיטשה ורחתה וזה נקרא וסת דגופה. הרביעי וסת מורכב דהיינו שהוא תלוי בימים ובצמעה כגון שקפצה ביום ידוע מהחודש ורחתה. החמישי וסת הדילוג שראתה היום ולסוף שלשים ול"א ול"ב או בט"ו בניסן ובי"ז באייר ובי"ז בסיון ובכלל זה הוא וסת הסירוג. עד כאן המגיה):

חדושי הגהות

קפט [א] ר"ל ד' עונה שבו הוסת על דרך שנתבאר סיומן קפ"ד, ונכ"א כחזו צהדיא שאסורה לשמש כל עונת הוסת (פרישה):

הגהות והערות

הוסתות נקט כדעת רב עיי"ש, ועיין בב"ח ס"ו בפרישה אות ו ובהערה נו סתירות דומות בזה בדברי הרמב"ן והטור: [ח] הוא בדף ג ע"א, ותיבת "בסוף" הוא כנראה ט"ס: ט' היינו הרשב"א בשם הראב"ד והתוספות כמובא בב"י, והרמב"ן בהלכותיו (פ"ה ה"ב) והמחבר בס"ב, ובלחם ושמלה סק"ד כתב עוד שכן דעת רש"י (יא: ד"ה דילמא) ותוספות בב"ק (לז: ד"ה דילמא) והרא"ש (פ"ט ס"ג, פו.), אמנם דעת הרא"ה בבב"ק ה"ב (שער ג ט: דס"ג בשלש ראיות וכן דעת הרמב"ן בחידושו (אמנם למעשה לא החליט כן עיי"ש) וכן כתב בחוות דעת סק"ו בשמו וכתב שם שכן גם דעת התוספות (ט: ד"ה פיתחה), ועיין בלחם ושמלה שם שחלק עליו בדעת התוספות, ועיין הערה ו:

ד' דבריו קאי אגירסת מקצת ספרים "שאסורה לשמש כל זמן הוסת", ובמהדורותינו העתקנו לשון הטור כפי שנמצא בדפוס ובכת"י קדמוני והוא כה"ס: [ה] ע"פ פי תורת הבית: ו' צ"ל דשם לא כתבו התוספות אלא בוסת הדילוג (כד"ה איתמר), ובוסת הדילוג ליכא מאן דחולק וכו'. מקור חיים סק"ו. אמנם בלחם ושמלה סק"ד כתב שיש להוכיח כן מתוספות גם בהפלגה שוה עיי"ש, וכתב עוד שכן כתבו התוספות להדיא בב"ק (לז: ד"ה דילמא): [ז] וכן וסת החודש בדילוג שאינו נקבע בפחות מארבע ראיות לשמואל (כדלהלן נא:), אלא דנקט וסת הפלגות בדילוג דבזה גם לרב לא סגי בג' ראיות אלא בעינן ד' עכ"פ. (ויש להעיר שכתב שהפלגות בדילוג אינו נקבע בפחות מחמש והוא כשמואל, ובסמוך במנין

יז(א) יש שקובעת וסת במעשה שתעשה ויש שקובעת בימים ובמעשה במעשה כיצד כגון שקפצה שלש פעמים וראתה וכו'. בסוף פרק קמא דנדה (יב.) אמר רב הונא קפלה וראתה קפלה וראתה קפלה וראתה ג' פעמים קבעה לה וסת וימא דלא קפין לא חזיא אלא לקפיות והתניא כל שמקבענו מחמת אונס אפילו כמה פעמים לא קבעה לה וסת מאי לאו לא קבעה לה וסת כלל לא לא קבעה לימים לחודייהו ולקפיות לחודייהו אכל קבעה וסת לימים ולקפיות לימים לחודייהו פשיטא אמר רב אשי כגון דקפין בחדא בשבט וחזיא וכו' דהתם איגלא מילתא דיומא הוא דקא גרים

ופירש רש"י אלא לקפיות בכל יום שמקפון מחזיקין לה רואה ואפילו בשאר ימות השנה וכתב הרשב"א בתורת הבית (ארוך כ"ז ע"ג יג.) שכן כתב הר"ה (בהשגות לנעשה ע"ה"א אות יט) והביא ראיה מדאקשינן לימים לחודייהו פשיטא ולא אקשינן לקפיות לחודייהו נמי פשיטא אלמא לקפיות לחודייהו לא פשיטא דלינהו עיקר הגורם ועוד הביא ראיה מדאמר רב הונא גופיה נפרק כל היד (טו:) גבי הצאים מן הדרך נשיהם להם בחזקת טהרה לא שנו אלא שאין להן וסת לימים ויש להן וסת פגן לקפיות דכיון דנמעשה חליא מילתא אימור לא קפלה ולא חזיא אלמא יש קציעות וסת לקפיות בלא ימים ונמעשה בלחוד הדבר חלי והיה דפרקין לא קבעה וסת לא לימים לחודייהו ולא לקפיות לחודייהו מרינא דברייתא הוא ולא היא אוקימתא לשמעתיא דרב הונא דרב הונא לא איירי בוסת המורכב מימים אלא בוסת פשוט של קפיות בלבד בכל יום המזדמן ואין הדברים מחוורים צעיי מדאקשינן עליה דרב הונא דאי לא פשיטא אילימא פג* וכו' אלמא בימים מסודרים הוא דאיירי רב הונא דאי לא פשיטא דלא לימים קאמר אלא רב הונא בוסת מורכב איירי (בברייתא) [בברייתא] והאריך בדבר להכריח כן ולדחות ראיותיו של הר"ה ובסוף דבריו כתב והא דאיתי ראיה מהא דרש פרק כל היד אף היא אינה ראיה דהתם נמי שיש לה וסת לקפיות וימים קאמר וכן פירש רבינו חננאל כאן ובהיה דפרק כל היד עכ"ל: ודבריו המוספות (יא.) ד"ה אלא, פג: ד"ה אלא) כדברי הרשב"א ז"ל וכן נראה שהוא דעת הרמב"ם בפרק ח' (אסו"ז ה"ה) וכתב הרב המגיד שכן עיקר ונראה מדברי ההגהות (דפוס קושטא) שם שכן דעת הרמב"ן ז"ל ובנוסחא אחרת (הגמ"י שלפנינו אות ג) כתוב הר"מ פד' במקום הרמב"ן [בדק הבית] והוא הנוסחא האמיתית שהרי הרמב"ן כתב בהלכותיו (פ"ו ה"א) שקובעת לקפיות פה [עד כאן] אכל דברי רבינו כאן כדברי הר"ה שכתב שיש שקובעת וסת נמעשה לכו כ"ל כגון שקפלה ג"פ וראתה חוששת לכל פעם שמקפון כלומר צאיה יום שהיה ויש לחמוה למה סתם דבריו היפך כל הני רבותא: ודע שעל מה שכתב הרמב"ם בפרק ח' דכל וסת שנקבע מחמת האונס אפילו ראתה בו כמה פעמים אינו וסת כתבו הגהות מיימוניות (סס) נהי דלא קבעה מיחש מיהא חישא כיון שאירע שלש פעמים ומכאן נלמוד לאלה הרואה כשעושה נכריה עכ"ל כלומר שרואה כשעושה נכריה היא רואה מחמת אונס כמו קפלה וראתה ומיירי כשנודע לה שהדם בא מן המקור פה דלא לא כן לדעת הרבה פוסקים טהורה כמו שכתבנו בסיומן קל"א:

חודש הנא אחריו דמה שלא ראתה בראש חודש הסמוך לו היא עקירת וסת שאינו קבוע צפוע אחת וכן כתב הרשב"א הביאו בית יוסף לעיל (נב.) ד"ה כתב הרשב"א) אלא מה שכתב רבינו דלגה פעם אחת או שמים: כו יש שקובעת וסת במעשה וכו'. הכל תלמוד ערוך סוף פרק קמא דנדה (דף י"ב.) וזלתי שמה קובעת וסת לקפיות לחודייהו וזהו על פי פירוש רש"י פ"ז אכל המוספות חלקו עליו וכן הוא דעת הרבה מן הפוסקים ומהם בית יוסף על רבינו למה לא נמשך אחריהם ואפשר דס"ל לרבינו מדלא הביא הר"ה בפסקיו דעת המוספות אלמא דס"ל כפירוש רש"י דכן הוא דרכו של הר"ה ששלא מצא דעת המולקים אפירוש רש"י מוכח דס"ל כפירוש רש"י ועוד נראה עיקר דעת רבינו דלמד מדברי הר"ה שפרק האשה (פ"א פ"ה.) גבי פיהוק מדכתב ח"ל וכל אלו וסתות דגופה אין להם זמן קבוע ואח"כ כתב דאם היו לעתים ידועים אינה חוששת אלא לשניהם מידי דהוה אימים (ואקפיות) [ואקפיות] עכ"ל אלמא דס"ל להר"ה שדוסת פיהוק ואקפיות שוין דבין וא"כ כי היכי דוסת פיהוק אין לו זמן קבוע הכי נמי וסת דקפיות וכפירוש רש"י פ"ח וכן היא דעת הרמב"ן בהלכות נדה (פ"ו ה"ה) שכתב ח"ל הוספות הללו שהן קובעין לאכילות ולקפיות אינה חוששת להן אלא שעתן כיצד היתה רגילה בהן לאחר קפיצה מיד או בקרוב לה שעה וסתים משעבר אורו זמן בודקם ומשמשת את ביתה עכ"ל ומביאו בית יוסף לקמן אלא מה שכתב וכו' אין חוששין להן אלא לשעתן (נו.) ד"ה וכו' מדכתב בוסת לאכילות ולקפיות משמע דכי היכי דבאכילות לחודייהו קבעה לה וסת הכי נמי לקפיות לחודייהו פ"ט וכן פסק הר"ה ומו דפירוש רש"י הו' להחמיר דחוששת לקפיות לחודייהו ואסורה לנעלה כשהגיע עונת הוסת:

[קונטרס אחרון] יש שקובעת וסת במעשה וכו' עד אלא תולין ראיית אחד בשבת בקפיצה שקפצה בשבת וכו'. עיין במצורי הטעם לדברי רבינו שפסק כך אלא הבית יוסף תמה עליו למה פסק כך ולכן כתב בשלחן ערוך (ס"ו) דקפילה לחודה אפילו ראתה כמה פעמים אינה וסת שמפני האונס ראתה ושלא כדברי רבינו. גם פסק בשלחן ערוך דוסת לימים ולקפיות אם קפלה וראתה בחדא בשבת ולאחר עשרים יום חזרה וקפלה בחדא בשבת וראתה ולאחר י"ט יום קפלה בשבת ולא ראתה ולאחר השבת ראתה בלא קפילה הרי נודע שהיוס גרס לה ולא הקפילה שלא כדברי רבינו דתולין הראיה דאחד בשבת בקפילה שקפלה בשבת וכתב מה"ר ולק"ך (דרישה אות יב) שטעמו משום דקפילה אונס הוא לא תלין בה הוסת ולכן גבי פיהוק כתב בשלחן ערוך דתלין הראיה דאחד בשבת בקפילה דשבת כיון דאינו אונס וכן כתב הרשב"א להדיא בתורת הבית והביאו בית יוסף בענין כ"ט (נה:) ד"ה דע שאף על פי שהרשב"א סובר שאין האשה קובעת וסת לקפיות לחודייהו מודה בוסתות דגופה וכו' ועוד מביא דס"ל להרשב"א דרחוק הוא דהקפילה בשבת גרמה לדם שיצא דאם כן היה לו לוסת לצוא עמה משא"כ לגבי פיהוק דמילוי הדם ברחם מצא ליד פיהוקין ביום שלפניו ובענין ל"א הצאמי לשונו שכתב במשמרת הבית עיין שם [עד כאן]:

פרישה

(נו) כגון שקפצה שלש פעמים. ר"ל בשלשה זמנים בכל פעם קפילה אחת לאפוקי אם היו שלשתן ביום אחד: (נח) חוששת לב"ב פעם שתקפון. ר"ל אפילו בלא זמן ידוע אכל מכל מקום זה פשוט דאם קפלה שלש פעמים זה אחר זה ולא ראתה דנעקרה ו"ל פעם" לאו דוקא וק"ל:

דרישה

[י] חוששת לב"ב פעם שתקפון. ר"ל אפילו בלא זמן ידוע וכו' (עכ"ל בפרישה). ועיין בבית יוסף שתמה על רבינו למה פסק דקפיצה בלא זמן קבעה

הגהות והערות

דבראחא ע"י קפיצה ג' פעמים בימים שאינם שוים קובעת וסת לקפיות, אולם להלן ב"ב טו ע"ב באידך מימרא דרב הונא (שמואב להלן בסמוך מחלוקת בפירוש) שם פירש רש"י (בד"ה אלא) שיש לה וסת לימים ולקפיצה והוא כמו שכתב הרשב"א בסוף על פי דרכו דס"ל דאין וסת לקפיות לחודייהו, וצ"ע (פתחי נדה יא.) ד"ה אמר רב הונא). וע"ע בחידוד הלכה (להסדרי טהרה) דף יא ע"א ד"ה בתוספות ד"ה אלא, ובלחם ושמה סקליו: פ"ח [וכן יש לדייק ממה שכתוב בתוספי הרא"ש (יא. סוף ד"ה אלא) "אבל לקפיות לחודייהו הוה פשיטא ליה דלא קבעה מידי דהוה אימים לחודייהו" משמע דמירי שקפצה וראתה ג' פעמים בימים שוים ולכן לא קבעה לקפיות לחודייהו כמו דלא קבעה לימים לחודייהו, מטעם דראתה בהרכבת שניהם, אבל אילו ראתה ע"י קפיות בימים חלוקים משמע דאו היתה קובעת לקפיות ידירה, אמנם עיין בתוספי הרא"ש דף סג ע"א ד"ה לאיתויי דלא משמע כן, וצ"ע: פ"י, לפיכך ברמב"ן פ"ו ה"ג איתא כן להדיא דקובעת וסת לקפיות גרידא (והביאו ב"י בבדק הבית):

מפתח פדרי טהרה

ז. ט"ט ס"ק כא:

יח ומ"ש רבינו שקובעת וסת בימים ובמעשה כיצד כגון שקפצה שלש פעמים ביום ידוע וכו' קבעה לה וסת וחוששת לכל פעם שתקפוץ באותו זמן. היינו דמהדרין לא לא קצעה וסת לימים לחודיהו ולקפילות לחודיהו אצל קצעה וסת לימים ולקפילות: ומ"ש ואם אחר כך הגיע אחד בשבת ולא קפצה או שקפצה בשני בשבת אינה חוששת וכו'. כ"כ הרשב"א (מה"ק צ"ו ע"ג יא): ופשוט הוא: יז(ב) ומ"ש קפצה שתי פעמים באחד בשבת וראתה ולאחד בשבת השלישי ראתה בלא קפיצה הרי זו קבעה לימים לבדן וכו'. היינו כלשנא בתרא וכדלוקמה רב אשי ולישנא קמא נמי מודה דלינא הכי מדקאמר מהו דמיא איגלאי מילתא למפרע דיומא הוא דקא גרים ולא קפילה קמ"ל דקפילה נמי דלחמול גרמה לה וכו' משמע הא אס לא קפלה בשבת דליכא למימר דקפילה דלחמול גרמה לה אמרין דודאי דיומא הוא דקא גרים וקצעה לה וסת לימים לחודיהו וכן פסק הרא"ש ז"ל צב: ומ"ש וכן אם בפעם השלישית קפצה ביום אחר וראתה קבעה לה וסת לקפילות לבדן וכו'. רבינו איל לעומיה שהוא סבור שקובעת וסת לקפילות לחודיהו כשם שקובעת לימים לחודיהו הילכך כשם שאף על פי שקפצה שתי פעמים באחד בשבת וראתה כשנא בתרא נשנא השלישי בלא קפילה אנו אומרים דהשתא איגלאי מילתא דימים גרמי ולא קפילות הוא הדין לראתה בפעם שלישית על ידי קפילה דיומא אחרתא דלאו חד בשבת הוא דלחמירין איגלאי מילתא דקפילות גרמי ולא ימים וכבר נתבאר שאין כן דעת הרמב"ם והרשב"א והמסקנות שהם סוברים דאין וסת לקפילות לחודיהו כלל: ומ"ש אב"א אם קפצה באחד בשבת וראתה וקפצה בשבת וראתה וכו'. מוציא דהיינו אוקימתא דרב אשי ללישנא קמא וכן פסק הרא"ש (מה"ק ס) ומשמע דקפילה ליה דהני תרי לישני לא פליגי אצל הרמב"ם כתב דפיק"ח (ה"ה) קפלה וראתה קפלה וראתה קבעה לה וסת לימים בלא קפילות כיצד קפלה באחד בשבת וראתה דס ולאחר עשרים יום קפלה באחד בשבת וראתה דס ולאחר י"ט קפלה ביום השבת ולא ראתה דס ולאחר השבת ראתה בלא קפילה הרי נקבע אחד בשבת אחר עשרים שהרי נודע שהיום גרס לה לראות ולא הקפילה וכבר נקבע יום זה שלש פעמים וכן כל כיוצא בזה עכ"ל וכתב המגיד סבור רבינו דלישנא בתרא פליג אלישנא קמא דאמר כל היכא דקפלה בשבת וראתה למחר דקפילה דלחמול גרמה דקצעה לה וסת לימים ולקפילות ולישנא בתרא כיון דליומא דחזאי לא קפלה איגלאי מילתא דיומא הוא דקא גרים בלחוד וכן כתב הרמב"ן (נמי יא. ד"ה אלא) לא ידעין אי פליגי הני לישני ולמדמיה לקמא איחמור בתרא או דלמא אע"ג דלאו הכי איחמור אלא הכי מרווייהו איחמור לענין מעשה ומסתברא כיון דוסמות דרבנן לקולא נקטינן בזה והלכה כחרי לישני לקולא צג ואחר שכתבתי זה מלאכי להרמב"ם ז"ל שהחמיר ויצטלו דעתו מפני דעתו עכ"ל אצל הרשב"א פסק כשתי הלשונות להקל ואמר דכל שקפלה בשבת ולמחר ראתה לא קבעה לה וסת לימים בלא קפילה ולימים ולקפילות דקפילה של לחמול גרמה ולישנא קמא עכ"ל. וכתב עוד (הר"ה המגיד ס) לא נזכר דבדברי רבינו וסת המורכב מימים וקפילות כגון שקפלה שלש פעמים ביום ידוע וראתה ומכל מקום מתבאר הוא מדבריו שכל שלא ראתה ביום יום בלא קפילה אינה חוששת לו אלא אם כן מקפין עכ"ל. וכתב עוד (ס) שמה שכתב הרמב"ם אחר עשרים היינו מפני שאם הוא ביום אחד בשבת קודם לכן היו ימי וציה ומיהו לפי מה שכתב רבינו בסוף סימן זה (נח) בשם הרמב"ן דהאידנא אפילו ימי וציה קבעה וסת לא שאני לן בין שאלה בשבת קודם לכן היו ימי וציה ומיהו לפי מה שכתב רבינו בסוף סימן זה (נח) חומר בוסת הקפילות מנשאר וסתות וכו' וכתב רבינו בסימן זה (ט) וביארתי בסימן קפ"ד (מד. דיבור ראשון): **לדעת רבינו דאית ליה וסת לקפילות גרידא אס צריכה לחוש עונה אחת כמו בוסת הימים אכתוב אצל וסת הפיהוקים (ט) ד"ה ואם אחת) נשיעמא דשמיא:**

פרישה

(נט) אינה חוששת שהרי לא קבעה וכו'. טעמו כיון שכבר קבעה שלש פעמים ימים ובמעשה אצל קודם קביעות שלש פעמים (ח) חוששת כמו שכתב לקמן (ט) גבי פיהוק. נראה לי. וזהו דלא כתיב יוסף עיין בדרישה:

דרישה

רק כשתראה שלש פעמים דחשיבא קבוע וכסבורא זאת כתב הרשב"א והביאו ב"י (נה: ד"ה ודע שאע"פ) ולכן כתב רבינו הדין גבי פיהוק וגבי קפיצה לא השמיענו דו"ק. עד כאן המגיה) מה שנראה לי וזהו דלא כבית יוסף שכתב בסמוך (שם ד"ה ומ"ש וכל אלו) גבי פיהוק שכתב רבינו זה לשונו ואם בא וסת הגוף לזמן ידוע כגון מראש חודש לראש חודש או מעשרים יום לעשרים יום קבעה לה וסת לזמן ולמחשור הוסת ואינה חוששת אלא לשניהן ביחד וכו' דכתב דהאי אינה חוששת ר"ל כדין חשש דוסת הקבוע דאפילו אם עברה העונה ולא הרגישא אפילו הכי צריכה בדיקה אבל מכל מקום חוששת כדין וסת שאינו קבוע ולפי דבריו כן הדין גם כן הכא בקבוע לקפילות. ולענ"ד לא נהירא דלשון אינה חוששת משמע דאינה חוששת כלל ומה שהביא ב"י שם ראייה ממה שכתב אחר כך וכו' אין ראייה דשם איירי בלא קבעה לשניהן יחד וק"ל ועיין מה שכתבתי עוד (פרישה אות 30) מה שיש לדקדק אדברי בית יוסף:

הגהות והערות

דין זה והדינים הסמוכים לענין פיהוק, אלא שבתוך דבריו (אחר הדין דפיהוקה אמש) כתב "וכהאי גוונא אמר לעיל גבי קפילות" ואפשר דקאי גם על דין זה: צג] **ברמב"ן** הגירסא ולקולא, ואין כוונתו דנקטינן כקולי שניהם פ"י כלישנא קמא רק כשזו לקולא וכלישנא בתרא רק כשזו לקולא (כעין "העושה כקולי בית שמאי וכקולי בית הלל רשע" בחולין מג:), אלא כוונתו דקיי"ל כשתי הלשונות דלישנא בתרא לא אתי למידיחא ללישנא קמא אלא מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי, ונמצא דמקילין בנידין דלישנא קמא דאינה קובעת אלא לימים ולקפילות יחד דלא כהרמב"ם (ועיין ש"ך ס"ק מט שהעיר על זה דקולא דאית לידי חומרא הוא, ועיין בשו"ת חת"ס סימן קעה ד"ה והנהיב"ח, עיין שם):

מפתח סדרי טהרה

(ח) ס"ט ס"ק כא:

יב(א) יש קובעת ופת ע"י מקרים שיארעו בגופה כגון שמפקת ורואה. משנה בפרק האשה (פג.) אלו הן הוסמות מפקת ומעטשת וחוששת צפי כריסה ובשפולי מעיה וממין למרמוריות אומין אומה וכן כיוצא בהן וכל שתקצע לה שלש פעמים הרי זה וסת: וב"ש ופירש רש"י כאדם שפושט זרועותיו מחמת

כובד. זה לשון הרא"ש (פ"ט סי' א פה.) מפקת פירש רש"י אשטרליי"ר והוא אדם שפושט איבריו וצפרק ר' אליעזר דמילה (שנת קט.) פירש צאליי"ר צלעו והוא אדם הפומח פיו וכן נראה מהא' דלמרינן צנרכות (נד:) גבי רבי כשהיה מפקק היה מניח ידו על סנטרו צה] ובערוך פירש קול היוצא מן הגרון מתוך מאכל שאכל וכולן דברי אלהים חיים דכל חוש שינוי הגוף כיון שהוסקה זו הוא סימן להתעוררות עקירת הדם עכ"ל: וב"ש וכן אם מתעטשת. מוצא נמשה שכתבתי ומפרש רבינו דהיינו דרך מטה: וב"ש או חוששת בפי כריסה ובשיפולי מעיה או שאחזה צירי הקדחת. גם זה מוצא נמשה שכתבתי. ופירש רש"י פי כריסה. נגד טבורה: שיפולי מעיה. צית הרחם: וב"ש או שראשה צו*] ואיבריה כבדים עליה. על מה ששינוי נמשה שכתבתי נסמך וכן כיוצא בהם מפרש בגמרא (סג:) דהיינו לאחרי ראשה ואצריה כבדים עליה: וב"ש בכל אחד מאלו אם יארע

לה שלש פעמים וראתה קבעה לה וסת וכו'. מוצא נמשה שכתבתי כל שתקצע שלש פעמים הרי זה וסת צו] ואף על גב דגרסינן התם בגמרא (סג) אמר רב הונא בר חיילא אמר שמואל הרי אמרו לימים שמים לוסמות אחת [כלומר] וסת הנקצע צמיס נשתי פעמים הוא נקצע וסמות דגופה נפסם אחת הא' אוקימנא התם כחכמים דהיינו רבי דפליג עליה דרבן שמעון בן גמליאל אבל לרבן שמעון בן גמליאל לעולם אינו נקצע נפסות משלש פעמים כסממא דמתנימין דקמני התם (סג) היתה למודה לראות יום ט"ו וכו' שינחה ושלשה ליום עשרים הותר ט"ו וקבעה לה יום עשרים ומתנימין מני רבן שמעון בן גמליאל היא וקיי"ל כוונתה נוסמות כדאפסיקא הלכא נהדיא בפרק הבא על יצמתו (יגמט מד:) ואף שמואל הרי אמרו קאמר וליה לא סבירא ליה אלא כרבן שמעון בן גמליאל ומדע לך דהא התם נסמך נוסמא דהילוג אמרינן דשמואל כרבן שמעון בן גמליאל ס"ל ודאמר רב יהודה אמר שמואל גבי מתנימין דהיתה למודה לראות יום ט"ו ו דברי רבן גמליאל שאמר משום רבן שמעון בן גמליאל וזו וסבירא ליה קאמר עד כאן לשון הרשב"א

במורם הבית (ארוך צ"ז ע"ג ח:) וכן נראה מדברי הרא"ש (פ"ט סי' א, פה.) שאינו נקצע עד שתקצע שלש פעמים על ידי כך: וב"ש בביהוק או עימוש של פעם אחת אין הוסת נקבע כי זה דרך כל האדם וכו'. כן כתב הרא"ש בפרק האשה (סג) וכן כתבו המוספות (סג. ד"ה מעטשת) וז"ל כולו הני וסמות איירי שמפקת או מעטשת שעה או שמים שרגילה לראות אבל משום פיהוק או עימוש חזא זימנא לא קבעה מדמפלגי צין מחלת וסת לסוף וסת וצמד פיהוק וצמד עימוש לא שייך מחלה וסוף עכ"ל:

פרישה

(ס) שמוציא קול דרך הגרון. מתוך המאכל שאכל: (סא) צריכה לחוש לו וכו'. עיין צית יוסף שמהל למה לא מנה מה שאמא בגמרא אכלה שום ונלס או כספה פלפלין וראתה דקבעה זה וסת נשלש פעמים עיי"ש שאמר וכמד דאפשר דסבירא ליה דלא עלו אליה דהלכא אכל הרא"ש (פ"ט סי' א, פה.) כתבם וסבירא ליה דקבעה וסת בהם אפילו נשלשה בכל אחד פעם: (סג) בפי כריסה. פירש רש"י נגד טבורה: ובשיפולי מעיה. צית הרחם. רש"י:

דרישה

[יב] תולין ראיית אחד בשבת בקפיצה שקפצה בשבת וכו'. עיין בשלחן ערוך סעיף י"ז שלא פסק בהא כדברי רבינו אלא כהרמב"ם ורמב"ן דסבירא להו דתולין אותו ביום א' לחוד בלא קפיצה ושם בסעיף כ' גבי פיהוק בכהאי גוונא שתי פעמים ביום א' וראתה ובפעם השלישית פיהוק בשבת ולא ראתה וראתה ביום א' שאחריו פסק כדברי רבינו שתולין הראייה גם בפיהוק

הגהות והערות

[צד] ברא"ש איתא ערוך במקום ר"ח (ועיין בשם הגדולים להחיד"א בערך "ערוך" שפירושי הערוך נערכין ע"פ הר"ח רבו,) ועיין בהערה הבאה: צה] דברים אלו איתא גם בחוספות אלא שכתוספות נוסף כאן קטע (דיבור חדש) "מעטשת אישטנוייר, וגוסה פירש רש"י בגמרא באליי"ר ואין נראה אלא פירוש רוטייר"ר גיהק בחפלה רוטייר"ר ובערוך פירש וכו", ולפי זה דברי הערוך קאי אגיהוק ולא אפיהוק, וכן הוא בערוך שלפנינו שבערך גהק כתב גיהק פירוש רוטייר"ר, אבל בערך

ומ"ש וכל אלו הוספות שבגופה אין להם זמן ידוע בדפרישית. כלומר כיון דפירש דשינוי חוש הגוף דנדרים כאלו הוא סימן להתעוררות הדם א"כ אין להם זמן ידוע אלא כל שעה שמתעורר הדם יאירע לה כך:

ומ"ש ואם בא וסת הגוף לזמן ידוע וכו' עד בלא עתו אינה חוששת. כל זה כתב הרא"ש לשם

וזה לשונו ואם הגיע הזמן ולא פיהקה או פיהקה בלא אומדן זמן אינה חוששת ואפילו לא דקה הרי היא בחזקת טהרה עכ"ל ומימה למה לא כתב רבינו האי ואפילו לא דקה שכתב הרא"ש ועיין

במה שאכתוב בסמוך אלא פיהקה בלאש חודש וכו': הבית יוסף האריך בזה ליתא בגמרא דקבעה לה וסת דרומתה וגוסה וכן באכלה שום ורמזה ואכלה צללים ורמזה כספה פלפלין ורמזה והצאם הרא"ש וקשה למה לא הביאם רבינו ואפשר ליישב דרבינו היה מקופק אס הגירסא היא רומתה דהיינו שיהם צהרה כנראה מדברי הרמב"ם בפרק ח' ומציאו בית יוסף או אס הגירסא

(שם) שכתב אס פיהקה או עיטשה שלש פעמים ורמזה ואפילו שלש צמים ידועים הרי זה וסת קבוע וחוששת לפיהקוים או לעיטושים לעולם בלא צוה יוס שמתעטש או מפהק ומה הוא ההפך שיש צין וסת זה לוסת הקפילות שאינו נקבע אלא בהרכבת ימים וכמו שכתבנו למעלה החם הוא דעיקר הראיה אינו אלא מחמת האונס וכל שתקענה מחמת האונס לא קבעה לה וסת אצל וסמות דגופה אדרבה האורח הוא דגורם למקרים הללו כמקרים המתמידים ממותר הליחות והדמים והלכן אפילו בלא הרכבת ימים קבעה לה וסת עכ"ל:

בגמ' גרפינו צממא וכן כיוצא בהם לאחרי מאי אמר רבה דר עולא לאחרי אשה שראשה ואיצריה כבדים עליה ויאל ורומתה וגוסה אמר רב הונא דר חייא אמר שמואל הרי אמרו לימים שמים לוסמות אחת למה שלא מנו חכמים שלשה למה שלא מנו חכמים לאחרי מאי לאחרי אכלה שום ורמזה ואכלה צללים ורמזה כספה פלפלין ורמזה ופירש הרשב"א (שם) גוסה מתעוררת להקיא מלשון גס צח* ומדברי הרמב"ם בפרק ח' (ה"ב) נראה דרומתה היינו שיהם צהרה: ויש לתמוה על רבינו למה לא כתב דרומתה וגוסה ואכלה שום ופלפלין וצללים הו וסת ומיהו צהרה דגוסה איכא למימר שהוא קוצר כרש"י שפירש בלי"ר צלע"ו והיינו שפותח פיו מחמת כווד וזה כבר הזכירו שכתב גבי מפהקת יש מפרשים כאלם שפותח פיו מחמת כווד מ"מ שאר דברים קשה למה השמיטם ואפשר לומר שנמשך אחר דעת הרשב"א שלא הזכירם ואע"פ שהרשב"א לא כתב צמורת הצית (הקצר ד"ו ש"ג ח: וסמות דגופה אלא פיהק ועיטוש ואחית צירים וצללים ורבינו כתב עוד סימנים אחרים י"ל שכבר כתב הרשב"א וכיוצא בזה כדי לכלול אותם שכתב רבינו וצמורת הצית הארוך (שם יג: וזכירם צט) ואע"פ שכתב שם גוסה והוא בכלל וכיוצא בזה שכתב צמורת הצית הקצר כבר כתבנו למה לא הזכירו רבינו ואע"פ שכתב שם רומתה לא הזכירו רבינו מפני שאפשר שהוא מפרש דרומתה לאו מילתא בנאפי נפשה היא אלא נמשך עס גוסה כלומר שהיא מתחממת וגוסה וכיון דכבר כתב יש מפרשים דפיהק היינו כאלם שפותח פיו מחמת כווד וזה הוא גוסה לדעת רש"י והיינו אפילו בלא רומתה לא הוצרך להזכיר רומתה: ומיידו על הרשב"א גופיה איכא למידק למה לא כתב דלכילת שום וצללים ופלפלין הו וסת ונראה לי דהרשב"א לטעמיה דסבר דוסת דקפילות לחודיה לא הו וסת ווסת הצא על ידי אכילת שומין וצללים ופלפלין דמי לוסת הצא ע"י קפילות דכאן וכאן על ידי מעשה צא האורח ואף על פי שהוספות (פג: ד"ה אכלה) חילקו ציניהם דלכילת שום לא חשיב אונס כמו טורח של קפילה הרשב"א סובר דאין לחלק ציניהם וכי אמרינן לאחרי אכלה שום וצללים ופלפלין ק' הוא הדין דהוה מצי למימר לאחרי קפלה ורמזה דאלו ואלו אינם נקבעים אלא אס כן בלא ציוס ידוע אלא דחדא מייניהו נקט וזה נכון מאד צעני ליישב דעת הרשב"א. ואחר שכתבתי זה מלאחי לו ז"ל שכתב צמורת הצית הארוך בפתחת שער הוסמות (ח: יס למודה לראות בהרכבת ימים ומעשה כילד כגון שקפלה בחדא צמנת ורמזה וקפלה בחדא צמנת ורמזה או שאכלה פלפלין בחדא צמנת ורמזה ואכלה פלפלין בחדא צמנת ורמזה וזהו הנקרא וסת המורכב עכ"ל וזה מבוחר כדברי. אצל לדעת רבינו אי אפשר לומר כן שהוא פסק דיש וסת לקפילות גרידא ואס כן אפילו אס היה סובר דלכילת שום וצללים ופלפלין דמי לקפילות הו"ל לפסוק דהו וסת וי"ל שרבינו סובר דכיון דמדברי רב הונא דר חייא אמר שמואל הוא דדייקין לאחרי אכלה שום וצללים ופלפלין ודבריו דחויים צמה שאמר לימים שמים לוסמות אחת הוא הדין דנדחו דבריו צמה שאמר למה שלא מנו חכמים שלש דלחא לאחרי אכלה שום וצללים ופלפלין ואע"פ שאין זה מוכרח כן נראה ליישב דעת רבינו: אב"ש הרא"ש (פ"ט ס"א פה.) כתב שם גבי הא דאמר רבה דר עולא לאחרי ראשה כד עליה ואיצריה כבדים עליה ורומתה וגוסה וכן אס אכלה שום ורמזה צל ורמזה כספה פלפלין ורמזה וכן נראה שהוא דעת המרדכי דריש מסכת שבעות (ס"י פגל) וכן פסק רבינו ירוחם (נכ"ו ח"א דף רכ ע"ד) ומשמע מדבריהם קא] שהם מפרשים דהא דאמרינן לאחרי אכלה שום ורמזה ואכלה צללים ורמזה וכו' רבותא קמ"ל דכשרמזה שלש פעמים על ידי שלש אכילות אלו אע"פ שהם דברים חלוקים הוקבע הוסת וטעמא משום דמכל מקום הוחזקה זו לראות ע"י אכילת דברים חמים:

יב"ב) ודע שזה שכתב רבינו שיש וסת הגוף תלוי צמים ידועים ויש וסת הגוף שאינו תלוי צמים ידועים אלא צעת המקרה באיזה יוס שיהיה כתב הרב המגיד (אסו"צ פ"ח ה"א) שכן הסכימו כל המפרשים שראה אצל מדברי הרמב"ם נראה שהוא סובר שאין כאן שני וסמות חלוקים אלא שהמנהג הודיעה שנסת הקבוע צאים מקרים אלו או אחד מהם ונפק"מ שיש למודה לראות תיכף כשצא המקרה ההוא ויש לאחר שעה ואינה חוששת אלא לשעה ההיא שהיא רגילה לטהרות קב' וכדתנן בפרק האשה (סג:) וזכר דבריו צהלות מטמאי משכב ומושג (פ"ג ה"ו). ונראה לי לדעת הרמב"ם וסת דלכילת שום וצללים ופלפלין הו וסת דקפילות דזה וזה מחמת מעשה שעושה ראשה ומפני כך לא כתב וסת דלכילת שום וצללים ופלפלין דמוסת הקפילות שכתב נשמעיה:

חדושי הגהות

[יאל] בגמרא שלפנינו איתא רומתה וכו' הגירסא לפני הכ"ס וצממ"ס איתא צח] רומתה פירש הכ"ס דהיינו שיהם צהרה:

הגהות והערות

חריפים נקט "ורמזה" משמע דנקט כסדר ראייתה שאכלה שום ורמזה ופעם שניה אכלה בצל ורמזה ופעם שלישית פלפלין ורמזה, וכן בדברי חמודות (אות יג) כתב דמשמע כן מהרא"ש. ועיין ביאור הגר"א ס"ק לד: קב] לפנינו במגיד משנה הגירסא "לראות" במקום "לטהרות", אך בהוצ' פרנקל חיקנו בגירסת הב"י על פי גוסחא ישנה בהרב המגיד, וביאור הלשון הוא דלהרמב"ם כל הנפק"מ בדין זה שבמתניתין (אם רואה בתחילת וסתה או בסופה וכו') אינו אלא לענין טהרות וכפשוטא דלישנא דמתניתין, אבל לכעלה אסורה כל העונה (דהא להרמב"ם בכל וסמותה יש מקרי הגוף וסמא כל העונה, ואף לשאר הפוסקים ביש לה יום קבוע אסורה כל העונה כמבואר בסעיף כה) וכן כתב בסד"ט ס"ק כה דלהרמב"ם ליכא נפק"מ בוסת הגוף אלא לטהרות. ועיין עוד ב"י דף נא ע"א סוף ד"ה כל:

צח] לפנינו ברמב"ם פ"ח ה"ב ליתא תיבת רותחת אלא כתב "או יחם בשרה" וזוה למד הב"ח שכנראה שגירסתו בגמרא היתה "רותחת": צח*] עיין מעריץ י"ט על הרא"ש (פ"ט ס"א, פה: אות צ: צט) ויש להעיר שהב"י כתב בכמה מקומות (סימן זה נו ע"ב ד"ה ומ"ש ואפילו, ובס"י קצ סד ע"ב ד"ה ומ"ש וגדולה) שהטור לא ראה את תורה הארוך: ק] להבנת הענין יש לעיין בתוספות שם: קא] צ"ע איך משמע, דזה לשון המרדכי "הלכך מי שוסתה בסימני גופה ולא לימים או באכילת שום או אכלה פלפלין ורמזה וכו'", וז"ל רבינו ירוחם "וכן אשה אברהם כבדים עליה וכן אם אכלה שום או בצל או כססה פלפלין ורמזה וכו'", ואולי צ"ל בב"י "ומשמע מדבריו שהוא מפרש" וכוונתו על הרא"ש דגבי ראשה ואיצריה כבדים עליה וכן גבי רותחת וגוסה לא כתב "ורמזה" ורק גבי דברים

כ פיהקה שתי פעמים בראש חודש וראתה ואח"כ פיהקה שלא בראש חודש וראתה הוברר הדבר שאין ראש חודש גורם אלא הפיהוק. כ"כ הרשב"א צמורת הים (ארוך צ"ו ע"ג ד.) ולדעת רבינו הוא נלמד מוסק הקפילות (יא.) שכל שאירע לה כן הוצרך הדבר שאין היום גורם אלא הקפילה ואף לדעת הרשב"א

סובר דלא קבעה וסת לקפילות לחודיהו מכל מקום הוא נלמד מדאמרינן גבי וסת הקפילות שאם נאחד בשבת השלישי ראתה בלא קפילה הוצרך הדבר שהיום הוא הגורם ולא הקפילה והוא הדין דלא הוה סבירא לן דיש קביעות לקפילות לחודיהו דהוה אמרינן דהיכא דפעם השלישית קפלה צום (אחד) [אחר] קב*] וראתה שהוצרך הדבר שאין היום גורם אלא הקפילה אם כן גבי פיהוק דלדידיה נמי יש קביעות וסת לפיהוקים לחודיהו כשפיהקה שלא בראש חודש [וראתה] ודאי אמרינן הוצרך הדבר שאין ראש חודש גורם אלא הפיהוק: ומ"ש וכן אם בפעם השלישית ראתה בראש חודש בלא פיהוק הוברר הדבר שאין הפיהוק גורם אלא הראש חודש. זה פשוט שהוא נלמד מוסק הקפילות

וכ"כ הרשב"א צמורת הים (ארוך צ"ו ע"ג ד.) והרא"ש צפרק האשה (פי' א.) פה:*) ומ"ש אבל אם פיהקה שתי פעמים בראש חודש ולפעם השלישית פיהקה בכ"ט לחודש וכו' בדפרישית לע"ז גבי קפירות. היינו מה שכתב גבי קפלה פעמיים נאחד בשבת וראתה וקפלה בשבת ולא ראתה ונאחד בשבת ראתה בלא קפילה וכל זה כתב גם כן הרא"ש והרשב"א שם:

כא פיהקה בראש חודש וראתה וחזרה ופיהקה בתוך ימי החודש חוששת לאותו הפיהוק וכו' עד שמא תקבע דראשי חדשים. כן כתב הרא"ש והרשב"א שם וזה נלמד ממה שכתבנו צמורת הקפילות שאנו אומרים איגלאי מילתא דיומא הוא דקא גרים ולא הקפילה והוא הדין דכי קפלה בפעם שלישי שלא באותו יום וראתה דאמרינן איגלאי מילתא דקפילות גרמי ולא ימים ואפילו להרשב"א דסבר דקפילות לא קבעי וסת היינו משום דהוה אונס אצל בפיהוקים וכיוצא בזה דלכאילן עלמא קבעי וסת פשיטא דאמרינן דהוה איגלאי מילתא דפיהוקים גרמי ולא ימים כי היכי דאמרינן איגלאי מילתא דימים גרמי ולא פיהוקים או קפילות וכיון שכן תיכף שפיהקה איכא למישא שמא תקבע הוסק לפיהוקים בלי יום קבוע או שמא תקבענו ליום שהתחילה לפהק ולראות זו ולפיכך צריכה לחוש לשניהם לפעם ראשונה שמתפקח אח"כ באיזה יום שיהיה וליום שפיהקה וראתה זו כגון אם היה בראש חודש חוששת לראש חודש אחר ואם צ"ו לחודש חוששת לט"ו לחודש שלאחריו וכן כל כיוצא בזה ואם פיהקה שלא ביום שהתחילה ולא ראתה אינה חוששת לפיהוק גרידא דכל וסת שלא נקבע שלש פעמים הוא נעקר בפעם אחת ומ"מ עדיין חוששת שמא תקבע הוסק ליום שהתחילה לפהק ולראות זו ולפיכך כשיגיע אותו היום חוששת לו. ונראה שאם לא פיהקה אחר פעם ראשונה כלל והגיע היום ולא פיהקה ולא ראתה שאינה חוששת עוד לאותו יום אצל עדיין היא חוששת לפעם ראשונה קג:*) **בתב עוד** הרשב"א (מה"ק צ"ו ע"ג יב:) הרי שראתה באותו הפיהוק השני ופיהקה פעם שלישי ולא ראתה אינה חוששת לפיהוקים שכבר נתבאר שכל וסת שאינו קבוע הרי הוא נעקר בפעם אחת וכבר נתגלה שאין וסת זה נקבע לפיהוקין וזה פשוט ממה שנתבאר שאל"פ שנקבע הוסק שמי פעמים הוא נעקר בפעם אחת:

פרישה

(סג) או שבא המיחוש בלא עתו אינה חוששת. זה לשון בית יוסף פירוש אינה חוששת היינו לומר שאינה חוששת כדין וסת קבוע אלא כדין וסת שאינו קבוע ונפק"מ שאם לא בדקה ולא ראתה הרי זו בחזקת טהורה כדין וסת שאינו קבוע אצל מכל מקום צריכה לחוש כמו שחוששת לוסת שאינו קבוע וכן מובאר בדברי רבינו צמון שכתב פיהקה בראש חודש וראתה וחזרה [ופיהקה] בתוך ימי החודש חוששת לאותו פיהוק ואסורה לשמש עד שתבדוק שכל וסת צ"ן של ימים צ"ן של גוף חוששת לו בפעם אחת עכ"ל מלשנו משמע דאף שקבעה לשניה מ"מ

הגהות והערות

קב*) הגהת הגר"ד גולדשטיין: קג) דייגו לפעם ראשונה שתפקח, ור"ל דמה דנקט הטור פיהקה בתוך ימי החודש הוא לאו דוקא אלא הוא הדין אם פיהקה פעם ראשונה אחר ראש חודש השני שחוששת לו:

היא רוממת כמו שהוא צפויים שצדינו וכן באכילת שום וראתה וכו' היה מסופק בפירושו אם ר"ל דוקא באכילה שום שלש פעמים וראתה או אכלה בלילה שלש פעמים וראתה או כספה פלפלין שלש פעמים וראתה אצל אם ראתה שלש פעמים על ידי שלש אכילות אלו שום וצ"ל ופלפלין אינן מאטרפין ולא קבעה לה וסת או שמא אפילו בשלש

אכילות קבעה לה וסת וזה דרכו של רבינו צמא שהיה מסופק השמיטו כמו שמוכח בחיבורו הרבה פעמים. וגוסה פירש רש"י צ"ל שפירשו פותח פיו מחמת כוונתו כמו שכתב הרא"ש (פי"ט סי' א, פה.) וזה כבר כתבו רבינו וכן פירש צ"מ יוסף:

דא פיהקה שתי פעמים בראש חודש וכו'. כל זה נלמד מדין וסת הקפילות וכן כתב הרשב"א אצל הרא"ש (צנדק הים ד.) חלק על מה שכתב דפיהקה כ"ט לחודש וכו' שפיהוק דאחמול גורם לראייה של ראש חודש כדאמר בקפילות ואמר דלא דמי לקפילות דהקפילה גורמת לוסת שיצא וכיון שכן אפשר שהקפילה של יום זה גרם לוסת שיצא למחר אצל הפיהוק אינו כן אלא הוסת גורם לפיהוק שיצא ואי אפשר לוסת לגרום בלא הפיהוק

יוס אחד קודם לכן עכ"ל והרשב"א (צמורת הים שם) כתב שהוא כל שכן כיון דאפילו בקפילות שגורמת לוסת והיה ראוי שמיד שקפלה היה לו לוסת לצא עמו ואפילו הכי תלינן דעיקוב הוסת היה לפי שלא הגיע עיומו של יום כל שכן בפיהוק דמילי הדם ברחם מביא לידי פיהוקין שיש לומר כך שהוסת נמנעם ברחם ומילומי קדמוהו דהיינו הפיהוקין קודמות לו עכ"ל ועיין שם מיהו לשון רבינו שאמר דפיהוק דאחמול גורם לראייה של ראש חודש אינו מתוקן ומקובל לפי טעם זה:

דב פיהקה בראש חודש וראתה וחזרה ופיהקה בתוך ימי החודש חוששת לאותו הפיהוק ואסורה לשמש עד שתבדוק. איכא למידק דמדקאמר עד שתבדוק אלמא משמע דבדקה ומלאה עגמה טהורה מותרת לשמש ופשיטא דבתוך זמן משך הוסת אסורה לשמש דאפילו בשאר וסת אסורה כל אותה עונה אפילו בדקה עגמה ומלאה טהורה דלעיל צמון קפ"ד (מא:) ואפילו לא קבעה לה וסת כל שכן צמון הגוף כל זמן משך הוסת אלא בעל כרחך צריך לפרש דכי קאמר דלאחר שעבר הוסת אסורה לשמש עד שתבדוק וקשה הלא קי"ל (טור נא.) דלא קבעה לה וסת שמומרת בלא בדקה לאחר שעבר הוסת. ויש לומר דאף על גב דאם עברה ולא בדקה מותרת בלא בדקה מכל מקום לכתחלה צריכה לבדוק בשעת הוסת כדי שתהא מותרת לאחר שעבר הוסת וזהו שכתב חוששת לאותו פיהוק ואסורה לשמש לאחר שעבר הוסת עד שתבדוק בשעת הוסת לכתחלה צריכה לבדוק בשעת הוסת אף על פי שלא ראתה זו אלא פעם אחת אצל אם עברה ולא בדקה ודאי מותרת לאחר הוסת בלא בדקה אפילו צמון הגוף וכדמשמע ממה שכתב לקמן וכשם שוסת הימים הקבוע בשלש פעמים צריך עקירה שלש פעמים ובדיקה כן הוא וסת הקבוע צמון אלמא דאף צמון הגוף אם אינו קבוע אינה צריכה לבדוק לאחר שעבר הוסת. ועוד אפשר דעל שעת משך הוסת קאמר אסורה לשמש עד שתבדוק כגון שרגילה לראות צמון הוסת דאינה אסורה אלא בצופו וקאמר דאף בתחלת הוסת אסורה לשמש עד שתבדוק אפילו לא קבעה שלש פעמים וכל שכן בקבעה שלש פעמים דאסורה עד שתבדוק:

חוששת לכל אחד מהן כמו שחוששת לוסת שאינו קבוע ולא נראה אלא כמו שכתבנו לעיל (פרישה אות נט) גבי קביעות דקפילות ועיין שם בדרישה (אות יא.) גם מה שהביא ראיה ממה שכתבנו צמון קשה דהא צמון כתב רבינו זה לשנו חוששת לאותו פיהוק ואסורה לשמש "עד שתבדוק" ועל כרחך צריך לומר דבית יוסף סבירא ליה פירוש אסורה לשמש עד שתבדוק היינו לכתחלה וזמנו שכתבנו צמון (אות סה) צמון קמא: (סד) אבל אם פיהקה שתי פעמים בראש חודש "וראתה" ולפעם: כן צ"ל:

ג' וכו' וכן הדין בימים אם פיהקה היום ופיהקה לסוף שלשים וכו'. פירוש אם פיהקה היום וראתה ופיהקה לסוף שלשים וראתה צריכה לחוש לכל פעם שמהק קודם שלשים דמא תהא קונעת וסמא לפיהוק גרידא ולא תלין לומר דכי היכי דהפליגה ראייה שנייה מהראשונה שלשים יום וכלל ראייה פיהקה אם כן שוב לא תהא מושגת אלא לפיהוק שמהק כשיגיע לשלשים יום ולא קודם שלשים אלא צריכה לחוש אף קודם שלשים אם תפהק קודם שלשים דכל זמן שלא קבעה לה שלש פעמים שמהק צפיהוק של שלשים חיישין שמהק תהא קונעת וסמא לפיהוק גרידא. פיהקה אחר כך לסוף עשרים ולא ראתה הרי עקרה וסמא של פיהוק גרידא וצריכה לחוש לסוף שלשים לא מיעצא לצריכה לחוש צפיהוק סוף שלשים דמא תהא כמו שראתה מקודם צפיהוק של שלשים אלא אפילו לא פיהקה נמי מושגת שמהק תהא קונעת וסמא לשלשים גרידא. וכתב דמי יוסף שמלגד שמי חששות אלו שמושגת לפיהוק גרידא ולהפלת שלשים עוד צריכה לחוש ליום הקצוע למודש שם ראתה צראש חודש או זה' חודש מושגת כשיגיע ראש חודש שמהק קצוע וסמא מוכחם כל הסוגיא דקציעות וסמא:

ד' וכו' אין חוששין וכו' עד והוא הפכים דסברא הראשונה. הקשה דמי יוסף כיון שהרשב"א הסכים להר"ה בשופעת שנים ושלשה ימים דאין צריך לפרוש אלא עונה ראשונה של הוסת וכמו שנתבאר בסמין קפ"ד אם כן למה פסק כאן דאסורה מחלת הוסת עד סוף אותה עונה ולא כהר"ה דסובר שמוסרת מיד אחר הוסת לפי שאין הולכין אלא אחר המחלת הוסת ומיירך מה שמירך ולמאי שנתבאר בסמין קפ"ד (ס"ו) למרץ הפסקים דהר"א (פ"ט ס"י דג פה:) ושלחן ערוך (סי' קפד פט"ו ה"ו) דבראייה מרובה פסקו דאסורה עונה הלילה וציוס כשיעור הנמשך בו ובשופעת או מולפת שנים ושלשה ימים פסקו דאין צריך לפרוש אלא עונה ראשונה של הוסת וכתבתי לשם דיש לחלק דבראייה אחת ודאי צריך לפרוש כל ימי משך הוסת אבל בשופעת שנים ושלשה ימים דאינה ראייה אחת אין צריך לפרוש אלא עונה אחת עיי"ש והשם יש לומר דהרשב"א נמי סבירא ליה האי חילוק ולכך הכא דהר"ה נמשכת גם אחר הוסת כיון דראייה אחת היא יש להחמיר

הפיהוק ע"כ וכן כתב הרב המגיד צריש פרק ח' בשם המפרשים וכן מוצא דצרי הרשב"א שאכתוב בסמוך. וזה לשון הרמב"ן בהלכות נדה שלו (פ"ו ה"ד) הוסתות הללו שהן קונעין קו לאכילות ולקפירות אינה מושגת להן אלא שעתן כיצד היתה רגילה בהן לאחר קפירה מיד או בקרוב לה שעה ושמים משעבר אחר זמן וזדקת ומשמשת את צימה עכ"ל:

דרכי משה

(ב) ופשוט הוא ממה שנתבאר לעיל (טור נב:) מדברי הרמב"ן גבי וסת החודש ווסת הפלגה ועיין לעיל בסמין זה:

פרישה

מכאן התפעלות המעשה גורם לה דם משום הכי לא יצאה מתששא זו אם לא ע"י דיקה. גם י"ל דשאי הכא דראינו לעינינו שינוי בגופה הפיהוק או העיטוש וכבר ראינו שעת שינוי זה ראתה לכך חששו טפי ט' אבל שינוי קמא עיקר וכן סבירא ליה להבית יוסף וכמו שכתבתי בסמוך (סג) וצדק מיוחד הארכתי בזה קד' וק"ל: (סו) צריכה לחוש לב"ש פעם שתפהק. לאו דוקא שהרי אינה מושגת אלא לפעם אחת אלא ר"ל לכל פעם אפילו שלש שלשים (ומיהו פעם אחת בלגד מושגת. עד כאן המגיה). דמי יוסף: (סו) פיהקה לסוף עשרים ולא ראתה. לאו דוקא אלא בלגד לומר קודם יום שלשים: (סא) שמהק קבע וסמא ציימים גרידא. לאו דוקא גרידא שכבר אפשר שתקבע לימים ולפיהוק צדד והוא הדין דמושגת נמי ליום הקצוע בחודש שפיהקה צי ראשונה. דמי יוסף עיי"ש:

הגהות והערות

קד' עיין פרישה לעיל סי' קפד אות יח: קה' לפנינו בבעלי הנפש ליאת אלא מ"ש דוסת הפיהוק אינה חוששת אלא בשעת הפיהוק (והוא בשעה"ו בכמה מקומות) אבל מ"ש דבוסת המורכב אסורה כל העונה ליאת שם, ואדרבה בתחילת שער הוסתות (ט/ל/ב) מבואר להדיא להיפך והביאו ב"י סוף סי' קפד, והר"ה שם (אות ה) חולק עליו ואוסר כל העונה בוסת המורכב. ועיין ט"ז ס"ק לט, תורת השלמים ס"ק מז, וסדרי טהרה סק"ל שדנו בדעת הראב"ד (וע"ע הערה קיא): קה' ברמב"ן הגירסא קבועין:

מפתח סדרי מהרה

ט' ס"ט ס"ק כז: י' ס"ט ס"ק כב:

ומ"ש כיצד היתה רגילה לראות עם התחלת הוסת מיד אסורה כל זמן המשכת הוסת היתה רגילה לראות בסופו אינה אסורה אלא בסופו. כן משמע במתניתין פרק האשה (פג:) וכן פסק הרשב"א נמו"ה ח"ל כיצד היא חוששת לוסת דגופה אם הוא וסמ פשוט והיתה למודה להיות רואה קד' עם הוסת מיד הרי זו חוששת לכל המשכת הוסת שאף על פי שלא ראתה עכשיו במחלת הוסת שמה תראה בזמננו או בסופו היתה למודה להיות רואה בסוף הוסת אינה חוששת עד סוף הוסת ובה קל וסמ דגופה משאר הוסמות שהיא חוששת בהן לכל עונת הוסת עכ"ל בקצ"ר (שס) וזה לשונו בארוך (שס) הפרש יש צין וסמ פשוט

לפיהוקים או לעיטושים לוסת המורכב לימים צפיהוקים קיא** שהוסת הפשוט נקבע בשלש פיהוקים פשוטים באיזה יום שמתפק ותראה וכו' ועוד הפרש אחר יש ציניהם שהוסת הפשוט אינה חוששת אלא בשעת הוסת בלעד ודמתן בפרק האשה (פג:) היתה למודה להיות רואה במחלת הוסת כלומר מיד שהיא מחלת לפהק כל טהרות שעשתה בחון הוסת טמאות בסוף הוסת כל טהרות שעשתה בחון הוסת טהורות רבי יוסי אומר ימים ושעות וסמות היתה למודה לראות עם הנן החמה אינה אסורה אלא (עד) [עס] קח הנן החמה רבי יהודה אומר כל היום שלה ועוד מדאפליגו רבי יוסי ורבי יהודה צימים ושעות וסמות ושנן וסמות דגופה דסלקי מיניהו אלמא וסמות פשוטים דגופה דכולי עלמא

שעות הוסת בלמוד הוסת אלב אחר השעות אין וסמ ואינה חוששת לו ע"כ: במה דברים אמורים בזמן שכל הראייה מובלעת בתוך הוסת אבל אם אין כל הראייה מובלעת בתוך הוסת וכו' כתב הרשב"א יש אומרים שהיא אסורה מתחלת הוסת וכו' עד והוא הסכים לסברא בתורת הציט הקצ"ר (צ"ו ש"ג יב:) כתב כן ח"ל במה דברים אמורים בזמן שהיא למודה לראות כל הראייה בחון הוסת אלב אם אין כל הראייה מובלעת בחון הוסת יש מגדולי המורים שאמרו שהיא אסורה מחלת הוסת עד סוף כל אותה עונה ויש מי שהורה גם זה להחיר לאחר הוסת ולראשונים שומעים הואיל ולמודה לראות לאחר הוסת ע"כ וזה לשונו בתורת הציט הארוך (שס טו.) כבר כתבנו דוסמות דגופה צעטושים ופיהוקים וכיוצא בהם אם הוסת פשוט בלא הרכבת ימים אינה חוששת אלא לשעת הוסת בלעד ואינה חוששת אפילו לסוף אותה עונה ובלעד אם כל הראייה מובלעת בחון הוסת כלומר שאינה רגילה לראות לאחר שפסקה מלהחטט או מלפסק אלא אם הראייה נמשכת לאחר הפסק העיטושים והפיהוק יש לומר דחוששת לכל העונה ההיא עד סופה, וכדברי קטן הר"ה (בהשגות לנדה"י שעה"י אות ו) אינה חוששת לאחר שעת הוסת כלל לפי שאין הולכים אלא אחר המחלת הוסת עכ"ל: וקשה לי שהוא ח"ל (בארוך שס, ובקצ"ר יד.) פסק כהר"ה (שס אות יא) שסובר שאם הוסת נמשך ששופעת או מולפת צ' או ג' ימים אינה צריכה לפרוש אלא עונה ראשונה של הוסת וכמו שנתבאר בסיומן קפ"ד (מב: דינר ראשון) ולמה דין זה פסק דלא כוותיה דמשמע דשני דינים טעם אחד להם ונראה לי שטעמו של הרשב"א שאף על פי שאין הולכין אלא אחר המחלת הוסת אין שיעור המחלת הוסת פחות משיעור ששופעת או מולפת צ' או ג' ימים אינה צריכה לפרוש הכי בסיומן קפ"ד שהוסת נמשך צ' או ג' ימים פסק דקאי בעונה אחת והכא שהראייה נמשכת לאחר שפסק העיטושים והפיהוק אסורה עונה אחת צין שחמשן זמן מועט צין שחמשן זמן מרובה ואפילו כמה ימים אסורה עונה אחת ואחר כך מותרת:

כה. ואם אחד מאלו בא לזמן ידוע אז ודאי אסורה כל עונת הוסת כלומר דהיינו יום או לילה כמו וסת ימים גרידא. כן כתב הרשב"א (תוה"ש ש"ג יג, ובקצ"ר יג.) וכבר כתבתי כן בסיומן (ד"ה וכולן אין) בשם הראב"ד והרא"ש ח"ל: ונראה לי לדברי רבינו דקובעת וסמ לקפיות גרידא דינו כוסת הפיהוקים ממש שאינה חוששת להם אלא לשעתם וכן אם היתה רגילה לראות עם המחלת הקפיות מיד אסורה כל זמן המשכת הקפיות ואם היתה רגילה לראות בסופו אינה אסורה אלא בסופו אם כל הראייה מובלעת בחון הוסת דוסת דקפיות גרידא לדעת רבינו לא עדיף מוסת דפיהוקים מיהו איכא למימר דלמאן דאית ליה וסמ דקפיות גרידא עדיף איהו מוסת הפיהוקים וחוששת לכל עונה שקפיה זה. אחר זמן רב שכתבתי זה באו לידי הלכות נדה וכתוב בהן בלשון הזה (רמב"ן פ"ו ה"ד) הוסמות הללו שהן קובעים לאכילות ולקפיות אינה חוששת להן אלא שעתן כיצד היתה רגילה בהן לאחר קפיה מיד או בקרוב לה שעה ושנים משעבר אותו זמן בודקת ומשמשת את צימה עכ"ל וזה מוצא כדברי הראשונים: ובתב עוד שם (ה"י יב) אין וסמ הגוף אסור אלא שעתו כיצד היתה למודה במקרים הללו בחלי היום וחוששת בהן שעה אחת מותרת לשמש עד אותה שעה אירעו לה המקרים ולא ראתה בודקת עכ"ל ואחר זמן הוסת ומותרת כל שאר היום לא אירעו לה המקרים אין לך בדיקה גדולה מזו היתה רגילה במקרים אלו ביום קבוע לה וסמ הימים במקומה הוא עומד ואסורה לשמש כל היום שמה אירעו לה לא אירע לה כלום ולא ראתה מותרת לשמש בלא בדיקה אחרת אירעו לה ביום אחר אינה חוששת שהרי ביום ידוע קבעה אותן עכ"ל:

כו. בשם שחוששת לוסת הימים בפעם אחת כך חוששת לוסת הגוף בפעם אחת וכו' אבל במקרה לבדו או זמן לבדו ש"א ראתה בהן לא נעקר. הכל מוצא בדברי הרמב"ן קין בהלכותיו (פ"ו ה"י) ובדברי הרשב"א נמו"ה (שס) וכן כתב ה"ה ציט"ס פ"ח בשם המפרשים וגם הרא"ש כתב בפרק האשה (ס"א פה.) בשם הראב"ד קיא) על וסמ הגוף שהקובע שלש פעמים לזמן ידוע אינו נעקר עד שתפקה שלש פעמים באותו זמן ולא תראה פרישה

הוסת פחות מעונה ומסו"ה כיון שהראייה נמשכה נמי כאן אחר הפיהוק אסורה עונה אחת צין שחמשן זמן מועט או מרובה ואפילו כמה ימים לא אסורה אלא עונה אחת ואחר כך מותרת. ציט יוסף: (על) אז ודאי אסורה כל עונת הוסת. פירוש כל אותה היום או הלילה ולא יותר דמת המחלת העונה קיא** אוליין: (עצ) לבשתפקה בפעם אחרת חוששת לו. דין זה כבר כתבו לעיל בסיומן אלא משום עקירה נקטיה:

הגהות והערות: עיין בתורת השלמים ס"ק מז שחלק על זה וכתב דרק על מה שכתב הרא"ש אח"כ סיים "כל זה דרק הראב"ד", ועיין בלחם ושמלה ס"ק מז שהביא סמך לזה מדברי רבינו ירוחם בנתיב ח"א דף רכ ע"ד (אשר על הרוב הוא מעתיק דברי רבו הרא"ש) שכתב דינים הראשונים שבראש בסתם ואח"כ כתב "וכתב הראב"ד" והעתיק דינים האחרונים, משמע דדינים הראשונים אינם להראב"ד: קיא** בלומר התחלת הראייה: קיא** דגרידא גולדשטיין הגיה "ופיהוקים", וכן הוא בת"ה:

קז. בתורת הבית איתא "וראה בתחלת הוסת": קח) תוקן ע"פ המשנה ות"ה: קט) נכון לגרוס ולדברי: קט*) נכון לגרוס ולכן: קין) לפיניו ברמב"ן איתא רק עד "משיקרה מקרה ולא תראה" ותו לא וכן במגיד משנה: קיא) פירוש שבראש אחר שכתב דין זה ועוד כמה דינים כוסת הגוף סיים "כל זה דרק הראב"ד ד"ל", ובבבלי הנפש כתב כן לגבי קפיות ואכילות (בשעה"י נטו:ב), ומה שמוכח מהב"י כאן (וכן לעיל נו. ד"ה וכולן) דכל דינים אלו כתבם הרא"ש בשם הראב"ד.

הדפסה בראלוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה
טור <מכון שירת דבורה> - ט (יו"ד קפג - רמד) יעקב בן אשר (בעל הטורים) עמוד מס: 107 הודפס ע"י אוצר החכ

ערוך

הלכות נדה סימן קפט

השלחן

קעה

היום ולא פיהקה, או פיהקה שלא באותו יום, אינה חוששת לו, וכדרך שאמרנו בוסת הקפיצות. עכ"ל. מבואר להדיא דאין חוששין כלל, וכן מתבאר מדברי המגיד משנה (פ"ט ה"ה) ע"ש:

טו וְלִבְנֵי תַמְיָהִי על רבינו הרמ"א (ס) שכתב על זה, ומ"מ חוששת לו כמו לוסת שאינו קבוע. עכ"ל. ומקורו מהגהות מיימוניות (פ"ט ל"ח ג) ע"ש, וכנראה שזהו דיעה יחידאה. ובעיקר הדבר אינו מובן, דמה שייך חששא בזה, בשלמא בכל הוסתות שאינם קבועים שחוששין להם, משום דשמא יהיו וסתות קבועים כשישתלשו ג' פעמים, אבל בזה דלעולם לא יהיה וסת קבוע, מה שייך לחוש לו, איזה חשש יש בזה. ועוד דא"כ מאי מהני לן שאין זה וסת כיון שחוששת לו, וצ"ל דהנפק"מ הוא לעניין עקירה, שא"צ ג' פעמים לעקרו, וכל כי האי הו"ל להפוסקים לבאר ולא לסתום. וראיה ברורה לזה, דהרשב"א שם (ל"ח טו, ק"ז טו). כתב שצריכה לחוש לעונה בינונית [הנ"ל] סוף סי' קפ"ד, והיה לו לומר שצריכה לחוש לוסת זה וגם לעונה בינונית, אלא וודאי דלוסת זה אין חשש כלל:

טז וְעוֹד ראיה מדברי רבינו הבי"ב בסעיף י"ח יח שכתב, קפצה ביום ידוע, כגון בר"ח או באחד בשבת, וראתה בו, ואירע כן בג' ראשי חדשים או בג' אחד בשבת, קבעה לה וסת, וחוששת לכל פעם שתקפוץ באותו זמן. ואם אח"כ הגיע אחד בשבת ולא קפצה, או שקפצה בשני בשבת, אינה חוששת, שהרי לא קבעה אלא לקפיצות של אחד בשבת. עכ"ל. ולדברי רבינו הרמ"א הא בקפיצות לחוד בג' פעמים חוששת, וצריך אתה לומר דכוונתו לעניין עקירת וסת, דצריך בכהאי גוונא ג' פעמים לעקרו, משא"כ בקפיצות לחוד די בעקירת פעם אחת [וכן משמע מש"ך סק"נ], אבל א"כ עיקר דין זה חסר מדבריו. אלא וודאי דבקפיצות לחוד אין לחוש כלל אפילו בג' פעמים, דכל שמחמת אונס אינו וסת כלל וכלל:

טז וְהִנֵּה גדולי האחרונים החמירו עוד יותר, וכתבו על דברי רבינו הרמ"א שהחמיר לחוש לקפיצות בג' פעמים, והם החמירו דאפילו בקפיצה שני פעמים, כגון שקפצה ולאחר כ' יום חזרה וקפצה, צריכה לחוש לוסת ההפלגה, שאם תקפוץ עוד לסוף כ' ימים מראייה שנייה חוששת, דלא יהא גרוע ראתה מכ' לכ' בקפיצה מראתה מכ' לכ' בלא קפיצה, וכי

נפיושא דמשנה סג. כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה ואלו הן הוסתות מפקת וכו' ע"ש, דהרמז"ס יפרש דיש לה וסת היינו וסת הימים כגריס נדה, ולפ"ז מלא מילתא היא, וכל רעותינו יפרשו דלוסת הגוף קלא, וכן כתב הרע"צ (פ"ט ריש מ"ח) ע"ש שכתב דלא הוה כדלעיל, ודו"ק:

טז אב"ל על הטור קשה, וכבר תמהו עליו ועל הרשב"א שהשמיטו וסת דאכילה. ועל הרשב"א הטעם פשוט, דאיהו ס"ל דהוי כקפיצה, וקפיצה לחודיה לא הוי וסת לדידיה כמו שכתב בתורת הבית (נ"ח ג, ס' ט) מפורש, אבל הטור דס"ל דוסת דקפיצה הוה וסת, קשה [נ"י]. ועוד דהרא"ש כתב מפורש בפ"ט (סיף ס"א א' (ס"א)) דוסת דשום ובצלים הוה כעיתוש ופיהוק, והטור הרי הולך תמיד בשיטתו. ויש שתורצו שדחה דין זה מהלכה [ס], או שהיה מסופק בדין זה [נ"ח (פ"ט)]. ולבד הדוחק, איך אפשר שיחלוק על אביו ולא יזכירו:

טז וְלִנְיָד נראה, דהנה דעת הרא"ש (ס) והמרדכי (ס"ג נדה ס"י משנ"ג) דכל דברים חמים גורם הראייה, וזהו דיעה ראשונה שכתב רבינו הרמ"א בסעיף כ"ג ע"ש. והטור כתב, מתעטשת וכו' או שאחזזה צירי הקדחת וכו'. עכ"ל. וזה אינו מבואר בגמ', ואולי זהו בכלל מה ששנינו במשנה (סג) כמין צמרמורות אוחזין אותה, ע"ש. והקדחת הוא חמימות בגוף, וממילא דגם ע"י אכילות דברים חמים, ג"כ הוה מזה חמימות הגוף, ונכללו זה בדבריו אלה, ולפ"ז עומד ממש בשיטת הרא"ש. ואולי גם הרא"ש למד זה מלשון צמרמורות, דהוא לשון חמימות, כמו אישתא צמירתא בכמה מקומות בש"ס (עין שנת סו):

טז הַטּוֹר פסק, דוסת דקפיצה כשקפצה ג' פעמים וראתה, הוה וסת, דבכל עת שתקפוץ חוששת. אבל רבינו הבי"ב בסעיף י"ז פסק כדעת הרמב"ם והרשב"א, דבקפיצה בלחוד בלא ימים לעולם לא הוה וסת, וזהו דעת רוב הפוסקים, דאף על גב דבמפקת ומעטשת חולקים על הרמב"ם, בהא מודו ליה, מפני דוסת שע"י מעשה הוה כאונס, ובאונס לא שייך קביעות וסת. וז"ל רבינו הבי"ב (פ"י): כל וסת שנקבע מחמת אונס, כגון שקפצה וראתה, אפילו ראתה בו כמה פעמים, אם לא קבעה אותן לימים, אינו וסת, שמפני האונס ראתה. עכ"ל. ומלשון זה משמע דאין זה וסת כלל אף לחוש לו, וכן מבואר להדיא מדברי הרשב"א בתורת הבית (ס' ט) שכתב לעניין וסת מורכב מפיהוקין וימים וז"ל: דכל שהגיע

הועתק על ידי אוצר החכמה

(5ב) אינו וסת שמפני האונם ראתה. זה דלא כדעת הטור [עמוד סה] שפסק אפילו לקפיות לחוד יש וסת. וכן במה שכתב סוף הסעיף דכזר נקבע יום זה שלש פעמים כו', הוא שלא כדעת הטור [עמוד סו] שפסק באותו דין שנהצע וסת ליום א' ולקפיות.

שקפיה דאתמול גרמה שראתה
 ביום א' שלאחריו, ובסעיף כ'
 פסק בשלחן ערוך שפיהוק של
 אתמול גרם כו', והיינו כדעת
 הטור, ^(ט) ולכאורה דברי השלחן
 ערוך סותרים זה את זה. ולא קשה
 מיד, דשאני פיהוק דלא מיקרי
 אונס, ואפילו מאן דסבירא ליה
 דקפיה לחוד לא קבעה וסת'
 מודה דפיהוק, כמו שבכח סעיף

י"ט. והטעם, דפסיוק הוא מלל
טבע האשה להיות כן משעת
ראייתה ממותרי הליכה שבה, כמו
שכתב צ"ח [עמוד סה ד"ה ודע שאף
על פי] צ"ח הרש"ח [מורה הנבית
בית א שער ג יב, ב], משום הני שפיר
נמי אמרין שפיהוק לא אתמוול
גורם לאחד צ"ח שחלא שדבר

הנשים הוא לפעמים קן, מה שאין
 כן בקפילות שאין רק חונם:
 (צ"ג) קול' דרך הגרון. מחמת
 המאלל שאכל: (צ"ד) בפי
 בריסה. נגד טזורה. ושיפולי
 מעיה, צצית הרסם:

א לקפיצות של אחד
ת:
על ידי מקרים שיארעו
הקת נא דהיינו באדם
ובד או לא באדם שפותח
באדם נב שמוציא
וכן אם נג מתעמשת
זת (לד) בפי (כז) בריסה
ה צירי הקדחות ב או שראשה ואיבריה כבדים עליה
לה *ש שלש פעמים וראתה קבעה לה וסת (לה) שבכל
אסורה לשמש לז [כט] ומיהו בפיחוס או עיווש של פעם

40

יורה דעה קפט הלכות נדה

תורת השלמים

[לך] ומכל מקום חוששת לו כמו לזאת שאינו קבוע. ומבואר בהגהות מיימוניות [אסורי ביאה ח אות ג] שהביא צ"ח [עמוד סה ד"ה דע] דהיינו דוקא בראתה שלש פעמים, אבל בשביל פעם אחת אינה חוששת. וכתב הש"ך [ס"ק מח] והיינו דוקא בזאת הקפילה בלבד, אבל בזאת הקפילה בימים ידועים בימי החודש או בהפלגה אף בפעם אחת חוששת, ועיין בש"ך: [לח] שהרי גודע שהיום גרם. זה הוא דעת הרמב"ם [אסורי ביאה ח, ה], ורבים מלקו עליו, ועיין בש"ך [ס"ק מט] שמתמיה על המחבר והרב שלא כתבו דברי החולקים. ועיין שו"ת ס' ד"ה וי"ט פלג אס] שכתב בשם הרמב"ן [מדוע נדה יא, א ד"ה אלא] שכתב שצטלנו דעמנו מפני דעת הרמב"ם, לכן נראה לי שסתם כאן כדכרינו: [לז] אינה חוששת. ומכל מקום חוששת לעונה ציונית, כמבואר לעיל סוף סימן קפ"ד: [לז] אלא לקפיצות. ואינו נעקר אלא אם כן שתקפוץ שלש פעמים בלוחו יום ותמלא טהורה:

ועוד אע"פ דסברא היא שלא להקל בו, [כצ"ל]. ר"ל, אף אם תמצא לומר לדעת המחבר והרב דסבירא להו דסברא היא שלא להקל כרשב"א והטור ומשום הכי השמיטו דעתם, קשה דאכתי למה השמיטו דעתם, דהא בין להרמב"ם בין להרשב"א והטור לכל חד קולא בדבר אחד וחומרא בדבר אחד הוא, ואם דעת המחבר והרב להחמיר הוה להו להביא גם דעת הרשב"א והטור ושיש להחמיר כחומרת שניהם: **אם לא ראתה אח"כ שלש פעמים ביום א' בו**, כצ"ל. ור"ל, אף שלא קפצה אפילו הכי עקרה וסת ואין צריכה לחוש ליום א' [בשבת אחר כ"ז אפילו כשתקפוץ [בז]: **לא נעקר הוהת בכך בו**. ר"ל, בימים בלא קפיצה [בגוף] [כיון] דלא קפצה: **פ"ק ג) וחוששת בו**. כיון דקבעה וסת לקפיצות ולימים בו. מה שאין כן כשלא קבעה וסת הגוף לימים אין צריכה לפרוש אלא זמן הוהת, כמו שכתב סימן קפ"ד ס"ק ל"ב ולקמן סימן זה [סעיף כד]:

ביאור הגר"א

דבכל הנוסחאות דידהו ליתא, אלא שהרמב"ם מפרש דלישנא בתרא מיירי נמי כהאי גוונא דלישנא קמא. אבל הרא"ש [נדה פ"ט סימן א פה, א] ורשב"א [תורת הבית הארוך בית ז שער ג יד, א; הקצו"א, ב] ושא"ר פוסקים כתבו דלא פליגי הני לישני, וכן סתם לקמן סעיף כ': [כז] [פנתי יח] קפצה בו. שם [נדה יא, א] אלא לקפיצות, וכפירוש תוספות [ד"ה אלא] אף לקפיצות. ורשם בגמרא לא לא קבעה וסת כו'. והוה שכתב ואם אח"כ הגיע כו'. ואין הגמרא הדר מזה אלא משום דמילתא דפשיטותא היא: [כתח] [פנתי יח] דרך משה. טור [עמוד סז]. ותוספות [נדה סז, א ד"ה מעטשת] פירשו מעטלה: [כט] ומיהו בו. עיין תוספות סוף ד"ה מעטשת:

באר היטב

[לה] לימים. ידועים, כגון בראש חודש או באחד בשבת, כדלקמן סעיף י"ח, ש"ך [ס"ק מז]: [לו] **האונס**. כתב הט"ו [ס"ק נז] זה דלא כדעת הטור שפסק אפילו לקפילות לחוד יש וסת ^[נ], ובסעיף כ' פסק שפיהוק של אמתול גרם והיינו כדעת הטור, ואם כן דברי השולחן ערוך סותרים זה את זה ללאורה. ולא קשה מיד, דשאני פיהוק דלא מקרי אונס. והטעם, דפיהוק הוא מלד טעב האשה להיות כן בשעת ראייתה ממוחר הליחה שבה, מה שאין כן בקפילה שאינה רק אונס, עכ"ל: [לז] חוששת. כיון שאינה כן בשלש פעמים, כן כתב בהגהות מיימוניות. ונראה לי דלא אמר אלא לפוסקי שאינה צריכה לחוש לכל פעם שתקפוץ כשלא איירע כן שלש פעמים, אבל לוסת החודש ולהפלגה צריכה לחוש אפילו בפעם אחת, כגון שקפלה וראתה ואחר עשרים יום חזרה וקפלה וראתה צריכה לחוש לוסת ההפלגה, ואם אחר כך תקפוץ לסוף עשרים צריכה לחוש לו כל העונה, דלא ^[נ] יהא רחמה מעשרים לעשרים בלא קפילה וכי בשביל שקפלה מתחלה יגרע הא השתא נמי קפצה. ועוד, כיון דעל ידי קפילה ליוס ידוע בשלש פעמים קצעה וסת כדלקמן סעיף י"ח אם כן בחדא זימנא נמי מישח חיישה, ורואה לזה מסימן קפ"ו סעיף י"ח גבי רחמה מתמת משמים כו', ע"ש. ואף על גב דגבי פיהוק אמרינן לקמן דחוששת לוסת החודש אף בלא פיהוק, שאני התם כיון דמתחלה רחמה שלא על ידי אונס, עכ"ל הש"ך [ס"ק מח]: [לח] **נקבע**. אפילו בלא קפיצה. אבל הרשב"א פסק שחולין ראיית אחד בשבת בקפילה של אמתול וקצעה וסת ליוס ראשון ולקפילה, אבל לא לימים לחודייהו, וכן כתב הרב המגיד כיון דוסתות דרבנן נקטינן להקל, ומימה על המחבר שהשמיט לו והוה ליה לנסוק קולא בוסמות דרבנן, ומכל מקום קולא דלמי לירי מומרא הוא, דלכצרת המחבר דקצעה וסת לימים לחודייהו אם לא ראתה אחר כן שלש פעמים ציוס ראשון עקרה וסתה, אבל לכצרת הרשב"א דלא קצעה וסת אלא לימים ולקפילות לא נעקר הוסת בכך כיון דלא קפלה, דהיי דלא רחמה משום דלא קפלה הוא, אבל אם תקפוץ ללוחו יום חוששת וכדלקמן סעיף כ"ו, עכ"ל הש"ך [ס"ק מט]: [לט] הגר"ן. מתוך המאכל שאללה, [ט"ו] ס"ק לג; ש"ך [ס"ק נז]. ובמתעטשת נראה מדברי הרמב"ם בפירוש המנשה דהיינו מתעטשת, ונראה דלענין דינא שניהם אמת, ש"ך [ס"ק נז]: **(מ) בריסה**. נגד טהורה. ויפילו מימה, צדים בריסה, [ט"ו] ס"ק לד]. וכל זה צריך להיות הרבה פעמים, דאם לא כן אין הוסת נקבע בכך, כי זה דרך כל העולם ואין כאן שינוי, ש"ך [ס"ק נד]:

[פ"ק מה] ומכל מקום כו'. לחצי שנה דאסורה לשמש כו'. אע"פ שלא אירע כן שלש פעמים, והא תשמיש כקפיצה דמי שמפני אונס ראתה ואפילו הכי אסורה לשמש אע"פ שלא אירע כן שלש פעמים, אלא ודאי דלוסת החדש ולהפלגה בהדה חוששת אפילו בפעם אחת: **אף בלא פיהוק כו'**. ר"ל, והוה לן למימר דאינה חוששת מהאי טעמא [דמה שראתה מתחלה באותו יום לחדש היה ע"י פיהוק ועכשיו שאינה מפקחת לא תראה כו', ועל זה תירץ שאני התם כיון דמתחלה ראתה שלא ע"י אונס כו'. ר"ל, דהתם אין הפיהוק גורם הדם אלא הדם גורם הפיהוק, שע"י [רתיתחת] הדם שנתעורר לצאת היא מפקחת, משום הכי חוששת לוסת החדש אף בלא פיהוק דשמא תחזור ותראה באותו יום לחדש, ואף שאינה מפקחת שמא עתה אין רתיתחת הדם כמו מאז ואינו גורם פיהוק לאשה, אבל הכא גבי קפיצה דאמרינן ע"י תנועות ויגיעות הקפיצה בא הדם, וכיון שהקפיצה גורם להדם לבא משום הכי אם לא תקפוץ אח"כ באותו יום לחדש או להפלגה אין צריכה לחוש, דמה שראתה מתחלה היה ע"י קפיצתה: **פ"ק פט) הרי כו'**. ועוד אע"פ דסברא היא שלא להקל כרשב"א והטור ומשום הכי השמיטו דעתם, קשה דאכתי למה השמיטו דעתם, דהא בין להרמב"ם בין להרשב"א והטור לכל חד קולא בדבר אחד וחומרא בדבר אחד הוא, ואם דעת המחבר והרב להחמיר הוה להו להביא גם דעת הרשב"א והטור ושיש להחמיר כחומרת שניהם: **אם לא ראתה אח"כ שלש פעמים ביום א' בו**, כצ"ל. ור"ל, אף שלא קפצה אפילו הכי עקרה וסת ואין צריכה לחוש ליום א' [בשבת אחר כ"ז אפילו כשתקפוץ [בז]: **לא נעקר הוהת בכך בו**. ר"ל, בימים בלא קפיצה [בגוף] [כיון] דלא קפצה: **פ"ק ג) וחוששת בו**. כיון דקבעה וסת לקפיצות ולימים בו. מה שאין כן כשלא קבעה וסת הגוף לימים אין צריכה לפרוש אלא זמן הוהת, כמו שכתב סימן קפ"ד ס"ק ל"ב ולקמן סימן זה [סעיף כד]:

[כח] [פנתי יח] כל וסת בו. כפירוש תוספות שם [נדה יא, א] ד"ה אלא כו'. ועיין שם ס"ג ב' ד"ה אכלה כו', ויש לומר כו'. וכן הכריע הרשב"א בתורת הבית, ע"ש קע"א א' [בית ז שער ג יג, ב]. וכן דעת רבינו חננאל [הובא ברשב"א שם] ושאר פוסקים. אבל דעת הר"ן [השגות על בעלי הנפש שער תיקון הוטהות אות יט] והטור [עמוד סה] כרש"י [נדה יא, א ד"ה אלא לקפיצות]: [כז] **קפצה וראתה בו**. כלישנא בתרא [נדה יא, א], ומפרש דפליג אלישנא קמא. אבל כל הפוסקים כתבו דלא פליג אלישנא קמא, דבלישנא בתרא מיירי שלא קפצה כלל ביום השבת, ומה שכתבו בנוסחא שלנו בלישנא בתרא ובשבת קפצה ולא חזאי, טעות סופר הוא, ומדברי הרמב"ם [אסורי ביאה ח, ה] הועתקה, אבל ליתא,

פתחי תשובה

[יח] **לימים**. עיין כרתי ופלתי [תפארת ישראל ס"ק כג ד"ה הנה] שנסתפק אם דוקא בצירוף ימים הוא דנקבע, או דנקבע גם כן בצירוף וסת הגוף, כגון אשה שקפצה והתחילה לפהק ולעטוש וראתה דם וכן ג' פעמים, אבל כמה פעמים קפצה לבד או פיהקה לבד ולא ראתה, דאפשר דמצטרפים גם כן ויש לה וסת אם תקפוץ ותפקח, והגמרא דנקט צירוף ימים חדא מינייהו נקט, והניח בצ"ע, ע"ש: [יט] **ומכל מקום חוששת לו**. עיין חוות דעת בסעיף ג' [חדושים ס"ק ד; ביאורים ס"ק א] וכאן [חדושים ס"ק לב; ביאורים ס"ק כז] שכתב דאם יש לה שעה קבועה אחר הקפיצה, כגון שבשעה ג' אחר הקפיצה היא רואה, אינה חוששת רק לאותה שעה, דאתיא קביעותא דשעה ועקרה לה לוסת שאינו קבוע ^[נ]. וכן אם הקפיצות היו בשעות מכוונים כגון בשעה ו' מהיום, אין צריכה לחוש רק לשעה ההיא, דהיינו אם קפצה בשעה ההיא אבל לא מקודם או לאחריו, וכן כתב הכרתי ופלתי [תפארת ישראל ס"ק כא], ע"ש. **ועיין באר היטב** [ס"ק לז] מה שכתב כגון שקפצה וראתה ואחר כ' יום כו', עד ואע"ג דגבי פיהוק כו'. ובש"ך [ס"ק מח] כתב עוד, וכן אם קפצה בט"ו בניסן וקפצה בט"ו באייר צריכה לחוש לאותו יום שהוא לוסת החדש ע"י קפיצה, דהיינה וסת החודש הוא כוסת הפלגה בכל דבר, אבל אם לא תקפוץ אחר כך לאותו וסת אין צריכה לחוש, דזה שראתה מתחלה היה ע"י קפיצה. ועיין חוות דעת [שם] שכתב דמייירי ביש לה וסת קבוע או שראתה בינתיים דאז ליכא חשש ליום החדש מטעם עונה בינונית רק מטעם גרמת יום החדוש, ובוה כתב שפיר דאין צריכה לחוש לוסת החדוש בלא קפיצה, אבל במקום הדחשש הוא מטעם עונה בינונית כגון שאין לה וסת וגם לא ראתה בינתיים, ודאי דצריכה לחוש, ע"ש: **(כ) נקבע אחד בשבת**. עיין חוות דעת [חדושים ס"ק לג; ביאורים ס"ק נז] שכתב דאם כל הג' פעמים ראתה ביום הקפיצה רק בפעם ד' ראתה ביום שלאחר הקפיצה, תליא בפלוגתא שהביא הט"ו ס"ק ל"ו, דלדעת המחבר אמרינן ג"כ איגלי מילתא דיומא קא גרים, ולדעת הרב שם לא קבעה רק להרכבה. ועיין באר היטב [ס"ק לח] בשם ש"ך שהביא דעת הפוסקים דתולין בקפיצה דאתמול. ועיין חוות דעת [שם] שכתב דמכל מקום אם היו כל הג' פעמים בהפלגות שוות ובכל הג' פעמים קפצה ביום שקודם הראיה, קבעה וסת לימים לחודייהו ולא תלינן בקפיצה דאתמול, דדוקא אם ראתה ב' פעמים ביום הקפיצה תלינן ראה ג' בקפיצה דאתמול, מה שאין כן בשכל הג' פעמים לא ראתה ביום הקפיצה תלינן בימים לחודייהו. ומה שכתב החוות דעת עוד בזה אין להעתיקו, כי נלמד ממה שכתבתי לעיל ס"ק י"ט. ועיין בנודע ביהודה תניינא [י"ד] טוף סימן צ"ג דדוקא בקפיצה של אתמול תולין, אבל אם קפצה באמצע הזמן קודם ההפלגה כמה ימים ולא ראתה ושוב ראתה ביום הפלגה, ידוע. כתוב בחוות דעת [חדושים ס"ק לד; ביאורים ס"ק כד] דאם קבעה וסת להפלגה ולקפיצות אפילו אם הפסיקה בראיה בינתיים לא נתבטלה ההפלגה, דכאן אמרינן דדוקא ההפלגה מהראיה שביום הקפיצה גורם הוראה שאחריה, וכן הדין בפיהוק והפלגה, וכן [פ"ק חזקת הדין] **אם קפצה ביום אחד** [ס"ק נ]. ונראה דאם אח"כ חזרה וקפצה בראש חודש וראתה, דחור הוהת למקומו כמו בסעיף ט"ו גבי הפסיקה ג' עונות באותן זמנים ותמצא טהורה כו', ש"ך [ס"ק נ]. ונראה דאם אח"כ חזרה וקפצה בראש חודש וראתה, דחור הוהת למקומו כמו בסעיף ט"ו גבי הפסיקה ג' עונות וחזרה וראתה, חוות דעת [חדושים ס"ק לג; ביאורים ס"ק כד]: **(כג) ע"י ימים מקרים**. בגמרא [נדה סז, ב] חשיב נמי שופעת דם טמא מתוך דם טהור. והא דהשמיטו הפוסקים, לפי דהאינא כל דם בטמא מחזקינן ליה. ועיין בתשובות פני ירושע [נ"א] חלק יורה דעה [סימן א] כתב דהוא הדין בראתה תחלה כעין מוגלא ואחר זה דם, דהיינו שופעת דם טמא מתוך דם טהור, ולדינא דבריו נכונים, סדרי טהרה [ס"ק כה]:

הגהות והערות

פז

[ז] דין זה אינו מחבר בפירוש ברא"ש שם, והב"י צ"ן לדברי הרא"ש רק לדין המחבר בסעיף יח. אמנם בסוף הסעיף שם משמע דסבירא ליה להרא"ש כן בזאת הקפילות וע"ש בדברי ממזרות אות יג:

[ח] הב"י עמוד סה ד"ה ודברי הנוספות הביא את ההגהות מיימוניות בשם הרמב"ן, והוא בדפוס קושטא. וכתב הב"י ח"ל, ונרמקסא אחרינא כתוב הגר"מ במקום הרמב"ן. ובצדק הביט כתב "והוא הנוסחא האמיתית שהרי הרמב"ן כתב בהלכותיו שקובצת לקפילות", ואמנם כן הוא בהגהות מיימוניות שלפינו אות ג בשם משוהת מהר"ם. ועיין שו"ת מהר"ם דפוס לנזו סימן מג:

[ב] בנ"א נדפס כאן הגה מנן המחבר, ומקומו הוא להלן על ש"ך ס"ק עא, נקודות הכסף ס"ק יב, משם תקטט:

[ג] עיין לקמן בחר היטב ס"ק מד:

[ד] בפרי דעה העמיק לשון הש"ך "דלא יהא אלא", ובלח"ש ושמה [לחס] ס"ק מז] גרס "דלו יהא", והכוונה אחת היא:

[ה] אולי צריך להוסיף מיצב "וראיתה":

[ו] בשוה דעת מחבר רק דין זה, והדין שאח"כ הוא בצרכי ופמלי לקמן, והפמלי משוה נקט מסבירה להשוות צעיהם:

[ז] נמוקס ע"פ דגול מרצב ובאר היטב הג"ל ושוהת דעת ביאורים ס"ק כג:

[ח] כ"ה בדפורי. בדגול מרצב ודמרי בינה הגיהו "דסברא הוא להחמיר מכל מקום קולא דלמי לירי חומרא", ובעין זה הגיה מחתי השקל. וקאט צ"ע לגירסא זו מדברי הש"ך לעיל דנקטינן לקולא כיון דוסתות דרבנן. ועיין בלר היטב ס"ק לח שהנין דברי הש"ך בלוחן אשר. ואולי צ"ל "דסברתם", והיינו דהיה למחבר לנסוק כמותם אפילו דסברתם להקל וכו': [ט] בתוספות הביאו דברי הערוך וכן העתיקו הב"י. אולם בערוך שלפינו פירש כן על גהק. ועיין מעדני ווס טוב פ"ט סימן א פה, א אות ט:

[ט] לפנינו אחת "מעטשת עיטוש". אולם בפירוש המנשה מנתי" מחברס שהוא עיטוש מלמעלה:

[טא] מוקן ממזדורת אמ"ד מע"ד ואליך, וכו"ה בתוספות שם:

[טב] ע"ש בערוך שהביא להדיא גם המנשה דאלו הן הוסמות מפקחת ומעטשת, ופירש דהכוונה מלמעלה. אולם במעדני ווס טוב אות ה כתב דהערוך פירש מעטשת לפני מטיה:

לג. טור [עמוד סה, והראש"ש שם; הרשב"א שם בארץ יג, ז ובקל"א, ז] וכן כתב הרב המגיד בפרק ח' [מאסורי גיאה הלכה א] בשם כל המפרשים, וזולת הרמב"ם:

לג. שם [טור עמוד סט] וכן כתב הראש"ש [פ"ט סימן א פה, ז] והרשב"א בנדרים הדין [הארץ בית ז שער ג ד, א ובקל"א, א] והוא נלמד מדין הקפלות וזינתו לעיל בסעיף י"ז [אות כו טו]:

לג. שם [נראה"ש] ושם [גרש"א] ונלמד ממה שכתבנו בנדרים וזולת הקפלות, כי היכא דאמרין לעיל ימים גרמי ולא קפלות או קפלות גרמי וכו' וזינתו לעיל סעיף י"ז [אות כו] הלא נמי לריבה למוסר לפעם ראשון אח"כ וכמו שכתב רמ"א שם בהג"ה טו, וכן הדין בפיחוקים:

לג. טור. כן פירש ה"י [עמוד ע ד"ה נמצא] שמי שפיהוק וראתה לריבה לחוש לג' מיני וסתות, לפיהוק וליוס הקצוב בחודש ולהפלות הפיהוקים, כמו שיבאר בסעיף זה [הראש"ש והרשב"א שם]:

לג. טור וכן כתב הרשב"א בנדרים הדין [הארץ בית ז שער ג יג, ז; הקל"א שם יג, ז] והרב המגיד בריש פרק ח' [מאסורי גיאה] בשם המפרשים:

ציונים לרמ"א עם ציונים מהש"ך

(י) שם טו:

(א*) סעיף יג בהגה:

(ב*) סעיף כא"כב:

(ג) הראש"ש פרק האשה [גדה פ"ט סוף סימן א פה, ז] ומרדכי ריש שבועות [רמז משגל טו]:

(ד) ב"י [עמוד סה ד"ה ומיהו] לדעת הרשב"א [פורת הדין בית ז שער ג ט, ז]:

(ט) ב"י [שם] בשם חוספות [גדה סה, ז ד"ה אכלה]:

נדר אלא כשעושה בן הרבה פעמים כו'. לאס לא כן אין הוסת נקבע בכך, כי זה דרך כל העולם ואין כאן שנינו: נדה הרי זה וסת. ואפילו מאן דסובר לעיל סעיף י"ז דלא קצעה וסת לקפלות לחוד, התם היינו טעמא משום דעיקר הריאה אינו אלא מחמת אונס, מה שאין כן הכא,

רשב"א [פורת הדין בית ז שער ג יג, ז], ופשוט הוא: נו ודוקא שקבעה וסת לשניהם ביחד. ולא כשהגיע העת ולא צאו שניהם ביחד אינה חוששת כלל אפילו כדין וסת שאינו קצוב, לא לוסת המקרה ולא לוסת היוס. אבל כשלא קצעה שניהם ביחד חוששת לכל אחד בפני עצמו, כדלקמן סעיף כ"א, כן כתב הפרישה סעיף ס"ג ובדרישה סעיף (נ"ט) [יח], וכן נראה מדברי הרב: נו אלא הפיהוק, וקצעה וסת לפיהוק לזד: נדה אלא הראש חודש. וקצעה וסת לראש חודש לזד: נו שפיהוק ש"א אתמו"ל כו'. ולא דמי לדלעיל סוף סעיף י"ז

דאמרין דהיוס גורם ולא קפילה דאחמול, דשאני קפילה דמחמת אונס הוא צא, כן כתב בדרישה סעיף (ס) [יז], וגם העטרת זהב [לבוש סעיף כ] והמעדני מלך סוף דף רל"ד [דברי תמודות גדה פ"ט אות ט פה, ז] חילקו צוה. ועיין במשמרת הדין דף קע"ד ע"א [בית ז שער ג יג, א ד"ה אמר הכותב לעולם] כתב גם כן דיותר מסתבר לומר גבי פיהוק דהפיהוק של אחמול גרם מזקפילה: ס אינה חוששת עוד. דכל וסת שלא נקבע בשלש פעמים הוא נעקר בפעם אחת, אבל חוששת לראש חודש אפילו צלא פיהוק, ומשמע לעונה ציונית אינה צריכה לחוש, דמחודש לחודש היינו עונה ציונית, וכן משמע בסעיף שאחר זה, ומוזה ראה גם כן למה שכתבתי לעיל ס"ק ל':

(ל"ו) בלא עתו אינה חוששת. בית יוסף [עמוד סה ד"ה ומ"ש וכל אלו פירש, דאינה חוששת כמו וסת קצוב אצל מכל מקום כוסת שאינו קצוב חוששת, כמו שכתב סעיף כ"ו]. אבל מהג"ה שאחר זה שכתב ודוקא שקצעה וסת לשניהם יחד כו', משמע שחולק על הדין יוסף בזה וסבירא ליה דכאן אינה חוששת לגמרי, כיון שמדובר לנו שאין חשש צפיהוק וזולת הימים, מדלא ראתה שום פעם צפיהוק ציוס אחר, ויוס זה נקבע לה דוקא לפיהוק, דהא לא החמייר לתת לה דין וסת שאין קצוב אלא קודם הקציעות: (ל"ז) שפיהוק ש"א אתמו"ל כו'. עיין מה שכתבתי בסעיף י"ז [ס"ק לג] מזה:

(ל"ח) ואסורה לשמש עד שתבדוק. ט קשה, הא איתא בסמין זה סעיף ד' בשם לא קצעתו שלש פעמים ולא צדקה ולא ראתה, כיון שעברה עונתה מותרת. ואין לומר דהתם דיעבד והכא לכתחלה, דהא התם צוסת קצוב אמר צרישא אסורה לשמש עד שמדקוק, ממש האי ליטנא דהכא, ואפילו הכי אמר התם צאינו קצוב מותרת, משמע אפילו לכתחלה. ונראה דכאן צפיהוק גרע טפי, כיון שדרך הטבע הוא צאשה לפהק בשעת ראייתה או סמוך לו, הוה ריעותא לפנינו שהיא טמאה, ועל כן חמיר טפי משאר וסת שאינו קצוב. ומה שכתב בסעיף כ"ו כשם שוסת הימים הקצוב צריך עקירה שלש פעמים וצדיקה כך וסת הגוף כו', משמע דאינו קצוב לא צריך צדיקה צוסת גוף, זה אינו, אלא אמר שם צדיקה לרבותא דאף על פי שעקרה שלש פעמים צריך צדיקה צקצוב, ולא נמכוין שם לדיוק:

כ. ל"ז פיהוק שתי פעמים בראש חודש וראתה ואחר כך פיהוק שלא בראש חודש וראתה הוברר הדבר שאין ראש חודש גורם נו אלא (מג) הפיהוק וכן אם בפעם השלישית ראתה בראש חודש בלא פיהוק הוברר הדבר שאין הפיהוק גורם נדה אלא הראש חודש אבל אם פיהוק שתי פעמים בראש חודש ובפעם השלישית פיהוק בכ"ט לחדש ולא ראתה ובראש חודש ראתה בלא פיהוק קבעה לה וסת לפיהוק של ראש חודש (ל"ז) נו [מ] שפיהוק של (מג) (מב) אתמו"ל גרם לראיה של ראש חודש:

כא. ל"ג פיהוק בראש חודש וראתה וחזרה ופיהוק בתוך ימי החודש חוששת לאותו הפיהוק (ל"ח) [מא] (מה) ואסורה לשמש עד שתבדוק שכל וסת בין של ימים בין של גוף חוששת לו בפעם אחת ויש לחוש שמא תקבע וסת לפיהוק בלא זמן ידוע ואם בדקה ונמצאת שלא ראתה ס אינה חוששת עוד לפיהוק גרידא אבל חוששת לראש חודש שמא תקבע לראשי חדשים:

כב. ל"ט וכן הדין בימים אם פיהוק היום ופיהוק לסוף שלשים אם תפיק אפילו שלא ביום שלשים חוששת לאותו פיהוק שמא תקבע לפיהוק גרידא בתוך שלשים ולא ראתה אינה צריכה לחוש עוד לפיהוק גרידא אבל צריכה לחוש לסוף שלשים וכן צריכה לחוש ליום הקצוב בחודש שפיהוק בו שמא תקבע וסת לימים:

כג. ל"ט בל אלו הוסתות שנקבעים על ידי מקרה אין אחד קובע עם חבירו אלא כל שפיהוק שלש פעמים וראתה קבעה וסת אבל אם פיהוק פעם אחת ונתעמשה שתי פעמים אין מצטרפים: הגה [ל"ד ד יג] אכלה שום וראתה [מג] אכלה וראתה פלפלין וראתה יש אומרים שקצעה לה וסת לראות על ידי כל אכלת (כ) דברים חמים. [ל"ה ד יג] יש אומרים שכל מה שתראה על ידי מאכל ט' דינו כמו שתראה על ידי קפילה ושאר מעשה שהיא עושה שמקרי ראה על ידי אונס ואינה קובעת וסת אלא עם הימים [ל"ז טו] יש אומרים שדינו כוסת שתראה על ידי מקרה שצופה וקובעת אותו [מג] אפילו צלא ימים שוים:

אוצר מפרשים

הוסתות סימן ג הלכה כן דמפורש להדיא דע"י אכילת שום מקרי ע"י מעשה ודינו כקפצה וראתה, דלא קבעה אלא בימים ידועים, והר"ה בהשגות [שם אות יט] חולק עליו וסובר דכל דבר שהיא עושה לדעתה להנאה לא מקרי אונס, וקובעת וסת לאכילת חריפים גרידא בלא ימים ידועים, כמו וסת הגוף: (בפור מים חיים)

יש (ש"ע סעיף כג) ב"א אלו הוסתות וכו' אכלה שום וראתה כו' יש אומרים שקבעה לה וסת לראות על ידי כל אכילת דברים חמים יש אומרים שכל מה שתראה על ידי מאכל דינו כמו שתראה על ידי קפילה וכו', בב"י [עמוד סה ד"ה ומיהו] דקדק סברא הזאת מדברי הרשב"א בתורת הבית הארוך [בית ז שער ג ח. ב]. ונפלאתי שלא הביא דברי הראב"ד בספר בעלי הנפש ושער תיקון

מחצית השקל

(פ"ק נה) הרי זה כו'. לקפיצות אָחור כו'. אם לא קבעה אותן לימים: מה שאין כן הכא כו'. דהראיה אינה מתמת אונס, אלא הראיה אצלה כדרך כל הנשים, רק שבאשה זו רתיחת דם שלה גורם לה פיהוק, ומשום הכי קבעה וסת לפיהוק, ודכוותיה גרידא בלא ימים בהדיהו: (פ"ק נו) ודוקא כו'. אבל כשלא קבעה כו'. ר"ל, כל זמן שלא נקבע שניהם ביחד: (פ"ק נז) שפיהוק כו'. ולא דמי לרדעיה סוף סעיף י"ז דאמרין כו'. ר"ל, המחבר דלא סבירא ליה כשיטת הרשב"א (תורת הבית הארוך בית ז שער ג יד, א ובקצור יא, ב) אלא כהרמב"ם (איטורי ביאה ה, ה) דלא תלינן ראייה של היום בקפיצה דאתמול, ומאי שנא הכא בפיהוק דתלינן ראייה של היום בפיהוק דאתמול. ועל זה כתב דשכתב קפיצה כו': דיותר מסתבר כו'. ועיין פלתי [תפארת ישראל ס"ק כב] שכתב סבירא נכונה לחלק ביניהם, כנזכר לעיל [ס"ק מה ד"ה אף] דבשלמא פיהוק בא מעצמו ע"י רתיחת הדם שנתעורר לצאת, ולפעמים הרתיחה מרובה עד שמקדים הפיהוק לבא מעת לעת [מקודם וכא אתמול], ומשום הכי אמרין דראיה של היום והפיהוק דאתמול תדא באידך מישך שייד, מה שאין כן קפיצה דאמרין ע"י תנועות וריגעות הקפיצה בא הדם, וכל זמן שמרוחק היגיעה והתנועה וינחת הטבע יותר ינחת הדמים ויחזור לאיתנם השקט ובטח, ואם כן אין אפשר שביום השבת קפצה ולא יצאו הדמים ממקומן וכנות מעת לעת יורכו הדמים, אדרבה כפי הירחוק כן ימנעו הדמים לצאת ולבא. אלא ודאי שהיום גורם לראיה של יום א' ולא הקפיצה דאתמול, וק"ל: (הגה סעיף כג) אבל שום כו' אכילת דברים כו'. ועיין מנחת יעקב [תורת השלמים ס"ק מב] שכתב דמשמעות הלשון שמצטרפין כל אותן אכילות יחד, ולא דמי למה שכתב המחבר דפיהוק ועיטוש אינן מצטרפין, דהכא כל אותן אכילות תדא מלתא הן, דכולן דברים חמים וקבעה וסת לראיה ע"י אכילת דברים חמים. מיהו הב"ח [עמוד סט דיבור ראשון] כתב שהטור נסתפק בדין זה לצרף אכילות אהרדי, ע"ש:

נודאי נתעלם ממנו דברי הצ"ח והפרישה וכמו שכתבתי, והוא נכון: [מנח] אבל שום וראתה. בפשוטו נראה דוקא כהאלי גוונא, את חבירו, וכן כתב צית יוסף [עמוד סה ד"ה אכל הראש]. ועיין צ"ח [עמוד סט דיבור ראשון] שכתב שהטור היה מסתפק בדבר זה לכן השמיט דין זה: [מג] אפילו בלא ימים שוים. וראוי לחוש לדברי שניהם להחמיר. ועיין לעיל סוף סימן קפ"ד שיש עוד נפקותא בין שמי הדעות לענין עונה בינונית, ועיין מה שכתבתי שם [ס"ק מד]:

הגהות רעק"א

(ד) (הגה סעיף כג) אבל שום וראתה. בפשוטו נראה דוקא כהאלי גוונא, כיון דלאתה בשלשה מינים חריפים, אבל אם אכלה שלש פעמים שום קבעה רק לשום, וכמו בשור המועד [נצח קמא לו, א] דשור חמור גמל הוא מועד לכל, אבל כנגח שור שלש פעמים הוא מועד רק לשוורים, ואם כן ממילא גם כהאלי שמי פעמים שום וראתה ואכלה כלל וראתה דלא קבעה כלל. ולפי זה קשה, דלא משמע דמתלקים בין וסת הגוף ודאי אחד קבעה על ידי חבירו, ואם לא כדברים חריפים מנרפים כולם, ואם כן אמאי נקט [שו"ע] אם פיהקה פעם אחת ונתעטשה שמי פעמים, הא כהאלי גוונא גם כהאלי דברים חריפים לא היו קביעות כמזכר לעיל, והוא ליה לנמקט פיהקה פעם אחת, ונתעטשה (וראתה), וראתה ואכילה כדכתיב עליה, דהוי שלשה ענינים שונים דלא קבעה, וז"ע:

[אוצר החכמה]

דע"י ג' מיני אכילות קבעה וסת. ודבריו תמוהים, דלשון הרא"ש כדברי הגמרא, כו', וזה דין באשה שושתה לימים, אבל אשה שושתה לסימנים אחרים כו' מפקחת מעטשת כו' או באכילת שום או אכלה פלפלין כו'. וכן הוא בתורת הבית דף קס"ח ע"ב [בית ז שער ג ח, ב] ויש למודה לראות בהרכבת ימים ומעשה, כיצד כגון שקפצה באחד בשבת וראתה וקפצה באחד בשבת וראתה, או שאכלה פלפלין באחד בשבת וראתה ואכלה פלפלין באחד בשבת וראתה כו', ולכן השמיטוהו הפוסקים שנוכל בדין קפיצות, וסבירי כרשב"א דאינו נקבע אלא בימים כדיון קפיצות, וגמרא לא הזכיר שם אלא לחלק בינם לשאר וסתות שהוא באחד ובשנים וזהו בשלשה, אבל לדידן הכל בשלש, דאיפסיק כרבן שמעון בן גמליאל בפרק הבא על יבמתו [יבמות סד, ב], אין צריך לזה: [לה] יש אומרים כו'. כנזכר לעיל [ס"ק לד] דעת הרשב"א ושאר פוסקים: [לד] ויש אומרים כו'. תוספות שם [נדח סג, ב] ד"ה אכלה כו':

פתחי תשובה

(כד) לשיניהם ביחד. ואז אינה חוששת לא לוסת היום גרידא ולא לוסת הגוף גרידא, אפילו כדיון וסת שאינו קבוע, ש"ך [ס"ק נו]. ועיין חוות דעת [חדושים ס"ק לה; ביאורים ס"ק כז] (בספר חוות דעת גרשם זאת על דברי המחבר אלא לשיניהם ביחד, והוא טעות סופר, וצריך לציין על דברי ההג"ה, ודו"ק) שהשיב עליו דודאי חוששת לכתחלה לוסת היום גרידא כמו לוסת שאינו קבוע, רק כוסת קבוע אינה חוששת דהיינו לענין אם עבר היום ולא בא המיחוש ולא בדקה דמותה, אבל באותו היום אסורה כמבואר בסעיף כ"ה דאסורה כמו וסת ימים גרידא, והרמ"א לא פליג רק בבא המיחוש ולא בא העת, כמו שציין עצמו הט"ז בס"ק ל"ו^ה, ע"ש: (כה) אתמול. עיין באר היטב [ס"ק מד]. ועיין בתשובות חוט השני סימן י"ד וסימן ט"ז מה שכתב בזה: (כו) דברים חמים. כתב החות דעת [חדושים ס"ק לו; ביאורים ס"ק כט] ומכל מקום אם אכלה שאר דברים חמים ג' פעמים ולא ראתה, לא נעקר וסתה מאכילת שום ובכלים ופלפלין. אבל אם אכלה שום ג' פעמים ולא ראתה, נעקר הוסת מכל הדברים, כיון דנעקר מין אחד מהמינים שנתחזקה על ידן נתבטלה כל החזקה ונעקר הכל, ע"ש:

כיון שחלוי בזמן אם כן אפילו בסמוך אחר הזמן כל

יורה דעה קפט הלכות נדה

תורת השלמים

[לת] הרבה פעמים זה אחר זה. דהיינו שעה או שמים שעה שרגילה לראות כו'. צ"י [עמוד סו ד"ה וי"ש נפיהוק] צ"ח הרא"ש [נדח פ"ט סימן א פה, א] והתוספות [שם סג, א ד"ה מעטשת]: [לת] אינה חוששת. כלל וכלל, אפילו לוסת שאינו קבוע. ואף על גב דנמצא צעקיף כ"א דחוששת לוסת שאינו קבוע, היינו כלל נקבע עדיין לשיניהם יחד, וכן כתבו הדרישה [אות יא] והש"ך [פ"ק טו] והט"ז [פ"ק לו], וכן משמעות הרב בהג"ה, דלא כצ"י [עמוד סה ד"ה וי"ש וכל אלו], ודבריו תמוהין. ועיין דרישה [שם] ופרישה [אות נט]: [מ] שפיהוק של אתמול גרם. ולא דמי לדלעיל סוף סעיף י"ז דאמרין דהיום גורם ולא קפילה דאתמול, דשאני קפילה דמתמת אונס הוא בלא, כן כתב דרישה סעיף (ס') [צ"ח], וגם העטרת פיהה [לגוס סעיף כ] והמעדני מלך סוף דף ל"ח^ה [דבריו תמוהים נדה פ"ט אות ט פה, ג] מילקי בזה. ועיין במשמרת הבית דף קע"ד ע"א [צ"ח] שער ג יד, א ד"ה אמר הוסת לעולם] שמחלק להדיא כהאלי גוונא, וכן כתבו הש"ך [פ"ק נט] והט"ז [פ"ק לג]. וכן כתב בתשובת חוט השני סימן י"ד, אך שדושה שם חילוק זה לעיל שלא מלא הדבר צ"ח ספר, ובסימן (ט"ו) [נט] מדחיק מלא צ"ח קושיא זו, וכתב שנמשך הצ"י וז"ל לזה דעת הרמב"ם, חזי ודאי אינו, דלדעת הרמב"ם פשיטא שקפצה הוסת לימים ולא לפיהוק, כי לדעתו אין קובעת כלל לפיהוקין, וכמו שכתב המגיד משנה פרק ח' מהלכות איסורי ביאה [הלכה א]: [מנח] ואסורה לשימש ע"י שבתבדוק. וכתב צ"ח [עמוד סט ד"ה פיהקה נראה חושד] דהיינו לכתחלה שעתה הוסת אסורה לשמש, ולריכה צדיקה כדי להמיר אחר הוסת. אף על גב דאם עברה ולא צדקה מותרת בלא צדיקה, מכל מקום לכתחלה לריכה לצדוק שעתה וסת כדי שמתא מותרת לאחר שעבר הוסת. אבל אם עבר ולא צדקה ודאי מותרת לאחר הוסת בלא צדיקה, אפילו בוסת הגוף (כדמשמע מסעיף כ"ו). עד כאן לשון הצ"ח. ועיין בפרישה [אות סה] שכתב כמה פירושים בזה, ומופס פירוש זה לעיקר. והט"ז [פ"ק לח] דומה פירוש זה, ואין דבריו מוכרחים. ועיין בנקודות הכסף [פ"ק טו] שפירש גם כן דרך אחר קצת, גם השיג על הט"ז ח"ל, וגם מה שאמר ח"ל דהתם דיעבד והכא לכתחלה, אין לו הצנה כלל, דמה דיעבד ולכתחלה שייך אחד, עכ"ל.

[מנח] אבל שום וראתה וכו'. משמע דשלש אכילות אלו אחד מהם קובע

ביאור הגר"א

[ל] ובא א"ו כו'. רצונו לומר, שקובעת אפילו בלא ימים, ולא דמי לקפיצות, שהוא מחמת אונס. וראיה ממה שכתוב שם [פ"ק ב] היתה למודה כו' רבי יוסי אומר אף ימים ושעות כו', משמע דברישא בלא ימים, ולכן לא פליגי שם רבי יוסי ורבי יהודה, וכמו שכתבתי לעיל סעיף ג' [ס"ק ה], ע"ש. וגדולה מזו כתבו תוספות שם [פ"ק ב] ד"ה אכלה כו', ויש לומר כו': [ואם בא כו'. בזה הוא ודאי דומה לקפיצות: [לב] [פעיף ב] פיהקה כו' אבל כו'. כמו שכתבתי לעיל סעיף י"ז [ס"ק כז] שמפרשים דלא פליגי הני לישני אהרדי: [לג] [פעיף כא] פיהקה כו' [פעיף כב] וכן הדין כו'. כמו שכתוב לעיל סעיף י"ג בהג"ה. ועיקר דין וסת נשנית במתניתין [נדח סג, א] לענין וסת דגופה: [לד] [פעיף כג] הגה' אבל שום וראתה כו'. גמרא שם [נדח סג, ב]. וכתב ב"י [עמוד סה ד"ה אבל] שדמברי הרא"ש [שם פ"ט סימן א פה, ב] ומרדכי [שבועות רמז תשלג] משמע שבמרדכי משמע להיפך, שכתב בסימן אלף י"ז [שם] כל היום אסורה לשמש כו', וזה דין באשה שושתה לימים, אבל אשה שושתה לסימנים אחרים כו' מפקחת מעטשת כו' או באכילת שום או אכלה פלפלין כו'. וכן הוא בתורת הבית דף קס"ח ע"ב [בית ז שער ג ח, ב] ויש למודה לראות בהרכבת ימים ומעשה, כיצד כגון שקפצה באחד בשבת וראתה וקפצה באחד בשבת וראתה, או שאכלה פלפלין באחד בשבת וראתה ואכלה פלפלין באחד בשבת וראתה כו', ולכן השמיטוהו הפוסקים שנוכל בדין קפיצות, וסבירי כרשב"א דאינו נקבע אלא בימים כדיון קפיצות, וגמרא לא הזכיר שם אלא לחלק בינם לשאר וסתות שהוא באחד ובשנים וזהו בשלשה, אבל לדידן הכל בשלש, דאיפסיק כרבן שמעון בן גמליאל בפרק הבא על יבמתו [יבמות סד, ב], אין צריך לזה: [לה] יש אומרים כו'. כנזכר לעיל [ס"ק לד] דעת הרשב"א ושאר פוסקים: [לד] ויש אומרים כו'. תוספות שם [נדח סג, ב] ד"ה אכלה כו':

באר היטב

(מא) וסת. ואפילו מאן דסובר לעיל סעיף י"ז דלא קבעה וסת לקפילה לחור, התם היינו טעמא משום דעיקר הראיה אינה אלא מתמת אונס, מה שאין כן הכא, רשב"א, [ש"ך פ"ק נה; (מב) אינה חוששת. כלל, אפילו כדיון וסת שאינו קבוע, לא לוסת המקרה ולא לוסת היום, ש"ך [פ"ק נו]: (מג) הפיהוק. וקבעה וסת לפיהוק לצדו, וכן להיפך קבעה הוסת לראש חודש לצדו, [ש"ך פ"ק מ"ח; (מד) אתמול. ולא דמי לקפילה לעיל סעיף י"ז דאמרין דהיום גורם, דשאני קפילה דמתמת אונס הוא בלא, כן כתב בדרישה, [ש"ך פ"ק נט]: (מה) ואסורה לשימש כו'. כתב הט"ז [פ"ק לח] קשה הא כתב בסעיף ד' אם לא קבעו שלש פעמים ולא צדקה ולא ראתה כיון שעברה עונתה מותרת. ואין לומר דהתם דיעבד והכא לכתחלה, דלא התם מחלק בין וסת קבוע לאינו ומשמע ללשון דגם לכתחלה הוא כו'. ע"ש. ונראה דכאן צדיקה גרע טפי, כיון שהדבר הוא כך הוי ריעותא לפנינו שהיא טמאה, ועל כן ממיר טפי משאר וסת שאינו קבוע, עכ"ל [ובנקודות הכסף [פ"ק טו] מירך דהכא ודאי אי אפשר לומר שמתוס אלא עד שמתפק, ועל זה אמר עד שמתדוק, ר"ל בסמוך אחר הפיהוק, אבל אם עבר זמן מה אחר כך ולא הרגישה מותרת, אבל לעיל שלא הרגישה מותרת, דהוה גורם וכבר עבר, עכ"ל]:

פט

נקודות הכסף

[ט] (שם פ"ק ד"ה) קשה וכו'. לא קשה מיד, דהכא ודאי אי אפשר לומר שמתוס אלא עד שמתפק, לכך אמר ואסורה לשמש עד שמתדוק, כלומר בסמוך אחר הפיהוק אסורה לשמש, אבל אם עבר זמן מופלג אחר הפיהוק ולא הרגישה מותרת כיון שאינו קבוע, כדמשמע לקמן סעיף כ"ו. אבל לעיל סעיף ד' כיון שחלוי בזמן, אם כן מיד אחר הזמן אפילו בסמוך לו כל שלא הרגישה מותרת, דכבר עבר זמנו, גם מה דהוה נודע, אם מה שאמר ואין לומר דהתם דיעבד והכא לכתחלה, אין לו הצנה, דמה דיעבד ולכתחלה שייך הכא:

הגהות והערות

[ט] כן הוא לשון התוספות. אבל הרא"ש לא כתב שעה או שמים, אלא "כמה פעמים עושה כן זה אחר זה":

[טד] כ"ה צ"ווי הרמ"א דפ"ר. וממהדורות הש"ך דפ"ר ואילו הושמט צ"ו זה, שאינו מובן. ואולי הכוונה לציט יוסף עמוד סט ד"ה פיהקה:

[טה] כוונתו, דהט"ז צ"ח [ס"ק לו] על הסופא ש"ח אינה המיחוש בלא עמו אינה חוששת", משמע דעל דין זה קאי מחלוקת הצ"י ורמ"א המובא בדבריו שם:

[טו] ואף דהכא פסק השו"ע דלא כמו שפסק בסעיף יו. ועיין ביאור הגר"א ס"ק כו ולז:

[טז] אולי כוונתו להא דכתב רמ"א בסעיף יז דחוששת לו כמו לוסת שאינו קבוע, והוא רק לאחר ג' פעמים וכמו שכתבתי שם, מה שאין כן בפיהוקים אפילו בפעם חוששת, כמו כל וסת שנקבע בג' פעמים שחוששת לו מיד בפעם הראשונה וכדכתב רמ"א סעיף יג לציט וסת חודש והפלגה, והוא הדין לפיהוקים. ועיין ביאור הגר"א ס"ק לג:

[טז] דתוספות אחרים צוין בטעות על מצינו "תקע" שצדקו הסעיף:

[טז] צ"ע, דברא"ש ומרדכי שם לא משמע כן, ועיין צ"ח שצ"ח גם לרבינו ירושם. ועיין ביאור הגר"א ס"ק לה. ועיין הגהות והערות לטור מהדורות מכון י"ס אות קא: [טז] במהדורות קראקא ש"ל הנוסח "על ידי אכילה":

מ. הרא"ש שם בפסקיו
בפרק ט' דנדה [סימן א
פה, ג] בשם הראש"ד
[בעלי הנפש שער חקון
הוספות סימן א הלכה ו;
סימן ד הלכה ג הדין
השני] והרשב"א המגיד
בפרק ח' מהלכות
אסורי ביאה [סוף הלכה
אין] בשם המפרשים,
והרשב"א [מורה הנבוכים
הארץ בית א שער ג יג, ג
— יד, א; הקדמה יב, ג]
ממנה שם דף ס"ג
ע"כ דאפילו רבי יוסי
ורבי יהודה לא פליגי
אלא בוסת הימים ושבת
אבל בוסתות פשוטות
דגופה כולי עלמא מודו
דאינה מושעת אלא
בשעת הוסת [ורמב"ן
הלכות נדה פ"ו הלכה יד]:
מח. טור [עמוד ע"א] בשם
הרשב"א [מורה הנבוכים
הארץ שם וט, ט; א; הקדמה
סז]:
מג. הרא"ש בפסקיו
פרק ט' דנדה [סימן א
פה, ג] בשם הראש"ד [ע"ב]
והרשב"א [מורה הנבוכים
הארץ בית א שער ג יג, ג;
הקדמה יב, א]:
מג. לשון הטור והכל
מבואר בדברי הרמב"ן
בהלכותיו [פ"ו הלכה יד]
ודברי הרשב"א במורה
הנבוכים [הארץ בית א שער ג
יג, ג; הקדמה יב, א] והרב
המגיד צביה פרק ח'
[מאסורי ביאה] בשם
המפרשים [הרא"ש שם
פ"ט סימן א פה, א בשם
הראש"ד]:
מח. טור [עמוד ע"א] בשם
הרשב"א [מורה הנבוכים
הארץ בית א שער ג ט, ג;
הקדמה יב, א] מצרייתא שם
[נדה] דף ט' ע"ג
[רמב"ם מטמא משכב ומושב
ד, ג; הרב המגיד אסורי
ביאה ט, א]:
מח. מצרייתא שם דף
ה' ע"א:
מח. בית יוסף [עמוד עג
ד"ה ומ"ש ולא הביאה] דהא
שומא ניהא, כדאיתא
שם בצרייתא דף מ"ו
ע"א, וכתבא קמא:
מח. טור סימן קכ
עמוד פו בשם הרשב"א
במורה הנבוכים [הארץ בית
א שער ד יו, א ובקשר
טו, א; רבינו ירוחם
נתיב כו ח"כ רכב, א.
וכן נוטה דעת הרמב"ם
אסורי ביאה ט, ה]:

סא אלא נמשכת גם אחר הוסת. נראה כל שכן אם מתחלת
גם קודם הוסת, לזריכה לפרוש כל אותה ^כ עונה שלפני הוסת
וכל הוסת, וכן מוכח במורה הנבוכים [בית א שער ג יד, א] ומציאו
צ"י [עמוד ע"א ד"ה במה דברים אמורים] ^א. ואפשר להכיל אסור כל
העונה גם לאחר הוסת, וז"ל:

בב עד סוף עונה אחת. יוס או
לילה כלליל סימן קפ"ד סעיף
ז'. ואף על גב דשם סעיף ו'
אמרינן דאם וסתה נמשך שנים או
שלשה ימים אין צריך לפרוש אלא
עונה ראשונה, יש לומר דסוף סוף
מכל מקום אסורה עונה אחת, צ"י
[עמוד ע"א ד"ה וקשה לן]. והב"ח
[עמוד ע"א ד"ה וכולן] כתב דסצירא
ליה להרשב"א לחלק בין רואה
ראיה אחת מרובה למולפת שנים
ושלשה ימים, כלליל סימן קפ"ד
ס"ק ט"ז. וקשה דהא הרשב"א
[שם טו, א] סצירא ליה דאם וסתה
צליה ונמשך ציוס אין צריך
לפרוש ציוס כלל אפילו כשיעור
הנמשך בו, ומציאו צ"י לעיל סימן
קפ"ד סוף ד"ה ואם נמשך צ'
ימים כו' [עמוד י"א ד"ה והרשב"א].
ועוד, דאפילו להרא"ש ^{נדה} פ"ט
סימן ג פה, ג [והטור [עמוד י"א]
והמחבר שם סעיף ה' אין צריך
לפרוש ציוס אלא כשיעור הנמשך
בו ומו לא, והכא צריך לפרוש עד
סוף כל העונה: תש"ז דיני
קפילה ווסתות הגוף עיין לעיל
סימן קפ"ד ס"ק ל"ג:
סג ש"א הגיעה לימי
הנעורים כו'. דהיינו שהיתה
פחותה מ"צ שנים ויום אחד,
כלקמן סימן ק"ץ סעיף ז':
סד בוסת ההפלות. והוא הדין
ככל שאר מיני וסתות שנתצלו:
סה אלא שיש הפרש כו'.
כלומר, דנגדולה כשקצעה וסת
אמרינן לעיל [סעיף ג] דזענין
שעקרתו בשלש פעמים, והיינו
שיגיע זמן וסתה ולא תראה שלש
עקירה, אלא כיון שעברו עליה שלש
עונות ציוניות חזרה
לקדמותה. ומשכחת לה בוסת המודש צסירוג שראתה משני חדשים
לשני חדשים, דנגדולה שקצעה וסת זענין שיעברו עליה שלש
פעמים משני חדשים לשני חדשים ולא תראה, אבל צקטנה סגי
בתשעים יום. וכן בוסת ההפלה אם היה לה וסת מל"ה לל"ה,
דהיינו ק"ה ימים, וצקטנה סגי בתשעים יום, וכדמסיים בטעמא לפי שאינה צת דמים נתגלה שדמיה הראשונים מקרה היה, והלכך
עקירתה בשלש עונות ציוניות כסתם נשים, לכך נקט שלש עונות ציוניות. והדרישה סעיף (נ"צ) [ט] כתב, שקשה למה נקט שפסקה
שלש עונות ציוניות, הוי ליה למימר שפסקה שלש עונות מהעונות הראשונות יהיה מה שהיה כו', ע"ש שהארץ, וכל דבריו אינם
נראים כזה, דהדבר צרור כדפירשתי. מיהו מה שהצין שם דרישא דהכא צלא חזרה לראות היא, הוא נכון, וכדפירשתי. והב"ח צקונטרס

אוצר מפרשים

כ (שי"ך פ"ק סא) נראה כל שכן אם מתחלת גם קודם הוסת דצריכה לפרוש כל
אותה עונה שלפני הוסת וכל הוסת. ודבריו תמוהים, כמו שתמהו עליו האחרונים
ז"ל, דבמאי מיירי הש"ך, אם בוסת הגוף גרידא איך שייך למיטר לפני הוסת דהא
אינה יודעת מתי יבא לה וסת הגוף, וכי בכל יום תחוש. ואי בוסת הגוף בימים
יודעים, בלאו הכי אסורה כל היום דלא יבא לה וסת הגוף, כמבואר בסעיף
כ"ה. ועיין נקודות הכסף [ס"ק י] שחולק על הט"ו בס"ק ל"ט דכל היום אסורה.
ומה שכתב בזה בספר תורת דעת [באורים ס"ק לב] לא הבנתי, דכתב דכוננו על
עונה בינונית דאם יש לה וסת הגוף קבוע אינה חוששת לעונה בינונית, מה שאין
כן כשהיא מקודם מתחלת קודם הוסת צריכה לחוש לעונה בינונית. ולא הבנתי,
דאם וסת הגוף אינו לימים ידועים בכל ענין צריכה לחוש לעונה בינונית, וכמפורש

(ל"ט) כל עונת הוסת כו'. משמע לכאורה הא דכתב צסעיף
כ"ד דאינה מושעת אלא לשעתה, וכן פסק רמ"א סימן קפ"ד
סעיף ז' דבוסת החלוי צסנינו הגוף אינה מושעת רק בשעת וסתה,
מיירי שלא היה אותו וסת הגוף לימים, רק לפיהוק ועיטוש צלא
יוס מיוחד. אבל זה אינו, דהרי

צ"י סוף סימן קפ"ד [עמוד י"א ד"ה
כתב הראש"ד] הביא דברי ראש"ד
[בעלי הנפש שער חקון הוספות סימן א
הלכה ו] שכתב צין שיש לה יוס
קבוע לאותן סימנים כו' גם כן
אין אסורה אלא לשעתה, משמע
שאין חילוק צין קבוע ליוס מיוחד
או קבוע לחוד צלצד, והך פסק
דהכא שאסורה כל היום כמו
בשאר וסת היום גם כן דברי
הראש"ד ^{נדה} כמו שכתב הרא"ש
בפרק האשה שעושה צריכה [נדה
פ"ט סימן א פה, ג], ונמצא דדברי
הראש"ד סותרים זה את זה. וכבר
הקשה כן מו"מ ז"ל סוף סימן
קפ"ד [צ"ח עמוד י"א ד"ה כתב צ"י]
והשאינו צתימה. ולא קשה מידי,
לדליל לא אמר הראש"ד דאין
חילוק צין קבוע ציוס או לא אלא
לענין היסור לפני שעת הוסת,
דמוותרת שלא כוסת דימים לחוד,
דזה מסתבר שאין חשש קודם
הוסת הגוף, דהא תרומיהו צענין
דהיום והוסת הגוף דוקא גורמים
הראיה, ממילא אין חשש קודם
הוסת הגוף כלל מחמת היום,
ומשום הכי כתב שם הראש"ד אבל
לפני הוסת מותרת. אבל כאן איירי
אחר הוסת הגוף, כזה שפיר יש
לחלק דצקבוע ליוס אסור מן
המתלת וסת הגוף עד כלות אותה
עונה, הן יוס הן לילה, אבל בוסת
הגוף צלא יוס קבוע מותרת חיקף
אחר שכלה וסת הגוף, כזה הדבר
יש לחלק צנייהס, וזה דבר צרור
לענ"ד: (מ) אפילו הביאה
שתי שערות. דאמרינן שומא

מינהו ולא סימני גדלות: (מא) בש"ש ראיות כו'. מכל מקום
כל שעדיין לא ראתה שלש פעמים לא מושעת כלל, אפילו לוסת
שאינו קבוע, דבשאר נשים מושעת לו עד שיעקר לכל הפחות פעם
אחת, גבי זו אינו כן, אלא אמרינן מקרה צעלמא הוא:
נגדולה צענין שיעברו עליה שלש פעמים מל"ה לל"ה ולא תראה
לפי שאינה צת דמים נתגלה שדמיה הראשונים מקרה היה, והלכך
עקירתה בשלש עונות ציוניות כסתם נשים, לכך נקט שלש עונות ציוניות. והדרישה סעיף (נ"צ) [ט] כתב, שקשה למה נקט שפסקה
שלש עונות ציוניות, הוי ליה למימר שפסקה שלש עונות מהעונות הראשונות יהיה מה שהיה כו', ע"ש שהארץ, וכל דבריו אינם
נראים כזה, דהדבר צרור כדפירשתי. מיהו מה שהצין שם דרישא דהכא צלא חזרה לראות היא, הוא נכון, וכדפירשתי. והב"ח צקונטרס

בש"ך סימן קפ"ד ס"ק ל"ב, ואם וסת הגוף לימים ידועים ואינו בזמן העונה
בינונית, כגון שיש לה וסת הגוף מארבעים לארבעים, אם כן אמאי תחוש לעונה
בינונית אף כשהיא שלש מתחלת קודם הוסת, דמכל מקום אין צריכה לחוש
[רק] לאותו יום הקבוע לה, ואם וסת הגוף שלה הוא לימים בעונה בינונית בלאו
הכי צריכה לחוש כל היום:
כא (שש) עונה שלפני הוסת. לא אוכל להבין דבריו וצ"ע, ואם כוננו בוסת קבוע
בנקרים וליוס קבוע אצ"פ כן צריכה להתחיל לפני וסתה, דאם לא כן אין איסור
לפני שעת וסתה, וכמו שכתב הט"ו בס"ק ל"ט, [קשה] דא"כ מה מספקא ליה
אם אסור כל העונה גם אחר וסת, כיון שמיירי ליוס קבוע ודאי שאחר הוסת ג"כ
אסורה, וק"ל, ע"כ:

בש"ך סימן קפ"ד ס"ק ל"ב, ואם וסת הגוף לימים ידועים ואינו בזמן העונה
בינונית, כגון שיש לה וסת הגוף מארבעים לארבעים, אם כן אמאי תחוש לעונה
בינונית אף כשהיא שלש מתחלת קודם הוסת, דמכל מקום אין צריכה לחוש
[רק] לאותו יום הקבוע לה, ואם וסת הגוף שלה הוא לימים בעונה בינונית בלאו
הכי צריכה לחוש כל היום:
כא (שש) עונה שלפני הוסת. לא אוכל להבין דבריו וצ"ע, ואם כוננו בוסת קבוע
בנקרים וליוס קבוע אצ"פ כן צריכה להתחיל לפני וסתה, דאם לא כן אין איסור
לפני שעת וסתה, וכמו שכתב הט"ו בס"ק ל"ט, [קשה] דא"כ מה מספקא ליה
אם אסור כל העונה גם אחר וסת, כיון שמיירי ליוס קבוע ודאי שאחר הוסת ג"כ
אסורה, וק"ל, ע"כ:

[מז] וכו' אין חוששין להם. והיינו דוקא בוסת שזא על ידי מקרה כמו פיהוק, אבל בוסת הקפלות כיון שאינו נקבע אלא עם הימים ודאי לאסורה כל העונה, וכמבואר בסעיף כ"ה. ועיין בש"ך [ס"ק נ:]. [מה] אלא נמישבת גם אחר הוסת. וכל שכן אם מתחלת קודם הוסת, דלריכה לפרוש כל אותה עונה שלפני הוסת, ש"ך [ס"ק סא:]. [מז] עד סוף עונה אחת. עיין בצ"י [עמוד ע"ה וקשה לן מה שממך בזה דלא מקשה מדלעיל סימן קפ"ד [סעיף ו]. ועיין בצ"ח [עמוד ע"ה ויטלן] והש"ך [ס"ק סג] מה שממך בזה: [מז] אסורה בל עונה אחת. כן כתב הצ"ח [עמוד ע"ה ויטלן] בשם הרא"ש [נדה פ"ט סימן ג פה, ג] בשם הראב"ד, אכן לעיל בסוף סימן קפ"ד הביא הצ"ח [עמוד יח ד"ה כתב הראב"ד] בשם הראב"ד [נעלי הנפש שער מיקון הוסתות סימן א הלכה ו] דוסת שזא על ידי מקרה בין שזא לה יום קבוע וכו', גם כן אינה אסורה אלא לשעתה. ועיין בט"ז [ס"ק טו] שהחריך למר, אבל משמעות לשון הראב"ש והראב"ד בספר נעלי הנפש אינו כן, וכן השיג עליו הש"ך בנקודות הכסף [ס"ק ו] אך שמדמיק שם מאלד לייצג דברי הראב"ד, אבל בלמח יותר נראה לי דהרא"ש סברא דנפשיה כתב בדיון זה דאסור כל העונה [וה"ה] שכתב שהרא"ש כתב כן בשם הראב"ד, היינו לפי שהרא"ש סיים שם בסוף דבריו וכל זה [דקדוק] [דקדוק] הראב"ד, אבל בלמח לא קאי אדיון זה, רק אשאר דיונים שהחכו שם בהרא"ש, כמבואר בספר נעלי הנפש, והוא שלא כדעת הראב"ד דלעיל. והרב שפסק לעיל בסימן קפ"ד סעיף ב' דבוסת התלוי בשינוי הגוף אינה מושגת רק בשעת וסתה, מייירי שלא בא בזמן ידוע, וק"ל: [מה] ש"א הגיחה ליימי הנעורים. כלקמן סימן ק"ט סעיף ב':

ראשונה סוף סוף הא מכל מקום אסורה עונה אחת, וכן אם וסתה בלילה ונמשך ביום אפילו להרשב"א דאין צריך לפרוש ביום כלל אפילו כשיעור הנמשך בו סוף סוף הא מכל מקום אסורה עונה אחת דלילה, ומשום הכי גם כאן אסורה מתחלת הוסת עד סוף עונה אחת: (פ"ק סה) אלא כו'. כלומר כו'. ר"ל בדרישה ופרישה הבין דמה שכתוב אם פסקה ג' עונות בינוניות שהם צ' יום, היינו שפסקה שלשה עונות מהעונות הראשונות, ושהיה לה וסת מל' לל', ונקט בכהאי גוונא משום דסתם נשים חזוין מל' לל', דהא היינו טעמא דכל אשה שאין לה וסת צריכה לחוש לעונה בינונית, ואורחא דמלתא נקט, אבל אין הכי נמי אם היה וסתה מן מ' יום למ' יום צריכה שתפסק ק"כ יום, דהיינו ג' עונות מהעונות הראשונות שלה (ולשיטתו מה שיש הפרש בין קטנה לגדולה יתבאר בסמוך). אבל הש"ך לא סבירא ליה הכי, ומשום הכי כתב כלומר כו': לפי שאינה בת דמים כו' והלכך עוקרתה כו'. כצ"ל: לכך נקט שש עונות בינוניות כו'. ר"ל, לא כדרישה ופרישה דאורחא דמלתא נקט וכנזכר לעיל, אלא לכך נקט ג' עונות בינוניות, דקטנה אפילו היו עונות שלה הרבה יותר מל' יום סגי [לעקירתן] בג' עונות בינוניות שהן צ' יום: והדרישה כו' [שקשה כו']. לפי שיטתו דאורחא דמלתא נקט, כתב שעדיין קשה למה ליה למנקט שפסקה ג' עונות בינוניות:

ביאור הגר"א

חוששין כו' והני מילי כו', והכי נמי וסתות דרבנן. ודוקא בדקוה, אבל בלאו הכי חזקה כו', כמו שכתוב שם. ועיין באבן העזר סימן קנ"ה [סעיף טו:]. [מא] היא קובעת כו'. שם ט' ב' תנו רבנן תינוקת כו' שלישית הרי היא כו', ושם י' א' שבין שניה ושלשית כו'. אבל לאחר שלשית לדברי הכל טמאה והיא ככל הנשים: [מב] אלא שיש הפרש כו'. שם ט' ב' עברו עליה כו', מה שאין כן בשאר כל הנשים, דלא קיימא לן כרבי אליעזר במתניתין [שם ו, ב] דאמר כל אשה כו', וכמו שכתוב שם ט' ב' תנו רבנן מעשה ופשה רבי כרבי אליעזר כו', מה שאין כן בתינוקת כו' דאפילו רבנן מודי, דלא פריך שם י' א' אלא מסיפא דהגיע זמנה לראות אימא סיפא. ועיין רש"י שם ד"ה אימא סיפא כו':

באר היטב

(מו) עונה. פירוש, יום או לילה, כללעיל סימן קפ"ד סעיף ב'. ואף על גב דשם סעיף ו' אמרין דלא וסתה נמשך שנים או שלשה ימים אין צריך לפרוש אלא עונה ראשונה, יש לומר דסוף סוף מכל מקום אסורה עונה אחת, ש"ך [ס"ק סג]. וגם נראה דכל שכן אם הראיה מתחלת גם קודם הוסת, דלריכה לפרוש כל אותה העונה שלפני הוסת וכל הוסת, ואפשר דהכל אסורה כל העונה גם לאחר הוסת, וז"ע, עכ"ל הש"ך [ס"ק סא:]. (מז) כה. כתב הט"ז [ס"ק טו] דהג"ח הקשה הא כתב רמ"א בסימן פסק דאסורה כל עונת הוסת כמו בשאר וסת ימים. ולא קשה מידי, דלעיל לא אמר אלא לענין הימר לפני שעת הוסת דמומרת, דהיינו וסת הגוף גורמים הראיה, ממילא אין משע קודם וסת הגוף כלל מתמת היום ומשום הכי כתב שם אבל לפני הוסת מומרת. אבל כאן איירי אחר וסת הגוף, בזה שפיר יש לחלק, דבקבוע ליום אסורה מן המתחלת וסת הגוף עד כלות אותה עונה הן יום הן לילה, אבל בוסת הגוף בלא יום קבוע מומרת מימך אחר שכלה וסת הגוף, עכ"ל [ובנקודות הכסף ס"ק י' ממך] צענין אחר, ע"ש: (מח) הנעורים. דהיינו שהיא פחותה מ"צ שנים ויום אחד, ש"ך [ס"ק סג]. וכתב הט"ז [ס"ק מא] מכל מקום כל שעדיין לא ראתה שלש פעמים לא מושגת כלל, אפילו לוסת שאינו קבוע דבשאר נשים מושגת לו עד שיעקר על כל פנים פעם אחת, גבי זו אינו כן אלא אמרין מקרה בעלמא הוא:

נקודות הכסף

אמרין אף על פי שהפיהוק גם כן נקבע, דיון בוסת ימים גרידא. והיינו שכתב הרא"ש כאן בשם הראב"ד, ומצינו צ"ח [עמוד ע"ה ויטלן] וסת הגוף שהקבע שלש פעמים לזמן ידוע כשיגיע אותו יום הפיהוק לריכה לפרוש מצעלה כל העונה כדין וסת ליימי לחודייהו, עכ"ל, משמע דוקא הוקבע, וכדפירשמי. וכן משמע בדברי הרב המגיד [אשכנזי ביה] ריש פרק ח' דנפירשמי, ומצינו צ"ח לקמן ריש דף קל"ז [עמוד ע"ה ויטלן] כתב הרב המגיד כו', וכתב עליו אינו מדוקדק כו', ולפי מה שכתבתי הוא מדוקדק. מהיו משמעות רש"א [ס"א] סימן תמל"ח והעמיקו השולחן ערוך לעיל סימן קפ"ו סעיף י"א משמע דאפילו בוסת שאינו קבוע לריכה לפרוש כל העונה, ודעת מה"ר, וכמו שכתבתי בש"ך [ס"ק מ"ח], וכן משמע מפשט דברי העור ושולחן ערוך כאן. וכן נראה עיקר לדיון:

[שו"ע סעיף כד] עם התחלת הוסת כו'. ר"ל, דלעיל סעיף י"ט נתבאר דפיהוק וציטוש של פעם אחת אין הוסת קובע אלא כשעשתה כן הרבה פעמים [זה אחר זה כו'], ואם כן אם מפיקה כל פעם כמו שעה ורגילה לראות עם התחלת הפיהוק מיד, אסורה כל זמן המשכת הפיהוק. היתה רגילה לראות בסוף הפיהוק, אינה אסורה אלא בסופו: (פ"ק בא) אלא כו'. אותה עונה שלפני הוסת כו'. מקשין העולם דממה נפשך במאי איירי, אי בוסת הגוף הבא לזמן ידוע, הלא משמע דמתברר בסעיף שאחר זה אם אחד מאלו בא לזמן ידוע, משמע על מעיקרא איירי באינו לזמן ידוע (והפלתי תפארת ישראל ס"ק כד כתב דחיה אחת, דאם כן פשיטא דצריכה לפרוש כל העונה של הוסת הן מקודם הן שלאחר כך). ואי מייירי בוסת הגוף לחוד שאינו בא לזמן ידוע, איך כתב דצריך לפרוש כל אותה עונה שלפני הוסת, אטו היא נביאה אימת יקרה לה העיטוש והפיהוק, ואם כן לעולם תהיה אסורה כרבי מאיר [נדה יב, ב] דאשה שאין לה וסת תצא בלא כתובה, והוא דבר שאין לו שחר, וצ"ע: (פ"ק סב) עד כו'. דסבירא ליה להרשב"א כו'. שממנו מקור דיון זה: למזלפת כו'. דשם אינו ר"ה אחת, אלא הראיה שראתה בראשונה היא תחלת הוסת וכול מה שרואה אח"כ דמים יתרים הוא דאחוספו בה, ומשום הכי אין צריך לפרוש אלא עונה ראשונה, דאוליגן בטר תחלת הוסת. אבל הכא ראיא אחת מרובה היא, וכיון שנמשכת גם אחר הוסת אסורה מתחלת הוסת] עד סוף עונה אחת: אין צריך לפרוש ביום. ר"ל, ולא סבירא ליה דראיה אחת מרובה היא: ועוד דאפילו כו'. ר"ל, אלא העיקר כתיובין הבי' דבכל דוכתי אסור תזיל עונה אחת, ומשום הכי אם וסתה נמשך ב' או ג' ימים, אף על גב דאין צריך לפרוש אלא עונה ראשונה סוף סוף הא מכל מקום אסורה עונה אחת, וכן אם וסתה בלילה ונמשך ביום אפילו להרשב"א דאין צריך לפרוש ביום כלל אפילו כשיעור הנמשך בו סוף סוף הא מכל מקום אסורה עונה אחת דלילה, ומשום הכי גם כאן אסורה מתחלת הוסת עד סוף עונה אחת: (פ"ק סה) אלא כו'. כלומר כו'. ר"ל בדרישה ופרישה הבין דמה שכתוב אם פסקה ג' עונות בינוניות שהם צ' יום, היינו שפסקה שלשה עונות מהעונות הראשונות, ושהיה לה וסת מל' לל', ונקט בכהאי גוונא משום דסתם נשים חזוין מל' לל', דהא היינו טעמא דכל אשה שאין לה וסת צריכה לחוש לעונה בינונית, ואורחא דמלתא נקט, אבל אין הכי נמי אם היה וסתה מן מ' יום למ' יום צריכה שתפסק ק"כ יום, דהיינו ג' עונות מהעונות הראשונות שלה (ולשיטתו מה שיש הפרש בין קטנה לגדולה יתבאר בסמוך). אבל הש"ך לא סבירא ליה הכי, ומשום הכי כתב כלומר כו': לפי שאינה בת דמים כו' והלכך עוקרתה כו'. כצ"ל: לכך נקט שש עונות בינוניות כו'. ר"ל, לא כדרישה ופרישה דאורחא דמלתא נקט וכנזכר לעיל, אלא לכך נקט ג' עונות בינוניות, דקטנה אפילו היו עונות שלה הרבה יותר מל' יום סגי [לעקירתן] בג' עונות בינוניות שהן צ' יום: והדרישה כו' [שקשה כו']. לפי שיטתו דאורחא דמלתא נקט, כתב שעדיין קשה למה ליה למנקט שפסקה ג' עונות בינוניות:

[לז] [סעיף כד] וכו' אין חוששין להם. והיינו דוקא בוסת שזא על ידי מקרה כמו פיהוק, אבל בוסת הקפלות כיון שאינו נקבע אלא עם הימים ודאי לאסורה כל העונה, וכמבואר בסעיף כ"ה. ועיין בש"ך [ס"ק נ:]. [מה] אלא נמישבת גם אחר הוסת. וכל שכן אם מתחלת קודם הוסת, דלריכה לפרוש כל אותה עונה שלפני הוסת, ש"ך [ס"ק סא:]. [מז] עד סוף עונה אחת. עיין בצ"י [עמוד ע"ה וקשה לן מה שממך בזה דלא מקשה מדלעיל סימן קפ"ד [סעיף ו]. ועיין בצ"ח [עמוד ע"ה ויטלן] והש"ך [ס"ק סג] מה שממך בזה: [מז] אסורה בל עונה אחת. כן כתב הצ"ח [עמוד ע"ה ויטלן] בשם הרא"ש [נדה פ"ט סימן ג פה, ג] בשם הראב"ד, אכן לעיל בסוף סימן קפ"ד הביא הצ"ח [עמוד יח ד"ה כתב הראב"ד] בשם הראב"ד [נעלי הנפש שער מיקון הוסתות סימן א הלכה ו] דוסת שזא על ידי מקרה בין שזא לה יום קבוע וכו', גם כן אינה אסורה אלא לשעתה. ועיין בט"ז [ס"ק טו] שהחריך למר, אבל משמעות לשון הראב"ש והראב"ד בספר נעלי הנפש אינו כן, וכן השיג עליו הש"ך בנקודות הכסף [ס"ק ו] אך שמדמיק שם מאלד לייצג דברי הראב"ד, אבל בלמח יותר נראה לי דהרא"ש סברא דנפשיה כתב בדיון זה דאסור כל העונה [וה"ה] שכתב שהרא"ש כתב כן בשם הראב"ד, היינו לפי שהרא"ש סיים שם בסוף דבריו וכל זה [דקדוק] [דקדוק] הראב"ד, אבל בלמח לא קאי אדיון זה, רק אשאר דיונים שהחכו שם בהרא"ש, כמבואר בספר נעלי הנפש, והוא שלא כדעת הראב"ד דלעיל. והרב שפסק לעיל בסימן קפ"ד סעיף ב' דבוסת התלוי בשינוי הגוף אינה מושגת רק בשעת וסתה, מייירי שלא בא בזמן ידוע, וק"ל: [מה] ש"א הגיחה ליימי הנעורים. כלקמן סימן ק"ט סעיף ב':

פתחי תשובה

(כו) או זמן אבדו. עיין בסדרי טהרה [ריש ס"ק לא] שכתב הא דאמרין בזמן לבד אינו נעקר, היינו לענין זה דאם הגיע יום פעמים היום ולא פיהקה ולא ראתה מכל מקום צריכה לחוש אחר כך אם הגיע היום ופיהקה, אבל מכל מקום לענין זה נעקר דאין צריך לפרוש כל אותו היום כל זמן שלא פיהקה מחשש דשמא תפק, דהא עברו ג' ראשי חדשים ולא פיהקה וכו', ע"ש. וכן כתב החות דעת [חדושים ס"ק מב], ע"ש:

קפ"ד סעיף ב' דבוסת התלוי בשינוי הגוף אין מושגת רק בשעת וסתה, והכא פסק דאסורה כל עונת הוסת כמו בשאר וסת ימים. ולא קשה מידי, דלעיל לא אמר אלא לענין הימר לפני שעת הוסת דמומרת, דהיינו וסת הגוף גורמים הראיה, ממילא אין משע קודם וסת הגוף כלל מתמת היום ומשום הכי כתב שם אבל לפני הוסת מומרת. אבל כאן איירי אחר וסת הגוף, בזה שפיר יש לחלק, דבקבוע ליום אסורה מן המתחלת וסת הגוף עד כלות אותה עונה הן יום הן לילה, אבל בוסת הגוף בלא יום קבוע מומרת מימך אחר שכלה וסת הגוף, עכ"ל [ובנקודות הכסף ס"ק י' ממך] צענין אחר, ע"ש: (מח) הנעורים. דהיינו שהיא פחותה מ"צ שנים ויום אחד, ש"ך [ס"ק סג]. וכתב הט"ז [ס"ק מא] מכל מקום כל שעדיין לא ראתה שלש פעמים לא מושגת כלל, אפילו לוסת שאינו קבוע דבשאר נשים מושגת לו עד שיעקר על כל פנים פעם אחת, גבי זו אינו כן אלא אמרין מקרה בעלמא הוא:

יו (שם ס"ק טז) ודע"ה לא אמר הראב"ד כו'. אין חילוקו בדברי הראב"ד נכון, דכיון דאמרין דיון בוסת הימים לחוד אמאי לא מחוש גם כן לפני העונה. ועוד, [דלקמן] [דלשון] הפוסקים והטור שכתבו לריכה לפרוש כל העונה כמו וסת ימים לחודיה, משמע דדיון וסת ימים לחודיה ממש יש לו. ועוד, דלא הרשב"ד הסם נמי קאמר אבל לפני וסת מומרת ואם צדקה בשעת וסתה ולא ראתה מומרת לאחר הוסת כו', משמע דלפי זה קאי [ש] דמומרת לאחר הוסת. אלא נראה לי דהסם לא קאמר אלא דאפילו יש לה יום קבוע לאותן הימים אבל אין לה וסת קבוע, דהיינו שאינה שפיהקה או עיטשה הרבה ראש חדשים זה אחר זה ולא ראתה, אם כן יש לה יום קבוע לסמינים הללו, ואחר כך פיהקה שני ראשי חדשים, אלא וזאתה, אם כן צריכה לחוש לוסת הפיהוק גרידא, אבל הכל מייירי שהוסת גופיה בא לזמן ידוע ונקבע, דלא

סימן ט"ו

בענין מצות עונה בחשש בני שנואה

(מכתב)

בדבר מי שרואה לפטור עצמו ממלות עונה בטענת שנואה דהו"ל בני שנואה, מלבד דאין זה פוטרנו דהא מחוייב להסיר שגאונו כדי לקיים מ"ע מדאורייתא, עוד מלאכתו בשו"ת מהרי"ל דיסקין ז"ל סוף סי' מ"ה דבני שנואה אינו ידוע לנו השיעור (דהא פשיטא שכל בעל ע"פ רוב יס' לו הקפדות וקטנות קטנות או גדולות ובודאי אין זה בכלל בני שנואה).

סימן ט"ז

בענין וסת הגוף

(מכתב)

ע"ד אשה שאין לה וסת קבוע לימים אלא שיום או יומיים לפני ראייתה מרגשת כאב ראש ולא כאב חזק אלא מיחוש הראש, נראה לזהו וסת הגוף גמור דמבואר בגמ' דף ס"ג ע"ב דראשה כבד עלי' ואברי' כבדין עלי' ורותחת וגו' וסת הגוף ואין הכוונה כולם אלא או קתני, וה"ה ראשה כבד בלא אברי' כבדין דסגי להיות וסת הגוף דזיל בחר טעמא שהרי אשה זו מוחזקת בטורה כ"ז שלא בא הסימן לפני ראייתה וכ"ה להדיא לשון הרמב"ם ז"ל פ"ג ממסכת ומושב ה"ו כל אשה וכו' או ראשה כבד עלי' או אברי' כבדין עלי' וכו', ולשון השו"ע סי' קפ"ט סי"ט שכתב או שראשה ואברי' כבדין עלי' ז"ל גמי דאו או קאמר א"נ אורחא

דמילתא נקט שבאופן רגיל כל שראשה כבד עלי' ממילא אברי' כבדין שהחולשה מחפשת בכל הגוף.

ואע"פ שרש"י ז"ל פרשת חזריע על הפסוק נדת דווחה כתב לשון מדוה וחולי שאין אשה רואה דם שלא תחלה ראשה ואברי' כבדין וא"כ היכי משכח"ל אשה שאין לה וסת, לק"מ דכוונת רש"י ז"ל שכל אשה בשעת ראי' ראשה חולה ואברי' כבדין ואין זה וסת הגוף כיון שבכל רגע עלולה לראות [ויהא בשעת ראי' חולי ראש] ודוקא אם מוחזקת שזמן מה לפני ראייתה בא חולי הראש וכבוד אברים דאז לפני בא וסת הגוף היא מוחזקת שלא תראה כיון שעדיין לא בא סימן הגוף שמוחזק לבא לפני הראי' ופשוט ודללא כמו שרצה ח"א לחלק בין כאב ראש חזק לבדלי חזק מכת פירש"י הג"ל, ובנדה דף ט' דהא דמעוברת מסולקת למים קאמר ר"פ מידי הוא טעמא אלא משום דראשה כבד עלי' ואברי' כבדין עלי' וכו' דמבואר דאדרכה כובד ראש ואברין הוא סבה לסילוק דמים, ז"ל דהיינו כשכל הזמן נמשך כובד ראש ואברין מחמת העיבור זהו סיבה לסילוק דמים, אבל מטבע האורח עצמו לפעול בזמן בואו או סמוך לו כובד ראש ואברין והוא הוא וסת הגוף גמור.

וכל אשה שיש לה וסת ואפי' וסת הגוף בלא ימים מותרת לבעלה בלא שום בדיקות כמש"כ הרמ"א ז"ל בסי' קפ"ד ס"ב וע"פ בש"ך סק"ח ואע"פ שלהרמב"ם ז"ל שיטה אחרת בענין וסת הגוף מ"מ דעת כל הפוסקים שהוא עצמו וסת גמור בלא קביעות ימים כמש"כ הרמ"מ שם וכ"פ בשו"ע סי' קפ"ט סי"ט הג"ל והכי נקטינן.

(וע"ז השיב השואל ז"ל)

נזכרתי מה ששאלתי לפני איזה שנים באמעריקא את הג"ר משה

פיינשטיין שליט"א בנדון שאלת קביעות וסת
 שהי' נוגע לאחד מחברי, ובתוך הדברים
 אמרתי לו שהאשה מרגשת תמיד לפני בוא
 הוסת איזה הרגשות בראשה (איני זוכר
 בבירור אם זה הי' כאב אבל דומני שכן הוא)
 ובגופה, ושאחתי אם זה לא נקרא וסת הגוף,
 ודחה אותי לגמרי, ונזכרתי זה לא כבר טעמו,
 שאמר שהרגשות כגון אלו רגיל כמעט בכל
 אשה ולא שייך לחשבו לוסת הגוף, וכמדומה
 שבדעתו הי' לומר שאילו בן הרי נמצא שכל
 אשה יש לה וסת הגוף, והרי מבואר בפוסקים
 מלבד לשיטת הרמב"ם שרגילות גם בשאר
 וסתות.

(וע"ז השיב מרן ז"ל)

אין לנו אלא דברי הגמ' והשו"ע דראשה כבד
הוא וסת הגוף ואין בזה שום ספק ומה
שטען דא"כ כל הנשים יש להן וסת הגוף ז"א
וידוע לי מכמה שאלות נשים שאין להם שום
וסת הגוף והוא רגיל.

סימן י"ז

בענין וסת הגוף שנשתנה

(מכתב)

ע"ד אשה שיש לה וסת הגוף אולם לאשר לא
 החזיקה עצמה לאשה שיש וסת הורגלה
 בבדיקות רבות תמיד ואירע איזו פעמים
 שמלאכה כתמים בבדיקות [ספק מראה טמא
 ספק מראה טהור כי החמירה ע"ע תמיד
 בכל המראות] ובשעת מליאת כתמים לא הי'
 סימני וסת הגוף [היינו שאז לא הי' ראשה
 כבד] ונסתפק מעכ"ת מכיון שמבואר בסוף
 סי' ק"ז דכתמים הנמצאים ע"י בדיקה (ובעד
 הבדוק) הרי הם כראיות לכל דבר, וא"כ הרי
 סינתה להיות רואה בלא וסת הגוף, נראה

דכיון דלא מלאה ג"פ רפופים כתמים בשעת
 בדיקה אלא בסירוגין שהרי הי' בינתיים
 ראיות גמורות עם וסת הגוף וגם לא הי'
 בסירוגין שזה כמבואר בהשאלה, א"כ הרי לא
 הוחזקה ג"פ לראות בלא וסת הגוף ונעקר
 השינוי בפעם אחת כדין סינתה פעם אחת או
 ב' פעמים והרי כבר נעקר ע"י שחזרה
 וראתה ראיות הרגילות שהי' כדרכן עם וסת
 הגוף.

ועוד נראה דאפי' ראתה ג' פעמים רפופים
 בלא וסת הגוף דינו כדין וסת שאינו
 קבוע שנעקר בפעם אחת כיון שעכ"פ לא
 קבעה וסת חדש וכמו באשה שיש לה וסת
 קבוע וסינתה ג' פעמים לזמנים אחרים ולא
 השווה אותם דנעקר בפעם אחת והדרא
 לקמייחא כמבואר בסי' קפ"ט סעיף ט"ו,
 וה"נ הרי חזרה לראות כדרכה בוסת של גופה
 בכאב ראש ולא מיבעי לשיטת הפוסקים [עי'
 סי' קפ"ט סי"ג ברמ"א ז"ל ובט"ז ובנקוה"כ
 שם ובש"ך סק"מ] בהי' וסתה קבוע לעשרים
 יום וראתה פעם אחת או ב' פעמים לשלשים
 יום כשחזרה וראתה שוב לעשרים נעקר מיד
 יום שלשים אע"פ שעדיין לא בא היום שלשים
 בלא ראי' א"כ ה"נ כנ"ד נעקר עי"ז שפ"א
 חזרה לוסת הרגיל אלא אפי' להסוברים
 דאכתי לא נעקר בכה"ג מ"מ אין זה אלא
 בוסת הימים דהא אשה קובעת לה וסת בתוך
 וסת כמבואר בסי' קפ"ט סעיף ל"ב וא"כ
 אותו יום שלשים לא חזינו לי' דנעקר אפי'
 פעם אחת, דמה שחזרה ליום עשרים אינו
 סתירה לקביעות יום שלשים אבל כנ"ד
 שחזרה לוסת גופה היינו שראינו שחזרה
 לטבעה להיות ראייתה גורם כאב ראש הרי
 זה עקירה ממש למה שהי' פ"א בלא כאב
 ראשה ופשיטא שנעקר בפ"א [ועיקר ענין
 וסת הגוף בראשה כבד ואברי' כבד אין
 ענינו שהכאב גורם לאורח שיבא אלא אדרבה

וגם לא הי' בסירוגין שוה כמשכ"ל ודינה
כאשה שיס' לה וסת לכל דבר.

(וע"ז השיב השואל וז"ל)

אולי אפשר לומר שכמו שקובעת וסת בחוד
וסת לימים כמו"כ קובעת וסת בחוד
וסת הגוף (או אפי' בלא קביעות אלא
שמוחזקת לרואה בג' פעמים לפי שיטת
הט"ז בסי' קפ"ט), ונהעיר ע"ז מרן ז"ל: לא
ידעתי ט"ז כזה, ודבריו ז"ל בסקי"ח הם רק
לענין שזביאת וסת הקבוע אכתי כריך שיהי'
עקירה היינו פעם אחת להוסת שאינו קבוע
אבל פשיטא שנעקר בפעם אחת. עכ"ל,
וא"כ מכיון מכיון שזו ראתה כמה פעמים בין
וסת לוסת ע"י בדיקה בעד הבדוק בלי כל
סימני הגוף, וא"כ תהא נחשבת שוב לאין לה
וסת בין ראוי שעם סימני הגוף לראוי השני'
שעם סימני הגוף, ראוני בזה שאולי אפשר
לומר שמוחזקת היא בשני מיני ראיות שאינן
שייכות זו לזו, היינו שיס' לה וסת הגוף שרואה
בלי קביעות זמן אלא בערך מב' או ג' חדשים
לב' או ג' חדשים ועוד מורגלת בראיות שלא
בשפע אלא ע"י מציאת כתמים בעד הבדוק
בלי סימני הגוף כלל, ונהעיר ע"ז מרן ז"ל:
לא מצינו קביעת וסת אלא בזמן קבוע ביום
החודש או בהפלגה או בדילוג שוה, וכל שאינו
כן הוא וסת שאינו קבוע ונעקר בפ"א ודין זה
מבואר בסט"ו. עכ"ל, ובלי קביעות אלא
מזמן לזמן וא"כ הרי שבה לכל דין אשה שאין
לה קביעות וסת, שהרי מה לי אם יש לה ג"כ
וסת הגוף או לא, סוף סוף הרי למכאן כחם
ע"י בדיקה עלולה בכל עת בלי סימני הגוף
ובלי קביעות זמן וממילא ל"ס ע"ז עקירה
מכיון שמעולם לא מצאה כתמי עד הבדוק
בסימני הגוף, וגם לא יהא שייך ע"ז דמפסקי
הראיות שע"י סימני הגוף שהרי על מציאת
הכתמים על עד הבדוק לא מפסקי ראיות
גמורות בינייהו כיון ללאו מינייהו הן.

ביאת האורח גורם שיהי' לפניו כאב זה עי'
ט"ז סי' קפ"ט סקל"ב ובס"ך שם סקנ"ט]
וכיון שחזרה לטבעה שהאורח מביא כאב
ראש נעקר מה שראתה בפעם אחת בלא אוחו
כאב ודינה לכל דבר כאשה שיס' לה וסת
קבוע.

ועוד דאוחו פעמים שמצאה כחם ע"י
בדיקות לא נחברר שהי' מראה טמא
מכיון שאינה יודעת אם הי' מראה טמא
ופעם אחת הראתה לחכם וטיהר ואעפ"כ
החמירה ע"ע שכן דרכה להחמיר בכל
חששא בעלמא וגם אם הבדיקה לא הי'
בעומק אינה טמאה מדאורייתא אפי' הי'
מראה טמא ממש כיון שהי' בלא הרגשה ולא
תלינן בהרגשת עד כשאינו בעומק כמש"כ
הס"ט בתחילת הספר ע"ס א"כ אפשר דאין
זה כראוי ממש לענין וסתות ודמי לבדקה
עלמה בעד שאינו בדוק ומצאה עליו כחם
יתר מכגריס אע"פ שאסורה מ"מ אינו נדון
כראיות לענין וסתות כיון שאינה טמאה
מדאורייתא כמש"כ הט"ז סוף סי' ק"כ ויש
לחלק מהחם כמבואר למעין].

ובכלל לא אשכחן לחוש כששינתה מוסתה
הקבוע אלא שמה קובעת לה וסת
חדש כהא דתנן היתה למודה להיות רואה
ליום ט"ו ושינתה ליום עשרים זה וזה אסורין
אבל לא אשכחן לחשוש ע"י השינוי שמה
נעשית אשה שאין לה וסת כלל דאטו לר"מ
דאשה שאין לה וסת אסורה, כששינתה פעם
אחת נאסרה לבעלה עולמית [עד שתחזור
לוסתה הקבוע] והרי סתם מתני' בלא
פלוגתא דזה וזה אסורין אבל שאר ימים
מותרין.

ובד"ד א"כ לכ"ז דעכ"פ כבר נעקר בפעם
אחת כשחזרה לוסת גופה הקבוע,
כיון שלא מצאה ג' פעמים רכופים בבדיקות

ב. ויש לדון זהני נשים שרגילות לראות כתמים קודם ראייתן, והיינו צאופן שכתמיהם טהורים כגון שאין בהם שיעור, או שמואלות כן על צג צבוע, או שמראה שלהם טהור, והוחזקה כן כמה פעמים שיודעת כשמואלות כתמים אלו שעוד זמן מה יגיע עת וקתה. ללכאורה צגמרא אוקמה דוקא צשופעת דם טמא מתוך דם טהור, והיינו שתיכף כשנפסיקה לראות דם טהור, מתחילה לראות דם טמא, אצל צניד"ד שרואה קצת כתמים ומפסקת ואח"כ רואה דם אין זה שופעת לכל הפירושים. [עי' צגמ' י: דשופעת היינו כראיה אחת שאינה מפסקת. ועי' שו"ע סי' ק"כ ס"ג, וצ"ז וצ"ד ס"ק ד' ונקה"כ שם] ומדקצנו דצשופעת הוי וקת, משמע דצשאר גווי לא הוי וקת.

אמנם צ"אגרות משה" (יו"ד ח"ג סי' כ"א) כתב דאף צהפסיקה צין הכתמים לשפיעת הדם, ואפי' צדקה צינתיים ומלאה טהורה, מ"ת חיישינן להני כתמים כדיו וקת הגוף. עי"ש שכתב "אצל אם הפסיקה צין הכתמים לשפע הדם יום או יומיים, או שצדקה צינתיים ומלאה טהורה אין וקתה אלא מזמן שצא הדם צהרגשה, ואין חוששים לכתמים משום וקתות כסוף סי' ק"כ. ודינה כדיו וקת הגוף, אצל לא שייך לחוש לזה אלא כשהיה זה ג"פ עכ"ל עי"ש.

ג. והנראה צזה, דהנה צשו"ע הרב (צקו"א סוף אות צ') יסד יסוד "לכל מיני וקתות הצריכו הראשונים להציא מקודם [ראיה] מהצמרא [ומסיק צמה דמיירי שם] וקירוג לחודיה, ודילוג לחודיה אשכחן צגמרא, אצל להוסיף וקת המורכב מקירוג ודילוג אין לנו עכ"ל. [ונראה דגם החו"ד ס"ק ד' והצאנו דצריו צהערה לפכ"א ה"ד שחולק עליו, הוא משום דק"ל שחשיב גם זה כמוצכ צגמרא, אצל אינו חולק על עכ"ל היסוד]

ונראה, דזהו דוקא לגבי וקתות הימים, דכל מה שלא העידו לנו חז"ל דצאופן זה היום גורם, א"א לנו להמציא וקת, דמכא ידעינן דאופן כזה שייך שיגרום לציאת האורת, אצל צוקתות הגוף שהם "מקרים המתילדים תמותרי הליחות והדמים" (לשון הרש"צ א צתוה"צ) כיון דחזינו דהני הרגשות צאים עם ראייתה, א"כ כל הרגשה שתרגיש צגופה, ומעידה על ציאת האורת הוי וקת הגוף, ואין צריך ע"ז ראה מהצמרא, שהרי חזינו צהדיא שלאשה זו האורת גורם לאותה הרגשה, ויש צוקת זו עדות צרורה על ציאת האורת.

ונראה דזהו כוונת הטור סי' קפ"ט שכתב: ויש שקוצעת וקת ע"י מקרים שיארעו צגופה, כגון שמפקת ורואה, ופרש"י כאלם שפושט זרועותיו מחמת כובד, ויש מפרשים כאלם שפותח פיו מחמת כובד, ור"ח פי' כאלם שמוציא קול דרך הגרון, ושלשתן אחת, וכל שינוי חוש הגוף קיתן להתעוררות הדם, וכיון שהחזיקה צו צריכה לחוש לו עכ"ל. וצאור דצריו דאעפ"י שלכל פירוש, שאר הפירושים לא הוצרכו צגמרא. מ"ת כולם אחת לדינא, דאף שלא נזכרו צגמרא, כיון שהחזיקה צו וחזינו דאללה מיחוש ושינוי זה מעיד על ציאת האורת, זהו וקת הגוף וצריכה לחוש לו.

ומעתה אין להקשות דגמ' חשיב דוקא שופעת, ומשמע דצאינה שופעת לא הו' וסת, כמו לאין להקשות דגמ' חשיב פהוק זה לפי' אחד ולא חשיב שאר פיהוקים. דגמרא דוגמא בעלמא נקיט, וכל דבר שהאורח גורם לו שיצא, והוא מעיד על ציאת האורח הו' שפיר וסת הגוף, אף שלא הוזכר דגמרא. ולכן אשה שרגילה בתציאת כתמים קודם ציאת האורח הו' שפיר וסת הגוף, ואריכה לחוש לזה כדין וסת הגוף.

דגמרא

ד. והנה ב"משנה אחרונה" (נדה פ"ט ת"ח) כתב רז"ל "אם שהתה אחר הוסת אפשר לאין זו וסת הגוף, כיון לאין הראיה קמוך מיד לוסת, כדמשמע ליטנא דם טמא מתוך דם טהור ולא אחר דם טהור. וצטור סי' קפ"ט הביא מחלוקת הרשב"א והר"ז"ה אם התחיל הראיה בתוך הוסת ונמשכת אחר הוסת, משמע דוקא נמשכת שאם כל הראיה אחר הוסת פשיטא לאין זו וסת הגוף. וצ"י הביא לשון הרמב"ן וסתות הגוף אין חוששת להם אלא שעתן, כיכל היתה רגילה בהן לאחר הקפיאה מיד או בקרוב לה שעה ושתיים, משעבר אותו זמן צודקת ומשתשת את ציתה" עכ"ל עי"ש.

תורף דצריז ללא רק בשופעת צעינן שתראה מיד אחר הוסת, אלא דכן הוא הדין בכל וסתות הגוף, לאין חשוצים כוסת רק כשתראה מיד או שעה ושתיים אחר הוסת.

ה. ואחר העיון נראה שלא כדצריז [ואף המ"א כ' דצריז בדרך אפשר ולא הכריע] דהנה מש"כ ראה ממחלוקת הר"ז"ה והרשב"א דמשמע דוקא נמשכת, אצל אם כל הראיה אחר הוסת פשיטא לאין זה וסת הגוף. הנה דין זה הוא לגבי מה דקי"ל לאין חוששים לוסת הגוף אלא שעתן בלבד, וע"ז כתב הרשב"א ד"א כשהראיה כולה מוצלעת בתוך הוסת, אצל אם אינה מוצלעת בתוך הוסת אלא נמשכת חוששת עד סוף העונה. ואינו צא לאפוקי דהיכא שכל הראיה אחר הוסת, אינו וסת. אלא דצזה פשיטא שחוששת לכל העונה, ור"ל דאפי' התחילה לראות צשעת הוסת אעפ"כ חוששת עד סוף העונה. (עי' פכ"ה הע' 3 ודו"ק) וכן הוא להדיא בחו"ד ציאורים ס"ק ל"א שכתב "ומכל שכן כשהראיה היא אחר הפיהוק שאקורה מתחילת הפיהוק" הרי מפורש דגם כשרואה אחר הפיהוק הו' וסת. ועי"ש שכתב זה על דצרי הרשב"א. (רק העיר דלרשב"א אינו אקור אלא מקור הפיהוק, והוא אוקר כבר מתחילת הפיהוק עי"ש)

ובן מה שהביא מדצרי הרמב"ן. הרמב"ן כתב דין זה לגבי שאין צריך לחשוש אלא לשעתן, והרמב"ן חולק על הרשב"א וקוצר דאפי' אם רואה שעה או שתיים לאחר הוסת, כמי אין חוששין אלא עד אחרי שעה ושתיים, ומשעבר אותו זמן מותרת ולרשב"א אקור צכה"ג עד סוף העונה, וכן פסק צשו"ע סכ"ד. אצל לא צאו לאשמועינן דצכה"ג הו' וסת, ולאפוקי רואה אח"כ ללא הו' וסת. (עי' לקמן אות ט')

וראיה גדולה לדברינו, שהרי העור עצמו וכן צשו"ע ס"כ פסק לאס פהקה צכ"ט
 צחדש ולא ראתה, וצכ"ח ראתה צלא פיהוק, אס פיהקה קודם לכן צ"פ
 צכ"ח, קצעה וסת לפיהוק של ר"ח דפיהוק של אתמול גרס לראיה של ר"ח. ודוקא
 לגבי דין זה, שאנו רואים לקצוע וסת המורכב מימים ומקרים צריך שתפקה קודם
 צ"פ ציום הראיה, אבל אס קוצעת וסת לפיהוק לצד, משמע דצכל ענין שתפקה הו
 וסת, וגס אס תפקה קודם לכן יום או יומים.

ו. דהנה מקור דין זה הוא בקפיאה ע"י צגמ' יא. והרצצ"א צתוה"צ דימה דין
 זה גס לגבי פיהוק, והרא"ה שס צצדק הצית השיג עליו דדוקא
 צקפיאה אפשר דקפיאה של יום זה תגרום לוסת שיצא למחר, אבל צפיהוק אינו כן
 דא"א לוסת לגרום לציות הפהוק ציום קודם לכן. וזהו צאמת כסצרת המשנה
 אחרונה.

אבל הרצצ"א צמשמה"צ כתב, דכל שכן צוסת הפיהוקים שכלוי הדס צרחס מציא
 לידי פהוקים, יס לומר שחיילותו של דס קודמת, דהיינו שהפיהוקין קודמין
 לו וצכל מקום המצב קודם צטצע למקוצב. ע"י"ש. הרי מפורש דכ"ס דאס חזינו
 דהדס גורס לפיהוק, אף שהוא יום [ונראה אפי' יומיים] קודם לכן, הוא שפיר
 וסת, וצמקום שאינו נקצע לימים שפיר חיישינן ליה.

ועיין חור"ד צאורים ס"ק כ"ג שכתב "ואס כל הג"פ קפאה ציום שקודם הראיה,
 ולא היו ההפלגות שוות קצעה לה וסת לכך, ואינה אסורה אלא ציום
 שלאחר הקפיאה, ומותרת ציום הקפיאה" והציא שס צסס תוה"ש, דדוקא לגבי
 לקצוע וסת לימים צריך שיהיו קודם צ"פ קפיאה ציום הראיה. אבל כשקוצעת
 לקפיאות לחוד, אסורה צכעין שנקצע. ואס נקצע אפי' ליומים אחרי זה משמע
 לאסורה.

ועי' ט"ז ס"ק ל"צ וש"ך ס"ק כ"ט שהק' דהשו"ע סותר עצמו, דצקפיאה פסק
 דלא תלינן לקצוע וסת מורכב לימים ולקפיאות צקפיאה של אתמול, וצפיהוק
 פסק דתלינן צפיהוק של אתמול. ותראו, דס"ל לשו"ע דדוקא צפהוק סצברא הוא
 דפהוק של אתמול גורס אבל לא צקפיאה ע"י"ש. ועי' תוה"ש סק"ת הציא דצריהס.
 וא"כ איך פסקו התוה"ש והחור"ד דחיישינן לקפיאה של אתמול. וצע"כ דהיכא
 דאחינן לקצוע וסת לקפיאה לצד ולא לימים צודאי תלינן אף לקפיאה של אתמול.
 [ועי' פ"ת ס"ק כ' דצקפיאה של אתמול תולין אבל לא כמה ימים קודם לכן. והוא
 מהכודצ"ת ס"י כ"ג ועי"ש דמיירי רק לגבי לקצוע וסת לימים וקפיאות אבל
 לקפיאות לחוד לא עסיק שס]

וא"כ מכל שכן לגבי פיהוק, שהשו"ע פסק דתלינן צפהוק של אתמול לגבי לקצוע
 וסת לימים ומקרים. צודאי דלפיהוק לחודא חיישינן, אף כשהוא יום או
 יומיים קודם, ושלא כדצרי צעל משנה אחרונה.

ז. ועי' דרכ"ת ס"ק ע"ח בשם שו"ת ריב"א באשה שחוששת בפיהוק ג' ימים קודם ראיתה, ורבה השואל להחמיר להפריש ג' ימים קודם משעה שמתחילה לחשוש, והשיב להדין פשוט לאינה חוששת אלא לעונה שמעיד עליו הפיהוק, כלומר אחר ג' ימים עכ"ל וכע"ז כ' באג"ת יו"ד ח"א סי' פ"ד עי"ש. הרי להדיא דחיישינן לפיהוק אף שצא ג' ימים קודם. [וזהו כ"ש=תמש"כ החו"ד הכ"ל ס"ק כ"ג] ועי' שצט הלוי ח"ג סי' קי"ז וסי' קכ"ד תש"כ בד"ן זה. ולהתבאר לעיל דגם בכתמים הוא וסת, הוא לפי"ז גם צרואה כן יום או יומיים קודם לוסת, ואינה חוששת אלא לעונה שרואה כפי רגילותה, וכן תבאר בלשון האג"ת שהבאתי לעיל.

1-1-25

ח. ואפשר דבאמת מתני' דנדה שם מיירי בכולהו גווני כשראתה תיכף אחר הוסת, ולא משום דרק צכה"ג הוא וסת, אלא מטעם אחר. להנה מתני' שם אתי לאשמועינן לכל אשה שיש לה וסת דיה שעתה, וקאי על חכמים דקיי"ל כוותיהו דס"ל דמעט לעת דמעט על יד מפקידה לפקידה, ומפקידה לפקידה ממעט על יד מעט לעת. ואתי מתני' לאשמועינן חדוש נוסף, דיש שאינן חוששות אלא לשעתן, והוא או בקצוע לה שעה לראות, או צרגילה להרגיש צוקטות הגוף ומיד רואה. שאינה חוששת לטהרות שקודם לכן אף שלא בדקה קודם לזה. וכיון דקיי"ל (מתני' נדה יא.) דאעפ"י שאמרו באשה שיש לה וסת דיה שעתה, מ"מ צריכה להיות צודקת בכל יום שחרית וערבית כשאר נשים. א"כ צע"כ דמיירי הכא דהוסת קמוך לראיה דאל"ה אינה חוששת לטהרות משום דכבר פקדה עצמה. וזהו דאתי לאשמועינן למעט טפי בחשש טהרות.

ולפי"ז מה דנקטה מתני' בשופעת, הוא כמו כל אידך וסתות דמיירי צרואה מיד עם הוסת או צקמוך לו. וכלי לאשמועינן דטהרות דקודם לכן טהורים. ועיין לשון רש"י (קג:) בשופעת דם טמא מתוך דם טהור, רגילה לראות דם טהור תחילה ואח"כ דם טמא הוא וסת. וכל שעה שתראה דם טמא אחר דם טהור אמרינן דדיה שעתה עכ"ל. ומה שחזר רש"י להדגיש כאן וכל שעה וכו' והרי זה כלול במשנה בתחילתה כל אשה שיש לה וכו', והיינו כמושכ"ת דרבה להדגיש בלגזי דין זה עדיף טפי לאשמועינן בשופעת, אצל לא לאפוקי דהוי וסת רק צכה"ג. ובן יש לבאר בדברי הרמב"ם פ"ג מהל' משכב ומושב ה"ו שכ' יש שדרכה לראות במקרים אלו מיד בתחלתו ויש שתמתין במקרה זה שעה או שנים. לאין כונתו דביותר מזה לא הוא וסת, אלא צא לחדש דצכגון זה דיה שעתה וכמוש"כ שם להדיא בהלכה זו, ועי"ש גם בה"ד ודו"ק. וכן מלאתי להדיא לגאון חות יאיר בשו"ת חוט השני סי' ט"ז שהציא דברי הרמב"ם וכ' דגם לדעתו תלינן בפיהוק דלתמול עי"ש.

ונמצא מעתה בלגזי החשש לצעלה, צודאי כל וסת הגוף שהוא מעיד על ציאת האורח, ואפי' אם קודם לו יום או יומיים הוא וסת. ואשר לכן כתמים שבאים יום או יומיים קודם ציאת האורח חוששת להם כד"ן וסת הגוף. וכמו שפקק באג"ת הכ"ל.

ב. ויש לדון זהני נשים שרגילות לראות כתמים קודם ראייתן, והיינו צאופן שכתמיהם טהורים כגון שאין בהם שיעור, או שמואלות כן על צג לבוע, או שמראה שלהם טהור, והוחזקה כן כמה פעמים שיודעת כשמואלת כתמים אלו שעוד זמן מה יגיע עת וקתה. ללכאורה צגמרא אוקמה דוקא צשופעת דם טמא מתוך דם טהור, והיינו שתיכף כשנפסיקה לראות דם טהור, מתחילה לראות דם טמא, אצל צניד"ד שרואה קצת כתמים ומפסקת ואח"כ רואה דם אין זה שופעת לכל הפירושים. [עי' צגמ' י: דשופעת היינו כראיה אחת שאינה מפסקת. ועי' שו"ע סי' ק"כ ס"ג, וצ"ז וצ"ד ס"ק ד' ונקה"כ שם] ומדקצנו דצשופעת הוי וקת, משמע דצשאר גווי לא הוי וקת.

אמנם צ"אגרות משה" (יו"ד ח"ג סי' כ"א) כתב דאף צהפסיקה צין הכתמים לשפיעת הדם, ואפי' צדקה צינתיים ומלאה טהורה, מ"ת חיישינן להני כתמים כדיו וקת הגוף. עי"ש שכתב "אצל אם הפסיקה צין הכתמים לשפע הדם יום או יומיים, או שצדקה צינתיים ומלאה טהורה אין וקתה אלא מזמן שצא הדם צהרגשה, ואין חוששים לכתמים משום וקתות כסוף סי' ק"כ. ודינה כדיו וקת הגוף, אצל לא שייך לחוש לזה אלא כשהיה זה ג"פ עכ"ל עי"ש.

ג. והנראה צזה, דהנה צשו"ע הרב (צקו"א סוף אות צ') יסד יסוד "לכל מיני וקתות הצריכו הראשונים להציא מקודם [ראיה] מהגמרא [ומסיק צמה דמיירי שם] וקירוג לחודיה, ודילוג לחודיה אשכחן צגמרא, אצל להוסיף וקת המורכב מקירוג ודילוג אין לנו עכ"ל. [ונראה דגם החו"ד ס"ק ד' והצאנו דצריו צהערה לפכ"א ה"ד שחולק עליו, הוא משום דק"ל שחשיב גם זה כמוזכר צגמרא, אצל אינו חולק על עכ"ל היסוד]

ונראה, דזהו דוקא לגבי וקתות הימים, דכל מה שלא העידו לנו חז"ל דצאופן זה היום גורם, א"א לנו להמציא וקת, דמכא ידעינן דאופן כזה שייך שיגרום לציאת האורת, אצל צוקתות הגוף שהם "מקרים המתילדים תמותרי הליחות והדמים" (לשון הרש"א צתוה"צ) כיון דחזינו דהני הרגשות צאים עם ראייתה, א"כ כל הרגשה שתרגיש צגופה, ומעידה על ציאת האורת הוי וקת הגוף, ואין צריך ע"ז ראיה מהגמרא, שהרי חזינו צהדיא שלאשה זו האורת גורם לאותה הרגשה, ויש צוקת זו עדות צרורה על ציאת האורת.

ונראה דזהו כוונת הטור סי' קפ"ט שכתב: ויש שקוצעת וקת ע"י מקרים שיארעו צגופה, כגון שמפקת ורואה, ופרש"י כאלם שפושט זרועותיו מחמת כובד, ויש מפרשים כאלם שפותח פיו מחמת כובד, ור"ח פי' כאלם שמוציא קול דרך הגרון, ושלשתן אחת, וכל שינוי חוש הגוף קימן להתעוררות הדם, וכיון שהחזיקה צו צריכה לחוש לו עכ"ל. וצאור דצריו דאעפ"י שלכל פירוש, שאר הפירושים לא הוזכרו צגמרא. מ"ת כולם אחת לדינא, דאף שלא הזכרו צגמרא, כיון שהחזיקה צו וחזינו דאללה מיחוש ושינוי זה מעיד על ציאת האורת, זהו וקת הגוף וצריכה לחוש לו.

ומעתה אין להקשות דגמ' חשיב דוקא שופעת, ומשמע דצאינה שופעת לא הו' וסת, כמו לאין להקשות דגמ' חשיב פהוק זה לפי' אחד ולא חשיב שאר פיהוקים. דגמרא דוגמא בעלמא נקיט, וכל דבר שהאורח גורם לו שיצא, והוא מעיד על ציאת האורח הו' שפיר וסת הגוף, אף שלא הוזכר בגמרא. ולכן אשה שרגילה צמציאת כתמים קודם ציאת האורח הו' שפיר וסת הגוף, ואריכה לחוש לזה כדין וסת הגוף.

דברי ר' יוחנן

ד. והנה צ"מ שנה אחרונה (נדה פ"ט ת"ח) כתב וז"ל "אם שהתה אחר הוסת אפשר לאין זו וסת הגוף, כיון לאין הראיה קמוך מיד לוסת, כדמשמע ליטנא דם טמא מתוך דם טהור ולא אחר דם טהור. וצטור סי' קפ"ט הביא מחלוקת הרשב"א והר"ז"ה אם התחיל הראיה בתוך הוסת ונמשכת אחר הוסת, משמע דוקא נמשכת שאם כל הראיה אחר הוסת פשיטא לאין זו וסת הגוף. וצ"י הביא לשון הרמב"ן וסתות הגוף אין חוששת להם אלא שעתן, כיכל היתה רגילה בהן לאחר הקפיאה מיד או בקרוב לה שעה ושתיים, משעבר אותו זמן צודקת ומשתשת את ציתה" עכ"ל ע"י"ש.

תורף דצריז ללא רק בשופעת צעינן שתראה מיד אחר הוסת, אלא דכן הוא הדין בכל וסתות הגוף, לאין חשוצים כוסת רק כשתראה מיד או שעה ושתיים אחר הוסת.

ה. ואחר העיון נראה שלא כדצריז [ואף המ"א כ' דצריז בדרך אפשר ולא הכריע] דהנה מש"כ ראה ממחלוקת הר"ז"ה והרשב"א דמשמע דוקא נמשכת, אצל אם כל הראיה אחר הוסת פשיטא לאין זה וסת הגוף. הנה דין זה הוא לגבי מה דקי"ל לאין חוששים לוסת הגוף אלא שעתן בלבד, וע"ז כתב הרשב"א דצ"א כשהראיה כולה מוצלעת בתוך הוסת, אצל אם אינה מוצלעת בתוך הוסת אלא נמשכת חוששת עד סוף העונה. ואינו צא לאפוקי דהיכא שכל הראיה אחר הוסת, אינו וסת. אלא דצזה פשיטא שחוששת לכל העונה, ור"ל דאפי' התחילה לראות צשעת הוסת אעפ"כ חוששת עד סוף העונה. (עי' פכ"ה הע' 3 ודו"ק) וכן הוא להדיא בחו"ד ציאורים ס"ק ל"א שכתב "ומכל שכן כשהראיה היא אחר הפיהוק שאקורה מתחילת הפיהוק" הרי מפורש דגם כשרואה אחר הפיהוק הו' וסת. ועי"ש שכתב זה על דצרי הרשב"א. (רק העיר דלרשב"א אינו אקור אלא מקור הפיהוק, והוא אוקר כבר מתחילת הפיהוק עי"ש)

ובן מה שהביא מדצרי הרמב"ן. הרמב"ן כתב דין זה לגבי שאין צריך לחשוש אלא לשעתן, והרמב"ן חולק על הרשב"א וקוצר דאפי' אם רואה שעה או שתיים לאחר הוסת, כמי אין חוששין אלא עד אחרי שעה ושתיים, ומשעבר אותו זמן מותרת ולרשב"א אקור צכה"ג עד סוף העונה, וכן פסק צשו"ע סכ"ד. אצל לא צאו לאשמועינן דצכה"ג הו' וסת, ולאפוקי רואה אח"כ ללא הו' וסת. (עי' לקמן אות ט')

וראיה גדולה לדברינו, שהרי העור עצמו וכן צשו"ע ס"כ פסק לאס פהקה צכ"ט
 צחדש ולא ראתה, וצכ"ח ראתה צלא פיהוק, אס פיהקה קודם לכן צ"פ
 צכ"ח, קצעה וסת לפיהוק של ר"ח דפיהוק של אתמול גרס לראיה של ר"ח. ודוקא
 לגבי דין זה, שאנו רואים לקצוע וסת המורכב מימים ומקרים צריך שתפקה קודם
 צ"פ ציום הראיה, אבל אס קוצעת וסת לפיהוק לצד, משמע דצכל ענין שתפקה הו
 וסת, וגס אס תפקה קודם לכן יוס או יומים.

ו. דהנה מקור דין זה הוא בקפיאה ע"י צגמי יא. והרצצ"א צתוה"צ דימה דין
 זה גס לגבי פיהוק, והרצ"ה שס צצדק הצית השיג עליו דדוקא
 צקפיאה אפשר דקפיאה של יוס זה תגרום לוסת שיצא למחר, אבל צפיהוק אינו כן
 דא"א לוסת לגרום לציאת הפהוק ציום קודם לכן. וזהו צאמת כסצרת המשנה
 אחרונה.

אבל הרצצ"א צמשמה"צ כתב, דכל שכן צוסת הפיהוקים שכלוי הדס צרחס מציא
 לידי פהוקים, יס לומר שחיילותו של דס קודמת, דהיינו שהפיהוקין קודמין
 לו וצכל מקום המצב קודם צטצע למקוצב. ע"י"ש. הרי מפורש דכ"ס דאס חזינו
 דהדס גורס לפיהוק, אף שהוא יוס [ונראה אפי' יומיים] קודם לכן, הוא שפיר
 וסת, וצמקום שאינו נקצע לימים שפיר חיישינן ליה.

ועיין חור"ד צאורים ס"ק כ"ג שכתב "ואס כל הג"פ קפאה ציום שקודם הראיה,
 ולא היו ההפלגות שוות קצעה לה וסת לכך, ואינה אסורה אלא ציום
 שלאחר הקפיאה, ומותרת ציום הקפיאה" והציא שס צסס תוה"ש, דדוקא לגבי
 לקצוע וסת לימים צריך שיהיו קודם צ"פ קפיאה ציום הראיה. אבל כשקוצעת
 לקפיאות לחוד, אסורה צכעין שנקצע. ואס נקצע אפי' ליומים אחרי זה משמע
 לאסורה.

ועי' ט"ז ס"ק ל"צ וש"ך ס"ק כ"ט שהק' דהשו"ע סותר עצמו, דצקפיאה פסק
 דלא תלינן לקצוע וסת מורכב לימים ולקפיאות צקפיאה של אתמול, וצפיהוק
 פסק דתלינן צפיהוק של אתמול. ותרצו, דס"ל לשו"ע דדוקא צפהוק סצברא הוא
 דפהוק של אתמול גורס אבל לא צקפיאה ע"י"ש. ועי' תוה"ש סק"ת הציא דצריהס.
 וא"כ איך פסקו התוה"ש והחור"ד דחיישינן לקפיאה של אתמול. וצע"כ דהיכא
 דאחינן לקצוע וסת לקפיאה לצד ולא לימים צודאי תלינן אף לקפיאה של אתמול.
 [ועי' פ"ת ס"ק כ' דצקפיאה של אתמול תולין אבל לא כמה ימים קודם לכן. והוא
 מהכודצ"ת ס"י כ"ג ועי"ש דמיירי רק לגבי לקצוע וסת לימים וקפיאות אבל
 לקפיאות לחוד לא עסיק שס]

וא"כ מכל שכן לגבי פיהוק, שהשו"ע פסק דתלינן צפהוק של אתמול לגבי לקצוע
 וסת לימים ומקרים. צודאי דלפיהוק לחודא חיישינן, אף כשהוא יוס או
 יומיים קודם, ושלא כדצרי צעל משנה אחרונה.

ז. ועי' דרכ"ת ס"ק ע"ח בשם שו"ת ריב"א באשה שחוששת בפיהוק ג' ימים קודם ראיתה, ורבה השואל להחמיר להפריש ג' ימים קודם משעה שמתחילה לחשוש, והשיב להדין פשוט לאינה חוששת אלא לעונה שמעיד עליו הפיהוק, כלומר אחר ג' ימים עכ"ל וכע"ז כ' באג"ת יו"ד ח"א סי' פ"ד ע"ש. הרי להדיא דחיישינן לפיהוק אף שצא ג' ימים קודם. [וזהו כ"ש=תמש"כ החו"ד הכ"ל ס"ק כ"ג] ועי' שצט הלוי ח"ג סי' קי"ז וסי' קכ"ד תש"כ בד"ק זה. ולהתבאר לעיל דגם בכתמים הוא וסת, הוא לפי"ז גם צרואה כן יום או יומיים קודם לוסת, ואינה חוששת אלא לעונה שרואה כפי רגילותה, וכן תבאר בלשון האג"ת שהבאתי לעיל.

1-1-25

ח. ואפשר לבאמת מתני' דנדה שם מיירי בכולהו גווי כשראתה תיכף אחר הוסת, ולא משום דרק צכה"ג הוא וסת, אלא מטעם אחר. להנה מתני' שם אתי לאשמועינן לכל אשה שיש לה וסת דיה שעתה, וקאי על חכמים דקיי"ל כוותיהו דס"ל דמעט לעת דמעט על יד מפקידה לפקידה, ומפקידה לפקידה ממעט על יד מעט לעת. ואתי מתני' לאשמועינן חדוש נוסף, דיש שאינן חוששות אלא לשעתן, והוא או בקצוע לה שעה לראות, או צרגילה להרגיש צוקטות הגוף ומיד רואה. שאינה חוששת לטהרות שקודם לכן אף שלא בדקה קודם לזה. וכיון דקיי"ל (מתני' נדה יא.) דאעפ"י שאמרו באשה שיש לה וסת דיה שעתה, מ"מ צריכה להיות צודקת בכל יום שחרית וערבית כשאר נשים. א"כ צע"כ דמיירי הכא דהוסת קמוך לראיה דאל"ה אינה חוששת לטהרות משום דכבר פקדה עצמה. וזהו דאתי לאשמועינן למעט טפי בחשש טהרות.

ולפי"ז מה דנקטה מתני' בשופעת, הוא כמו כל אידך וסתות דמיירי צרואה מיד עם הוסת או צקמוך לו. וכלי לאשמועינן דטהרות דקודם לכן טהורים. ועיין לשון רש"י (קג:) בשופעת דם טמא מתוך דם טהור, רגילה לראות דם טהור תחילה ואח"כ דם טמא הוא וסת. וכל שעה שתראה דם טמא אחר דם טהור אמרינן דדיה שעתה עכ"ל. ומה שחזר רש"י להדגיש כאן וכל שעה וכו' והרי זה כלול במשנה בתחילתה כל אשה שיש לה וכו', והיינו כמושכ"ת דרבה להדגיש בלגזי דין זה עדיף טפי לאשמועינן בשופעת, אצל לא לאפוקי דהוי וסת רק צכה"ג. וכן יש לבאר בדברי הרמב"ם פ"ג מהל' משכב ומושב ה"ו שכ' יש שדרכה לראות במקרים אלו מיד בתחלתו ויש שתמתין במקרה זה שעה או שנים. לאין כונתו דביותר מזה לא הוא וסת, אלא צא לחדש דצכגון זה דיה שעתה וכמוש"כ שם להדיא בהלכה זו, ועי"ש גם בה"ד ודו"ק. וכן מלאתי להדיא לגאון חות יאיר בשו"ת חוט השני סי' ט"ז שהציא דברי הרמב"ם וכ' דגם לדעתו תלינן בפיהוק דלתמול עי"ש.

ונמצא מעתה בלגזי החשש לצעלה, צודאי כל וסת הגוף שהוא מעיד על ציאת האורח, ואפי' אם קודם לו יום או יומיים הוא וסת. ואשר לכן כתמים שבאים יום או יומיים קודם ציאת האורח חוששת להם כד"ן וסת הגוף. וכמו שפקק באג"ת הכ"ל.